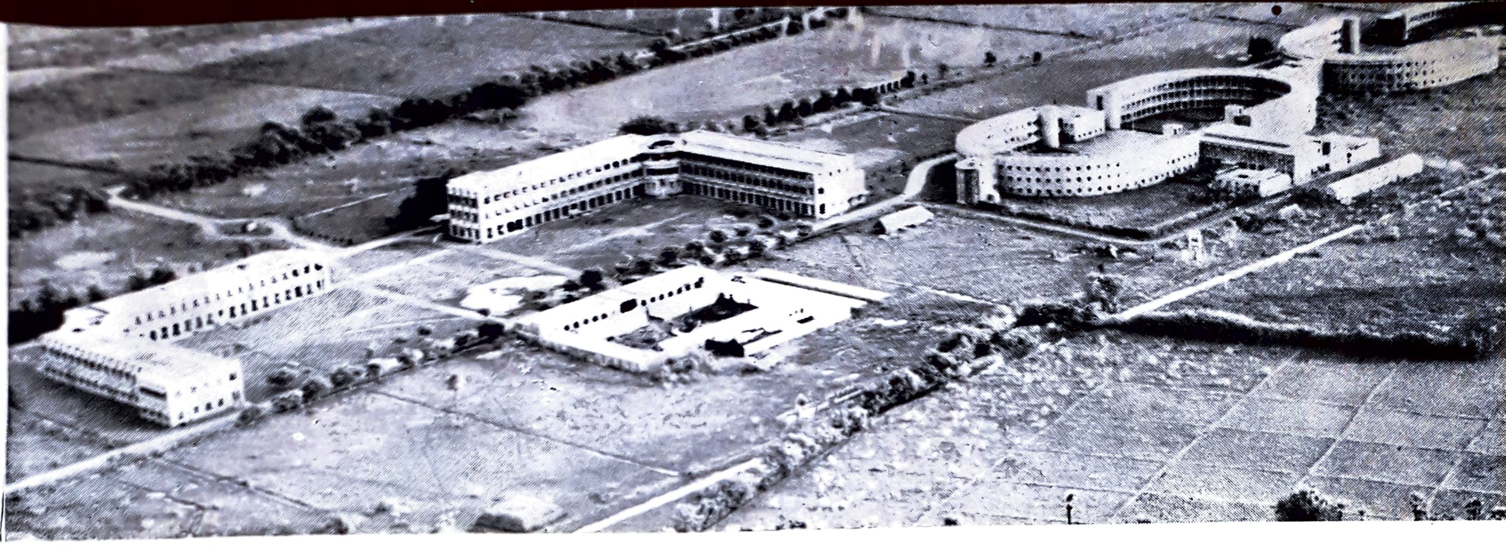

College Campus,

March 1963

CONTENTS

EDITORIAL

IN MEMORIAM 1
Father Karnam Franc[illegible]

PRINCIPAL'S REPORT 9

A NEW LOOK ON
SCIENCE-TEACHING 17
by Sri S. N. Ramaswamy, B. Sc. (Hons.)

SUNDAY AFTERNOON 20
by D. S. Ramachandra Raju, I. U. C.

VIJAYAWADA–A Historical Study 22
by Sri K. Kesava Rao, B. A. (Hons.)

THE POOR MAN'S RAG &
THE RICH MAN'S SILK 25
by P. S. Ramakrishna, I. U. C.

A JOURNEY ACROSS THE
RAYALA SEEMA *September, 1730* 28
by Rev. Fr. L. Bazou, S. J.

ON SHOES & SLIPPERS 32
by P. Sreemanth, I. U. C.

KOVALAM CAMP 34
by K. Ramachandraiah, II B. Com.

THE SCREEN IS THE THING 36
by B. Prabhakar, P. U. C.

JESUIT NAMES ON THE MOON 39
From : America, Sept. 1962

DEMOCRACY VERSUS
TOTALITARIANISM 40
by P. Pushpanadham, P. U. C.

PATRIOTISM 42
by B. G. Tilak, I. U. C.

THE LANGUAGE
CONTROVERSY 43
by K. Sreerama Murthy, (Former Student)

COLLEGE ACADEMIC
PRIZE WINNERS, 1962 47

ASSOCIATION. REPORTS

TELUGU & HINDI SECTIONS

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

Editorial

THIS College annual for 1963 is offered as a memorial volume of the late Father Karnam Francis Deviah, S. J., the Founder and First Rector of Andhra Loyola College. Many had known and felt the kindness of the gentle, silent priest who with consummate tact and deep understanding of his co-workers, brought into existence this college. A few historical moments of his life in the college can be seen in the photographs published here. We place on record some of the tributes paid to his memory by the Staff and Students. His life, we propose as an example to the many young men Andhra Loyola counts as her students and alumni. Father Deviah's interest in the affairs of the college was enduring even after he left it in 1958, and so will it be with him now, after his death. May his spirit of selfless dedication abide with us !

Once again in March, we see hundreds of our students preparing for their final examination. Soon they will be leaving the college and some of them will go into a world more appalling than ever before. Several voices were heard in the land when India was invaded by the Chinese Communists last October. In the climate of shrill denunciatory voices, the voice of truth was easily audible to those who were listening. It was the voice of genuine patriots who identified the real enemy within and without India. Patriotism is love of one's country and like other virtues cannot be acquired in sudden bursts of emotion and feeling; nor can it last, apart from other moral virtues of honesty, integrity and self-less love. We should like to offer our outgoing graduates a cheerier world to conquer, where there will be no "confused alarms of struggle and flight, where ignorant armies clash by night." Nonetheless, we are sure that those of our students who have learnt to listen to the voice of truth, would not fear nor falter if the country asked of them the sacrifice of their lives.

In this space age, science and technology are sending astronauts into space; are exploring the far away planets like the moon, Mars

and Venus before landing men there. All this marvellous scientific achievement is certainly going to pass by us without rousing any interest whatever in our students. Judging from the only two and almost unintelligible articles on science submitted by the students, we wonder whether the mere accumulation of scientific facts is proving to be more than enough for their efforts. To know the whole body of existing scientific knowledge, it is true, would take a life time of study. But there must be room for creativity, enterprise and inventive genius in our science curriculum. One of our staff members who attended the American Science Forum held in Madras pointing out how deficient and primitive our methods are, writes in this issue, of modern methods of teaching science in schools and colleges. If our teaching is to improve in quality, college education must be viewed, as an experience not merely static where ideas are absorbed and left dormant, but as one which demands that the students put these ideas to use. A college must be a place of free inquiry. It is also a community existence in which young men and women are exposed to the greatest ideas of mankind and at the same time encouraged to re-examine values, question previous ideas, and formulate new theories in the light of these motives. This was the spirit of Newman's discourse on *Knowledge and Learning,* "Education is a high word;" he wrote, "it is the preparation for knowledge, and it is the imparting of knowledge in proportion to that preparation. We require intellectual eyes to know withal, as bodily eyes for sight. We need both objects and organs intellectual; we cannot gain them without setting about it; we cannot gain them in our sleep or by hap-hazard. The best telescope does not dispense with eyes; the printing press or the lecture room will assist us greatly but we must be true to ourselves, we must be parties in the work." (*Idea of A University*) May we hope that at least some among the good number of our science students will be a little more imaginative and alive with eager curiosity to discover the world around us? Scientific activity for them should not be mere accumulation of facts with absolutely no room for self-expression. A scientist must be capable of creative activity. Science today insists on the aesthetic, imaginative and other artistic qualities as well, for every new invention is born of a creative mind.

Our thanks are due to the several staff members who helped in the selection and correction of articles. The photographs reproduced here are mostly the work of our students with Father Varkey's help and technical assistance. Theirs is a new outfit – the Photographic Club–which has brought the art of photography within the reach of many a student's slender purse and promises to produce photographs of artistic quality.

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

IN MEMORIAM

Father Karnam Francis Deviah SJ

1905 - 1962

THE MAN AND THE RELIGIOUS

Nine full months have elapsed since Father Deviah was suddenly and unexpectedly taken away from us. Though the wound this parting caused in us is still fresh and unhealed, the months that have passed may allow an assessment of how much we have lost in him, whom we so deeply mourn.

Andhra Loyola, his most outstanding achievement, will remain a majestic memorial to his zeal to serve the Andhra youth. But it is one among the many institutions which owe him either their existence or their progress. But rather than deal with his material achievements, however great they are, let us ask ourselves what kind of man and religious Father Deviah was who could accomplish so much in the course of a life that was all too short.

Great as his achievements undoubtedly were, Father Deviah remained even when the most striking success crowned his work, a modest man at heart. Humble, unassuming, of retiring habits and of few words, he stood by choice in the back-ground rather

than come into the limelight; he would rather keep silent than speak. When he was made, unwillingly, to admit outstanding results, he would take refuge behind patent understatements. This habit of understatement seems to have been an inherited characteristic from both his father's and mother's families; and they were of no mean stock.

He who oftener than not, had nothing to say besides an appreciative half-expressed monosyllabic word, and would hardly lift his eyes to look at you, was a silent figure, but neither silence nor retiring habits spelt with him incapacity to work. What he achieved testifies superbly to the fact that he knew how to plan, decide, act and realize great things. This quiet, daring, strong man, whom people knew they could trust, found in silence and prayer the needed recollection to plan and the inner strength to bring to completion the work he had undertaken.

Silence with him was a religious virtue, the imprint on his soul of the long religious training in the Society; for silence in the religious is a means to recollection, prayer and meditation. It is that which allows one to commune with God, his Maker and Lord. In silence the strong man finds God and the inspiration to carry on with the task, however difficult and great the obstacles. Whether he was aware of it or not, Father Deviah realized in his silent habit what the V. R. Father Roothaan, the saintly General of the Society in the last century, had commended particularly to the first Jesuits of the new Madura Mission. 'Do, I entreat you, set apart among your daily apostolic exertions', he wrote, 'an appointed time for both rest and prayer. Let all those entrusted to your care know that at such a time you are not to be unduly disturbed for you are, then, not at home for men, but bound to be dealing with your Father'.

You might quite easily disturb Father Deviah at work: he would not mind; but when the time came for prayer he would retire 'into the inner room' and his door would remain irrevocably closed, whatever might happen and whoever might call. It was God's own time.

Seriousness and thoroughness in whatever he set his hand to was the key-note of Father Deviah's active life. This was based upon a deep and uncompromising religious faithfulness to God. For him the Rule, the daily religious observances, the traditions and ways and manners pertaining to the Society at large or to the Madura Province in particular, were in all their details the accepted frame within which he organised his spiritual life as well as his daily office obligations. His determination to serve God first became the road-sign of his life. It was, indeed, this faithfulness to spiritual duties performed at the appointed time, that proved the hall-mark of his religious life. The man we knew and loved was great, but the religious in him was still greater.

It was also in silence and prayer that Father Deviah acquired that genial ability to make friends and soon enlist them into the service of the task begun. Almost at first sight, his

modest bearing called for confidence as well as devotedness and generosity. True leader of men, he would inspire the right persons to offer themselves to the work at hand, no matter how difficult, or how great the amount of inconvenience or generosity this service might entail. That is how Andhra Loyola came to be founded.

On his coming back to his native soil after an absence of more than 25 years, he was thus able to engage in no time the good-will and help of the most important people in the land; well-to-do Hindu gentlemen who had hardly ever met any priest or Religious in their lives, and through them, the Governor, the Chief and Deputy Ministers, the Minister for Education of the recently created Andhra Pradesh, the Vice-chancellor of the University and many others. Neither his retired ways nor his innate silence could hide the man of God he was, utterly unselfish and humble.

Detached from worldly things and not caring for the morrow, Father Deviah saw money coming in plenty into his hands, chiefly during the short five years spent by him in founding Andhra Loyola. Collected by his devoted helpers from generous benefactors, money that came from all quarters ran into very large amounts. Such large sums, were indeed almost invariably spent before they reached him. It all went, as it came, into building the imposing structures every body admires, into furnishing both classrooms and labs, and into providing living quarters for the Hostel inmates.

Thus did the Father learn to rely implicitly upon God the Father, the Almighty, the Source of all Good and to trust those who with so much eagerness volunteered to help him. It must be said that, as confidence begets confidence, he would leave a free hand in their own line of responsibility to all who shared in his work–brother Jesuits, devoted helpers, lecturers or the least of the employees. Trust answering trust, the many helpers would of themselves come forward and propose new ways and means so as to better reach the common goal. And, sure enough, in its proper time the goal would gradually be attained without Father Deviah seeming unduly concerned about the very process of how it was actually realized.

It must be added that all throughout, while the Father let others do their part, he kept perfectly in the know of what was taking place, day by day, fully aware of how matters stood. Some might have been under the delusion that in thus keeping outwardly aloof he was unconcerned. Even when he did not stir out of his room, he kept in the know, of how the work progressed and of how each individual was doing his duty. This it was that made the foundation of Andhra Loyola proceed along in rapid pace and soon made it the premier institution of its type in the whole of the Telugu country. The modest man who hardly uttered a word proved the tower of strength that rallied the goodwill of so many generous helpers.

Such indeed was the strength of soul Father Deviah derived from silence and prayer, in union with Our Lord that he could face, outwardly unmoved and unconcerned, both success and

trials, praise as well as opposition. That imperturbability of his, in fair and foul weather, drew once from a prelate who know him well a remark of wondering admiration. Andhra Loyola was then in its initial stage, and friends had invited the Chief and Deputy Ministers to come and pay us a visit. Smiles were on the faces of all–boys, lecturers and well–wishers. Father Deviah alone stood absent–mindedly, as if this had been no more than a routine occurrence in the life of the College. 'How cool the man can be, while his work is being so much praised by the highest authorities in the land!' the prelate could not help remarking.

This cool outward detachment combined with seriousness in fulfilling his duty was so much engrained in Father Deviah that it endured to the very last. On Sunday 29th April 1962, the Father was admitted at night in St. Joseph Hospital, Dindigul, the very Hospital he had helped to found. Though both the Doctors (Sisters) in charge considered his condition to be serious, he refused to be attended to and begged the Fathers who had accompanied him to retire. He declined even the willing services of his devoted driver, most-ready to remain by his side. But towards midnight one of the Sister–Doctors, who had stood in attendance realized that the Father's last moments were fast approaching. She asked him whether everything was in order with him, and whether he was ready to go and meet his Maker and Lord 'soon, very soon.' He quitely assured the Sister that ready he was, and added that he had nothing more to say. A young priest, himself an in-patient, was summoned from the next room, and while he was anointing him, Father Deviah breathed his last, leaving the world as silently and as unobstrusively as he had lived in it.

As a Father who knew him well writes, "We awfully miss him. Not only the competent man upon whom we could so much rely in difficult circumstances, but still more the Religious whose very presence inspired so much confidence by his unruffled, quiet, optimistic ways and his warm heart". Requiescat.

—L. B., S. J.

A SILENT REVOLUTIONARY

Andhra is always handicapped by a surfeit of public leaders. Few of them can match their words with selfless deeds. Fewer still display genuine constructive ability of a high order. These failures in civic life explain why first rate educational and cultural institutions are rarities in this part of the country.

Rev. Fr. F. K. Deviah was well-adapted to fill in these lacunae in Andhra public life. The membership of the most disciplined religious order extant, fitted like a glove his innate trait of taciturnity and immense capacity for unobtrusive work. Pursuing as he did a religious vocation, he rendered himself incapable of self-seeking. His ability to conserve his energies for thought and appropriate action made him an outstanding organiser. He

was not lacking in the gift of true eloquence, of "saying all that is proper and nothing more" " (Rochefoucauld). His grave demeanour and shy reserve used to inhibit and save from the sin of loquacity, many a visitor who went to him or who spoke at college functions. By virtue of these qualities, Father Deviah could see through the superficial attributes of men and things and concentrate on the essentials of various situations that he was called upon to tackle. He was truly the man of the hour and the raising of Andhra Loyola was the apt fulfilment of his life of incessant and purposeful activity. He wrought a "silent revolution" in the academic life of Andhra Pradesh and left by his sudden demise a void in our midst.

K. KESAVA RAO,
B. A. (Hons.)

OUR FOUNDER

Gazing at my Pre-University logic text book, I was filled with curiosity to know the author, who could write in such a way that I who did not know the a, b, c of logic could understand something about the subject by reading the book once. I was glad when I saw Fr. Deviah with his prayer book in his hand, in the middle of the garden in the Fathers' House. The future logic students of Andhra Loyola may appreciate the simplicity of their logic text book. But they will no more see the smiling face of the tender hearted Fr. Deviah. He was as simple as his text book and his life was equally instructive.

Fr. Deviah's name and the name of Andhra Loyola go together hand in hand. He was the founder and the first Rector of our College. It is the fruit of his ceaseless efforts. It was this Pioneer who toiled and moiled to make Andhra Loyola a first rate College in the heart of Andhra Pradesh. He fostered it with great care and he was glad to see the growth and success of Loyola in the field of education. Such was the bond between Fr. Deviah and Andhra Loyola. His death was a great loss to Andhra Loyola.

His death was a shock to all who knew him. He will always be remembered as the Pioneer of Andhra Loyola College. By working for the greater glory of God Fr. Deviah won the affection and the admiration of many people. He was kind and generous. His smiling face was a sign of warm welcome to troubled minds. For such minds his room was always kept open and they all found in Fr. Deviah a source of consolation.

As the first Rector and the founder of Andhra Loyola College, as a teacher Fr. Deviah occupies a prominent place in the annals of Andhra Loyola. Whenever one thinks of the famous Rugby School one is reminded of Dr. Arnold, its founder. When we think of Andhra Loyola we will remember Fr. Karnam Francis Deviah its founder.

S. JACOB,
II B. SC.

A MAN OF VARIED ABILITIES

Fr. Deviah was a man of medium height, with a modest beard and a serene appearance. He rarely looked a person in the face. As he talked to you he would be observing the ground at his feet as though framing his words to suit his thoughts. When he began to speak, one found an elusive smile on his face. It was a sight to see him laugh heartily. I doubt if there is any one who saw him in an angry mood. His was an even temperament on which any disturbance around him had little or no influence. He had poise which he maintained in the teeth of sudden and severe crises.

Fr. Deviah was at once a plain man and an enigma to understand. He was plain because his speech, if couched in the fewest words, was straight and free from reservations, revealing beyond doubt how transparent his mind was. Yet when moving quietly about the college campus he seemed inaccessible and inscrutable. Watched from a distance, he appeared difficult of access, reserved and severe of countenance, tending to frighten away one who wanted to approach him. But once talked to, the impression completely changed. He became kind, accommodating, always sympathetic to the other man's views and grievences. He took the initiative in the conversation and enquired of your affairs in a really fatherly manner. In short, one felt completely at home with him and the first impressions were completely reversed. What is more, one returned with one's admiration for him doubled after every visit. This was the care not only with strangers but with those who met him often.

For the lay members of the staff there were not many occasions to meet him. He came from the Fathers' residence to the class room with dignified gait, carrying with him, as it were, all the peace and tranquillity that rests under the sun. It was not only his external personality that reflected this but his inner self shone out even more so.

He was a man of varied abilities. Fr. Deviah had something in him that is common to all great men whose ideal it is to do good to men. It was fortunate that the energies of Fr. Deviah were channelled in the cause of education. The position that Andhra Loyola College occupies in this part of the country, the results it achieves, the standards it has set in respect of discipline, and the emphasis it places on character, all bear testimony to the immensity of his service to the education of youth in Andhra.

As a teacher he was no less than what he was in other respects. He was a teacher in the real sense and never lectured to the students. It was not only easy for them to follow him but it was easier for him to come down to their level. He did not make himself audible by maintaining an atmosphere of forced silence; it was the students who strained themselves to listen to him by calling themselves to order the moment he entered the class room. His experience of teaching High school classes stood him in good stead for teaching junior college boys. He used to speak in a gentle tone and a passer-by would hardly be aware of his presence in the class.

These are but some of his external qualities. The real secret of his success lay in the unseen magnetism of his personality. It is difficult to say where it lay and what it was due to. But it was this that enabled him to rise to any occasion and made him more than a match for the increasing responsibilities he shouldered as time rolled on. It was a lesson in poise to see him in the presence of his religious superiors and even in the midst of high government personages. During his regime, Ministers, Chief Ministers, and Governors visited the College. But it looked as if they came in search of him; he never ran after them to curry favour. They never failed to eulogise him for his services in the cause of education.

He met numerous persons when collecting funds for the college. There again, he reached not only their minds but their hearts. Very few proved heedless in response to his efforts. Even on these occasions he spoke little, but his appeal was always strong and inescapable. It is no exaggeration to say that he could convert anyone from stinginess to generosity. People who never knew much charity in their lives came forward willingly to donate for the college and showed their appreciation for his work.

He was an acute observer of men and things. He had the knack of keenly observing a part and shrewdly understanding the rest. He knew every thing about every staff member though he did not speak to many of them. One was surprised to hear him explain the details of laboratory arrangements to visitors from outside. As regards construction he had every thing in mind; it looked as if he knew the number of bricks in every wall.

At times administrators suffer from a lack of some essential characteristics. It is not uncommon to find a lack of decisiveness in many men in key positions. It was just the other way in the case of Fr. Deviah. He took decisions on the spot; even on major issues he arrived at his inference as a matter of simple routine. It looked as though he foresaw every contingency and had the answer ready for it and simply took it out, just as one takes the required volume out of a familiar bookshelf.

Fr. Deviah planned not merely for the present but looked far ahead. He led a small band of religious members who gave him all cooperation and whom he utilised to discharge the grave responsibilities of various offices in the college. Special mention must be made of Fr. T. A. Mathias without a reference to whom the early history of the college would be incomplete. His organising ability, his tact in dealing with the staff and the students, the breathless dynamism he displayed and above all his inimitable technique of making one swallow a bitter pill with sweet words, together with the cooperation of the band of lecturers whom he judiciously selected, proved a complement to the yeoman efforts of Fr. Deviah. It was the farsightedness of Rev. Fr. Gordon, the then Provincial, that appointed Fr. Deviah Rector and Fr. Mathias Principal, to assist one another in the common endeavour.

He not only took decisions but could act on them with characteristic firm–

ness. Fr. Deviah never vacillated. He could find the right man for every job, mapped out the phases of implementation and got through his plan according to schedule. In fact it was one of his special abilities to find the right man to assist him in the various stages and aspects of his work. He first found Sri Katragadda Raghuramiah whose fortitude sustained his zeal; he next enlisted the enthusiastic cooperation of workers like Sri Katragadda Madhusudana Rao, Sri Parvathaneni Bhushiah, S. Ramachandra Rao and Sri Yelamanchili Satyanarayana. Together they roamed every nook and corner of coastal Andhra Desa, met the opulent and convinced them that their money would be well spent in raising the edifice that is today before us. He then, so to say, discovered Br. Giani David whom he brought into the public eye by making him the architect of the college. Andhra especially the coastal area is populated by an agricultural rural community whose pulse only a Fr. Deviah could correctly feel. For years he went abegging for the college, not minding the hour of the day nor the season of the year. It is yet to be seen if there will be another man who can tackle the Andhra public so successfully.

The College owes its existence to him. His name became almost ynonymous with the college and the college with his. Anyone who was aware of the college could not but have known Fr. Deviah. In fact in the first few years people who knew the college used to begin their reference to the college by recalling their acquaintance with Fr. Deviah. It is a matter that passes one's comprehension how he could make such a deep impression on the public with such a limited contact with them.

Fr. Deviah's departure from the college was felt as a personal loss by every friend of his. But we consoled ourselves thinking that he was called away to discharge higher and wider responsibilities elsewhere. Hardly were we accustomed to his absence before we heard the stunning news that he was taken away for ever from our midst. Though he is physically dead, the Andhra Loyola College which he founded and nurtured will continue to make progress, moulding the character of thousands of young men of Andhra. What is more, his wise administration, his unique power for coordination, his selfless example of service and spirit of dedication will stand out before all, through this living monument, beckoning us and giving us strength to follow the trail he so luminously blazed. May his soul rest in eternal peace.

V. V. KRISHNA RAO,
M. Sc.

Principal's Report

Mr. President, Ladies and Gentlemen,*

I am happy to place before you the Annual Report of Andhra Loyola College for the year 1962–63, the ninth year of its existence. This has been a momentous year for our dear country, plunging her into unwanted war. The declaration of a National Emergency has not left us unaffected, as I shall later indicate; yet the even tenor of life on the College campus has in the main continued and I am able to report a year of normal work and steady progress.

The College reopened under a cloud of sorrow at the sudden passing away towards the end of April of Fr. F. K. Deviah, S. J., the virtual Founder of Andhra Loyola College. I was closely associated with him during the first years of this institution, first in Loyola College, Madras, from where he negotiated the acquisition of this site; later in the Headquarters of the Province from where I followed his every step to carry out the ambitious plan he set himself from the start. I have accurate knowledge, if not direct experience, of the labours undertaken, the hardships cheerfully borne, the optimism against all odds, the patience and perseverance with which, shoulder to the wheel, he got the great scheme moving, so that today, when everything runs smoothly and one has only to steer correctly, we

* *Sri P. V. G. Raju,*
Minister for Education, Govt. of Andhra Pradesh.

run the risk of forgetting the heroic efforts of only a few years ago, to get moving at all. It is no exaggeration to say that Fr. Deviah gave his life for this College. Only now we do realise that the strain he imposed on himself then sapped his vigour. Little did anyone suspect that four years after he was relieved from his position here, as the first Rector of the College, and appointed to the responsible post of Procurator General of the Province, he would collapse from sheer physical exhaustion. His work, however, lives on for the benefit of the numerous young men who pass through the portals of this College. Andhra Pradesh owes a great debt of gratitude to him for the lasting legacy he has left to his own people.

We did not think it suitable to hold a condolence meeting while the College was closed and, when it opened, the event was already two months old. Instead I have waited for this occasion, the most solemn in the academic year, to honour the memory of the late Founder of Andhra Loyola College, Fr. Francis Deviah, and to hold him up to all as a worthy model for imitation. I shall soon request you, Sir, to kindly unveil the portrait of Fr. Deviah, so that all present may look on those features long familiar to many of them.

There were significant changes in the staff of the College, mostly among the religious members. One that need not detain us here is the appointment of the Principal as Rector of the College. The former Rector, Fr. T. Baliah, is fortunately still with us, the only one remaining among those who started the College. I do not think this is the proper occasion to assess his great services to the institution when they are by no means ended.

The change, however, that really affected us was the transfer of Fr. T. A. Mathias, first Principal of the College from 1954–59, who along with other members of the original community shared with Fr. Deviah the burden of the pioneering years. I have on more than one occasion already paid tribute to the good he has done this institution, by placing it firmly on its feet in the academic world and making it a pattern of discipline, hard work and *esprit de corps*. In particular, he organised and built up the various science departments so as to make them models of their kind. He is now the Principal of St. Joseph's College, Tiruchirapalli, a much older and larger institution, which happens to be his alma mater. While we cannot grudge St. Joseph's its valuable acquisition, we are only too aware of our own impoverishment.

Another Father to leave us was Fr. Stanislaus Subbiah, also a member of the band of pioneers. We miss his familiar figure on the grounds of the campus where he would be found of an evening in lively conversation with his students. The Catholic students of the Hostel miss him most as their Spiritual Father and Director of their Sodality. He has left behind him a vivid memory of faithful devotion to duty and of selfless service.

Another to leave was Fr. P. Jojayya whose departure to continue his

religious training was anticipated. Fr. Jojayya in the short space of one year as Asst. Warden and Lecturer in Telugu did signal service, endearing himself to his charges. We fondly look forward to his return to us in due course.

In compensation for these losses we have received Fr. M. D. Varkey whom we welcome back most cordially. Fr. Varkey stepped easily into the place of Vice-Principal which he held only three years ago. I shall merely say here that I am much relieved to have an experienced colleague to handle the thankless task of maintaining daily discipline, a duty which he performs admirably.

Another most useful addition to our religious staff, obtained only after making a special request to Rev. Fr. Provincial, is Fr. Antony Theckemury, given to us for just this year. Fr. Theckemury has filled the gap in Hostel and lecture-hall so smoothly and efficiently that I hope and pray he comes back to us after his final year of religious training.

Of the lay-staff only one lecturer left the College: Mr. T. Krishna Murthy of the Botany Department, appointed just the year before. In his place Mr. P. Rama Krishna has been appointed Lecturer. The gaps in the Physics and History Departments were filled by Mr. K. V. Ramana, an Old Boy, and Mr. U. Munuswamy, respectively. Mr. Y. Veerabhadra Rao armed with experience gained in Cuttack, joined the Mathematics Department. We welcome the new hands and wish them a long and fruitful stay with us.

Of Tutors and Demonstrators there have been many changes, too numerous to catalogue here. Frequently Old Boys who have taken the M. A. and M. Sc. Degrees step into the College for a year or two, before taking up research or better appointments elsewhere. These frequent changes are inconvenient for us; but we are happy that the College continues to serve our Old Boys, even if it be only as a stepping-stone to better positions.

A word now about the results of the last University Examinations. As a general remark I may say that the results in the degree classes were disappointing, in the Pre-University consoling. The difference is due not only to the fact that many clever students who are attracted to this College for the Pre-University leave us afterwards for professional courses. It is also due to the fact that on the whole the Pre-University students are much more studious and cooperative than their elder brethern, who ought to know better.

The results of B. A., B. Sc. and B. Com. in Part I (Languages and General Education) vary between 60 and 69% for the different combinations, with an average of 64 on the whole. Although this is almost exactly 20% better than the University figures for each group, the performance is so far below our accepted standards, that I can only deplore it. Even the figure for English alone of 72% leaves much room for improvement. However, there were 10 second classes in Part I, which is more than usual.

The results in Part II are better,

but nothing to boast about. In B. A. we scored one first class, two second classes and a general figure of 66% passes. In B. Sc. with Mathematics, Physics and Chemistry there were 14 first classes (half the number of last year) and 17 seconds, with a pass percentage of 68. Chemistry, Botany and Zoology were comparatively better with one first class, 10 second classes and a percentage of 76. B. Com., however, broke all records with one first class, 12 seconds and cent per cent passes. Although these figures compare favourably with the University percentages of 30, 33 and 61 for B. A., B. Sc. and B. Com. respectively, they are far below our usual standard in the case of B. Sc. Mathematics, Physics and Chemistry. The ultimate reason for this poor performance is that that particular section defied all our efforts to make them work hard. Let it be a lesson to those who follow.

The Pre-University results are, as I said, far more consoling. I had predicted in my Report of last year that the current batch of Pre-University students would surpass their predecessors; but I was not prepared for the large margin by which they actually did so. Making allowance for the rather generous moderation of the results, the boys deserve full credit for their score of 93.5% passes. The University percentage is 49. If we add to this success the tally of 197 first classes, fully 30% of the total in the whole University, and 133 students scoring cent per cent in Mathematics, I think we have every reason to be proud of them.

The present batch of Pre-University students is as clever as any we have had and equally hard-working. I am sure they will do well. Whether they will be favoured with the same happy circumstances which produced 93½% passes last year, is uncertain; but I shall not be surprised if they emerge with a still larger crop of first classes.

There has been a move by some interested persons to decry our good results and even to attribute them to trickery, if not worse. We do attach importance to results in the Public Examinations because parents send their sons to us in order that they may qualify as well as possible. Anyone who pooh-poohs good results is obviously crying "sour grapes". Those on the other hand who are intrigued by our methods are welcome to examine them. As any of our students can tell, the good results achieved by this College are due to the following factors: judicious selection at the time of admissions; insistence on attendance at lectures, compositions and practical classes; a steady programme of compulsory weekly tests and assignments in various subjects by rotation; and finally, special coaching classes, conducted in addition to the ordinary curriculum, for students who are weak in particular subjects. All this means a continuous pressure on the student to give of his best. If it imposes a stern discipline on him, it imposes a greater strain on the staff. I take this occasion to express my deep gratitude and appreciation for the way in which our devoted staff have assumed this additional burden. Any success we achieve is due as much, I might even say more, to their combined and well-

directed effort, as to the cooperation of the boys. The staff of this College is efficient, hard-working, conscientious and selfless. Need I say more ?

While we value results greatly, we value moral training much more. Incidentally, the same discipline of regularity, punctuality and hard work achieves both purposes. The excellent record of this institution, in which there has never been any serious disorder, in which the relations between teachers and students have always been paternal and filial, and to which our Old Boys remain much attached, is proof that strict discipline, administered with justice and understanding, can only breed mutual respect and affection. I am aware that what I say sounds like self-praise, and I do not relish at all having to talk like this; but, when the principles of sound education which we cherish dearly are attacked, no matter how unwisely, we feel must rise in their defence, lest their case go by default.

Our building programme this year has not been as heavy as the last, yet it has continued without break. The Non-Resident Students' Centre, partly financed by the University Grants Commission, was ready at the reopening and both Canteen and Common Room are much in demand. The second half of the second Hostel Block has risen steadily : we expect to have another 150 rooms ready for occupation by June. The construction, however, of accessory buildings : Office, Warden's quarters, Dining hall and kitchen is very much in the balance because of the shortage of cement.

The National Emergency has affected us as it has affected other citizens and not only in the supply of cement. It is an ill wind that blows nobody any good. The military crisis has stirred our youth, as nothing else could have done. Immediately they knew of the attack on our borders, the students asked permission to make a collection. Together with the staff, both teaching and non-teaching, they contributed Rs. 6,000/-, which was presented to the Collector of the District by the Student Chairman. The rush for recruitment to the N. C. C. was so great that special permission was obtained o sanction immediately two new companies of N. C. C. Rifles. Both morning and evening the campus resounds with words of command and the tramp of marching feet. A 25 yard shooting range is nearing completion. The College has almost taken on the appearance of a military academy. We do not welcome war, but we do welcome the enrolment of almost all the students in the Cadet Corps. The regular parades, frequent drill and strenuous training, ought to make our boys more regular and punctual, smarter and tougher, which is all to the good. The additional virtues of physical courage, manly patriotism and team spirit are acquired as a matter of course. If the present enthusiasm lasts, and there is no reason why it should not, next year no compulsion will be necessary to ensure that every able-bodied College student is a member of the N. C. C.

While speaking of the N. C. C., I may mention that our three units, the Infantry, the Air Wing and the Rifles, have all been functioning

normally. The Air Wing was at full strength from the start, the other two units needed the Emergency to fill their ranks. Attendance has been satisfactory; we do not keep on the rolls any cadets who do not attend regularly. Unfortunately the Emergency has hit the normal activities of the N. C. C. also. No annual training camps were held for either the Infantry or the Rifles. The Air Wing held a combined Cadre and Social Service Camp at Amaravati during the summer, which 13 of our cadets attended. They stood first in the line-dressing competition. Cadet Under Officer T. Madhusudhana Rao was sent to the All India Summer Training Camp held at Dakshai (Simla hills) in May 1962 and was judged the best guard commander. A combined N. C. C. Day was celebrated on the 18th November. Cadets from all our units took part in the Flag March on that occasion. The results of the last certificate examinations are satisfactory. In the Air Wing all 12 cadets who appeared for the "C" certificate and 26 who appeared for the "B" certificate have passed. In the Infantry 50 out of 54 passed in the "B" certificate and 5 out of 7 in the "C" certificate. Equally good results are expected in the current examinations, for which the Rifles also are presenting candidates.

I am grateful to the officers and regular army men who give of their time and energy most devotedly for the proper training of our cadets.

The Students' Society has been functioning as usual. Elections of office-bearers, held on the 16th July, made G. Siva Prasad Rao Chairman and K. Pandu Ranga Rao Secretary. The inauguration of the Society was done by an old friend of the College, Sri M. R. Appa Rao, Minister for Excise and Prohibition. Another event worth mentioning was the annual Associations' Week held in the middle of November. The meeting of the Arts Associations was presided over by Sri G. Gunaratnam, a visiting scholar of language and linguistics, who treated us to a rare talk on the proper appreciation of poetry. The Mathematics and Science Day was presided over by Sri D. S. Subrahmanyam, Principal of Sir C. R. R. College, Eluru. Another important visitor who addressed the Society was Prof. N. G. Ranga, the Chairman of the Swatantra Party. Various other meetings, confined mainly to the staff and students, relieved the monotony of curricular routine. I mention here only the Symposium on the Chinese Aggression at which several members of the staff and students spoke, giving point and direction to the natural overflow of their patriotic emotions. It is not always easy to find eminent and suitable speakers in a business town like Vijayawada to address the Students' Society and other College Associations. I am grateful to the Society Chairman and Secretary and to the Secretaries of the other Associations for their efforts in this connection and in general for discharging their duties in a responsible manner.

The Planning Forum deserves separate mention because, as befits its name, it is the most methodical of all the College Associations, with regular and always worthwhile activities. Ram Kumar Varma was chosen as Secretary

and the members of the Forum were carefully selected from among the degree classes. The Secretary attended the meeting of the State Planning Forum Executive Committee in Hyderabad on the 18th August 1962. The National Plan Week was inaugurated on the 30th August by the District Collector, Mr. S. A. Kareem, I. A. S. when an interesting programme was presented, including a playlet on the Plan, written by one of the students. A small Exhibition on the Five Year Plans was also arranged. On another day an Elocution Contest on subjects connected with Planning was held in which a fair number of competitors took part. Later, films on various aspects of the Plans were shown. The National Small Savings Campaign for the year was set going on the 19th October at a largely attended meeting, presided over by Mr. D. V. Krishnaiah Principal of S.R.R. & C.V.R. Government College, Vijayawada. The last activity was an organised tour of some 40 members of the Forum to the Nagarjunasagar project, covering two full days, for which a Government grant was accorded. As one may gather, the Planning Forum, under the able direction of Rev. Fr. J. Kuriakose, S. J., is very much alive and has done useful work.

The Social Service League is conducted under the auspices of the Planning Forum. Apart from the usual activities of Campus Social Work, Adult Education and the like, several members were deputed to attend the Social Work Camp cum Seminar, conducted by the A.I.C.U.F. at Kovalam, about 25 miles from Madras. The campers enjoyed the five days they spent in the company of students from all over South India. The possibility of conducting our own Social Service Camp is at present under consideration.

In the field of games and sports I have unfortunately little to report this year. The National Emergency caused the cancellation of the Inter-Collegiate Tournaments and led the University to withdraw from many of the Inter-University Tournaments also. However, by that time we had already conducted the selection trials for the University Table Tennis Team. The team went to Ceylon, only to find that the tournament was indefinitely postponed.

In the College campus games were played with undiminished vigour. A series of friendly matches were held with visiting teams in Cricket, Hockey, Basket-ball, Volley-bal and Foot-ball, and on occasion our teams were taken to neighbouring towns to play return matches. The Hockey and Cricket teams deserve special mention for the regular practice they conducted which produced players who were always a pleasure to watch. The Cricket team is unbeaten. G. Rama Krishna, the Captain, was chosen to represent the State in the Ranji Trophy matches. It is not his fault that he was never given a chance to play, when he would certainly have made a better showing than some of those who played.

All in all, we are grateful to Almighty God for blessing us with a year of hard work and all round progress, in spite of difficulties and alarms that threatened to interfere with normal routine. Let me express again my gratitude for their loyal co-operation

...RA LOYOLA COLLEG...

to the staff, both teaching and non-teaching, whom we are happy to be able to remunerate with better pay, as a tangible measure of our appreciation. I have to congratulate the students also for their good behaviour, as well as for their sense of duty. I have the impression that they are improving in this respect year by year: I trust my reading of the facts is true.

Finally, Sir, I am to thank you for your great kindness in accepting to preside over this function and to come specially to Vijayawada for the purpose. Your interest in the education of the young is well known and is testified to by the numerous institutions in Vizianagaram bearing your family name. We were all very happy when we learnt you were to be in charge of the important portfolio of Education in the new Cabinet. However, it is not as Minister for Education that I present you to our students, nor even as the scion of a princely family noted for its generosity. It is your personal qualities that I would hold up to them as model: your integrity, which it would be an impertinence for me to describe; your deep culture which, I confess, astonished me when, in a conversation with the Fathers of this College two years ago (which probably you do not remember now), you discoursed easily on philosophical questions for a whole hour; and, lastly, your exquisite courtesy and modesty, marked with quiet distinction, the hall-mark of a gentleman. I beg pardon for possibly wounding that modesty by what I have just said; my purpose in enumerating your qualities is to indicate to my young hearers the things they should admire in their elders and then seek to aquire for themselves.

I now request you to kindly unveil the portrait of Fr. Deviah, the Founder of Andhra Loyola College.

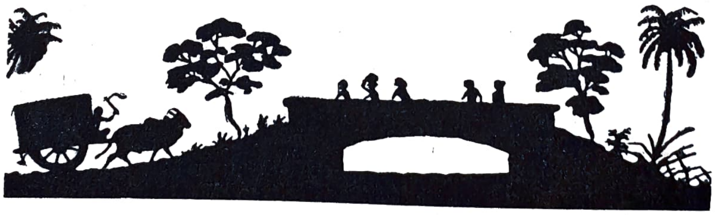

A New Look on Science-Teaching

S. N. RAMASWAMY, B. Sc. (Hons.)
Head of the Botany Department.

Science has become an integral part of modern living. Ever since the dawn of civilisation, man has harnessed the forces of nature to help him. Skil-full application of scientific principles has gradually developed technology. The most advanced nations of the world today are far ahead of India in the study of Science and technology. So the efficient teaching of Science suited to the needs of a growing nation like ours is of paramount importance.

We in India consider that even the teaching of elements of Science in our secondary schools is by itself a great achievement. Science education at the College level is also inadequate. The methods employed in teaching science subjects are unimaginative and often primitive. Students consider Science as a bugbear. Therefore there is every reason to overhaul the methods that we use now and give a booster dose to the teaching of Science.

The great utility of visual aids in teaching need not be stressed. Charts, models, black-board diagrams and simple laboratory experiments conducted during a lecture hour, all go a long way in making the student respond favourably to Science teaching. The efforts employed in our country to improve this aspect of teaching are woefully inadequate. Projection of film strips as an adjunct to a class room lecture has not been undertaken in our schools and Colleges even on a small scale. Countries like the U. K. and U. S. A. exploit cinematography to a maximum in furthering their educational Programme. Special educational film-strips are got ready by

various public and private institutions. Such films have direct bearing on the curriculum of studies prescribed for schools and Colleges. Films are prepared to display a wide range of topics. They also belong to different categories and they may have varying purposes. Television is another common visual medium employed in schools. Schools in many countries prescribe regular television programme classes for their pupils. Both a television programme and a film strip projection are followed by discussion on the subject matter by the students and the teacher. Behind all such visual aid programmes there is a lot of fact finding research and a pooling of opinions and resources which ultimately lead to an improvement in the contents of the film programmes and in the presentation of the subject dealt with.

Recently I had the good fortune to participate as a delegate in an American Scientific Film Forum held at Madras. During the four day long forum, several educational film–strips on scientific topics were screened. The accompanying experts were at hand during the sessions to interpret the films and discuss with the audience the utility of such films. They explained how a teacher in America would use a particular film–strip in his teaching programme. Among the films shown the following types were noticed.

Demonstration of simple laboratory techniques:

In a Science laboratory various pieces of apparatus are to be handled and set up according to established procedure to ensure accurate observation during an experiment. Proper techniques also help in good upkeep of the laboratory and the apparatus used. Laboratory techniques are very carefully learnt by students of biology and of clinical subjects. One of the films demonstrated very clearly the various stages involved in preparing a blood smear for microscopic study. Another dealt with improved methods used in transfer of bacterial culture. When such films are shown to students before they are introduced into a laboratory, a lot of headache will be saved for the teacher. Students learn the value of maintaining their instruments carefully.

Complete lecture films:

An eminent teacher is brought into a class room through this category of films. An entire syllabus can be covered by a series of film–strips. However, these films have a limited use. Whenever a teacher finds a particular topic difficult to deal with, he can substitute the film for himself. Of course such films have real value in teacher training programmes.

Single concept films:

A difficult concept like Newton's laws of motion, or Theory of Natural Selection can be explained by using a film–strip, where an expert in the field by simple devices demonstrates the concept in easy language. Such a film is a real godsend to a teacher who gets stuck in elucidating the concept. There is always the advantage of screening the film over and over again or backward so that students can grasp the concept properly. By switching off the sound track such films may also

be used for testing the knowledge of students.

Multiple concept films :

These are films of great length used in higher levels of teaching. *Ripple Tank Phenomena* and *Frames of Reference* were two films of this nature that were shown. The former dealt with various problems connected with production and behaviour of many types of waves produced in a shallow water tank. The film was remarkable for its clarity and lucidity. The second one dealt with such physical phenomena like forces, acceleration and relativity in respect of different frames of reference like earth, fixed or moving objects and so on. Apart from being informative, the films were original and imaginative. Once again such films are valuable adjuncts to a Science teacher to stimulate interest in his disciples.

Research films :

Often a private or public concern may finance a research worker or a team of them to serialise an entire research programme. After the programme is completely filmed, the different strips are properly edited to build up a continuous informative film strip. A strip on *courtship in butterflies* and another on *Baboon behaviour* were exhibited. Both of them were very valuable for the fund of information they were able to impart. The strips however have limited value as teaching aids, except for students specialising in a subject or other research workers interested in the same field.

Popular films :

These are meant to cater to the needs of a larger clientele. Films bearing on popular topics like magnetic force, oceanography, forest culture, insect control, etc., can be screened to an audience of both literate and illiterate people, provided the commentary is easy to follow. The worth of such films in a country like ours need not be over emphasised.

On the whole, the forum stimulated the thoughts of all the science teachers who attended it. We need not go in for expensive projectors and costly film making equipment. All kinds of make shift arrangements can be fully awailed of to give a visual basis to science teaching. Our multimillionaire film bosses could set apart at least five per cent of their profits towards production of educational films. In this respect the opinion and active support of teachers of Science all over the country should be enlisted. Let us hope that at least the generations to come will have better opportunities to understand and follow Science with a dedicated spirit.

SUNDAY AFTERNOON

D. S. RAMACHANDRA RAJU, I U. C.

I believe that in future years I shall look back on my days in College as the happiest time of my life. I doubt whether one can enjoy again that gay and care–free atmosphere. Life in the hostel particularly holds my imagination. When I think of hostel life, Sunday afternoons stand out prominently. Never shall I forget that Sunday when I saw my first cinemascope picture, and then the other when I went to the barrage at the height of the Krishna floods; and the many many other afternoons which I can only recall with a sigh of regret that they are past and a sincere prayer of thanks to God for His enchanting gifts.

The atmosphere of our hostel is placid: boys are busy studying in silence time or playing games during recreation. On Sunday however, as noon approaches, a sense of excitement seems to grow in every one. It is the only occasion in the week when all the hostellers are allowed to go to town. Most of them think only of spending the whole afternoon at the threatre. Others, the contemplative fellows, prefer to go to the Krishna barrage and look at the swirling waters of the mighty river below. Some spend their time in eating–houses, stuffiing themselves with delicacies. Many find a certain glamour in the bazaars, gaping at the glittering display and making both useful and useless purchases. A few adventurous students set off in groups and climb the nearby hill, thinking themselves to be future Tenzings and Hillarys.

As soon as the lunch bell rings on Sunday, the boys rush into the dining hall to bolt down their food. Within fifteen minutes they are already on the road to Gunadala centre to catch the bus. By one O'clock almost the whole hostel can be found spread out along the road, or gathered at the bus stop. It is always a terrific struggle to get a seat. Being less muscular than most of my companions I usually have to

Former Students at Regional Engineering College, Warangal (I year)

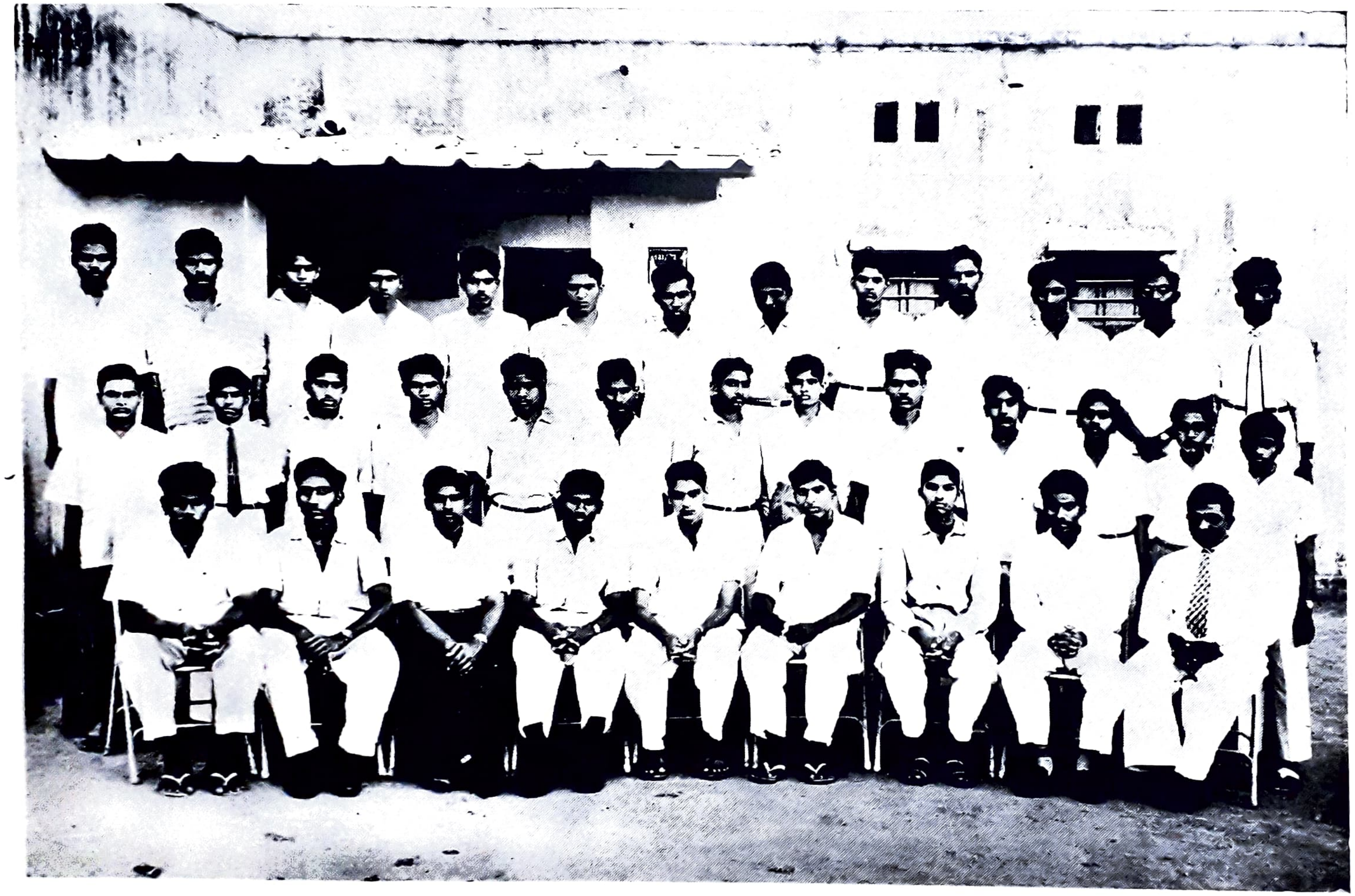

Sitting (from L to R): 1. K. Venkateswara Rao 2. T. Rajasekhar 3. Y. Bhagavantha Rao 4. M. Papi Reddy 5. K. R. K. Deyal 6. R. Subba Rao 7. A. Seshagiri Rao 8. Ch. Kanchana Rao 9. R. R. L. S. Narasimha Rao.

Standing (1st row from L to R): 1. M. Seshaiah 2. V. V. P. Raju 3. Krishnadevarayalu 4. Rayapa Reddy 5. A. Rattaiah Babu 6. A. N. G. K. Chowdary 7. N. V. Narisimha Rao 8. A. Kutumba Rao 9. N. Venkateswara Rao 10. S. J. Mohana Rao 11. M. V. V. Prasad 12. D. Subrahmanyam 13. P. Venkateswarlu.

Standing (2nd row L to R): 1. T. Santharam 2. A. V. R. Krishna Murthy 3. M. Ratnagiri Rao 4. Raghunadha Reddy 5. K. C. S. Azad 6. M. M. Mohana Rao 7. Ch. Venkateswarlu 8. K. Omkara Rao 9. G. Venkateswara Rao 10. A. Nageswara Rao 11. P. P. V. Subba Reddy 12. M. Chandramouli 13. T. Narisimhachari.

ANDHRA LOYOLA COLLEGE LIBRARY VIJAYAWADA

FORMER STUDENTS AT GUNTUR MEDICAL COLLEGE

IN 1st Yr. INTEGRATED M. B. B. S.

Sitting (From Left to Right) : 1. G. Babu Rajendra Prasad 2. M. Appa Rao 3. Y. Krishna Prasad 4. V. Bose Babu 5. M. Dhanamjaya Rao 6. Ch. Chandrasekhara Rao.

Standing (1st Row) : 1. G. Jaya Prakash Narayana Rao 2. B. Suryamohana Reddy 3. V. Dasaratharama Reddy 4. R. Raghurama Reddy 5. P. Banerji 6. P. Mohana Rao 7. B. Subrahmanyam.

Standing (2nd Row) : 1. S. Sreenivasulu Reddy 2. K. Basava Purnaiah 3. M. Gopala Krishna Murthy 4. G. Prabhakara Rao 5. G. Nageswara Rao 7. T. Jawaharlal.

wait for half an hour to get my chance. Waiting for a bus is a bore, but some merry fellows amuse themselves and others standing around by pulling each other's legs. A bus appears on the horizon. Instantly all are alert, choosing a vantage point on the side of the road. Before the vechicle stops there is a mad rush to clamber aboard. I manage to get a place only by squeezing myself into the noisy crowd and being carried forward by it. I am pushed, jostled and finally heaved aboard. After a stop that seems too long, the overloaded bus wearily starts. I can now realize what the Black Hole of Calcutta was like. Only the pleasant thought of the cinema can overcome the present discomfort. Within a few minutes the bus grinds to a stop at the city centre. I get down along with my friends, crying "hurrah".

We walk briskly towards the theatre, buy tickets at the booking-office and when I sit down on the padded seat and stretch out my legs in the vast air-cooled hall, it seems that all the rough and tumble was worth it. I throw a curious glance at the various types of people around me in the theatre and try to understand them. If it is a fact that no two Indians coming from different parts of the country are alike it is also true that a deep bond of unity binds all dwellers in this sub-continent, based on a common culture with a history of five thousand years. I feel that some natural tie of thought and feeling has occupied the Indian mind since the dawn of civilization.

At about half past five when the picture is over, I come out on to the pavement, blinking till my eyes become accustomed to the glare. We are in the centre of the town. The busy traffic, the tall buildings towering over the streets, the rows of shops decorated with their wares, the glass-fronted hotels, the smaller stalls of fruit vendors and coffee clubs, the strange mixture of noises and smells are all part and parcel of city life. Vijayawada is very much like an over grown village. On the one hand palatial mansions, on the other the lack of sanitation and the unhygienic habits of the countryside are seen there. I try to read the minds of those who are hurrying about their business, the purpose behind all this show and activity, but it quite baffles me.

As the evening progresses and lights begin to appear, the roaming hostellers glance anxiously at their watches. It is almost time. I race to the nearby bus-stop hoping to be at the head of a queue. All the buses that go to Gunadala after six O' clock in the evening are packed tight with Loyola Hostellers. Some impatient students hire cycle-rikshaws to take them back to the hostel. In spite of all our precautions, some unfortunate boys return late everytime. They are greeted by the frowning warden who gives them a short lecture on punctuality. I suspect, as he turns away, he cannot help smiling at the woebegone look of some of the juniors who are wondering what is going to happen next. All is soon forgotten in the dining hall where sharpened appetites soon dispose of the dinner. And then to bed-to sleep, perhaps to dream about the next Sunday afternoon.

VIJAYAWADA

A HISTORICAL STUDY

K. KESAVA RAO, B. A. (Hons.)

THE pages of Andhra History are replete with references to Vijayawada. Indeed, its prominence should rest not so much on its present-day position as a centre of commerce and communications in Andhra as on its historical antecedents.

It is possible to claim a pre-historic origin for the town. Some years ago, chance digging in Mogulrajapuram, a suburb, brought to light glazed pottery of the late neolithic times. This leads to the surmise that it was one of the centres of the pre-historic man.

Legend and tradition connect Vijayawada with the age of Mahabharata. Arjuna, the Pandava 'Madhyama' is reputed to have performed *tapasya* on the Indra Kiladri Hill, lying to the west of the town and ventured to fight with Lord Siva, the last of the Hindu Trinity. The town is, according to a plausible interpretation, named after the Pandava hero otherwise called 'Vijaya'. Its nomenclature may bear some relation to 'Vijaya', one of the thousand names of Lalita, the Parasakthi or Mother of creation. [1] Kanaka Durga, the presiding deity of the place is but an aspect of the Parasakthi.

The discovery of a few Satavahana coins and of a Roman coin in 1888 by the numismatist Rea in and around Vijayawada, [2] establishes its antiquity. Its location on the bank of the river Krishna could very well have made it a religious and commercial centre of importance as far back as the first century B. C. 'In those days, ships used

to come up the river Krishna as far as Nagarjunakonda carrying scholars, pilgrims and goods from Tibet, China and other foreign countries. Vijayawada, being enroute to Nagarjunakonda, must have enjoyed some measure of religious and commercial contact with the world beyond our frontiers.

Vijayawada seems to have made its debut on the historical scene as an important centre of Buddhist religion and culture. During the Satavahana period of Andhra History (Circa B. C. 220 – A. D. 218), several Buddhist 'Viharas' and 'Chaitya Grihas' were built there. [3] Numerous Buddhist remains still found in Vidyadharapuram and other places around attest to it. J. A. C. Boswell came across a fine figure of Buddha, cut in black stone, unearthed from the foot of a hill in Vijayawada and some small mounted figures of Buddhist saints that "might bear comparison, with Grecian or Roman figures for symmetry and design". [4] Again two marble statues of Buddha were found on the west side of the western hill of Vijayawada. [5] Its Buddhistic importance might have induced Hiouen Tsang, the famous Chinese traveller to tarry there for about six months in the years A. D. 639 – 40. The historians Robert Sewell, James Burgess, F. Fergusson, S. Muzumdar Sastri, the Editor of Alexander Cunningham's *The Ancient Geography of India* [6] and others contend that the Chinese traveller's description of the city where he stayed in Andhra and its hilly surroundings suits Vijayawada and no other place.

After the hey-day of its Buddhist glory, Vijayawada came under the domination of the Vishnukundin rulers of Andhra (Circa 420 – 611 A. D.). It was then that certain rock-cut cave temples were constructed on the Kanaka Durga Hill of Vijayawada and in Mogulrajapuram. In the Mogulrajapuram temple, the idols of Nataraja, Vinayaka, Sakthi and Saivesrungi Bhrungas as also the Dwarapalas and the pillars with the lotus vase and lion armaments could be found in a rather disfigured condition. The cave temples of Vijayawada are "the earliest surviving Hindu shrines of Andhra". [7] These according to historians like Dr. N. V. Ramanaiah [8] and Dr. P. Srinivasachari, supplied the necessary models to the temples of Tamilnad. The Pallava kings seems to have carried the art and style of these temples to their country and had them perfected by the local craftsmen.

During the reign of the Eastern Chalukyas (Circa 624—1070 A. D.) Vijayawada won renown as the religious and cultural capital of Vengi in Andhra and occasionally served as its political capital as well. Certain inscriptions of the period referred to it by various appellations such as 'Vijayawatika' 'Vijayawada' and 'Bezwada'. Since the earliest of these Chalukyan inscriptions is the Telugu Copper Plate of King Vishnuvardhana III (Circa 709—49), the uninterrupted existence of the town for more than 12 centuries is indisputable. The religions, Jainism and Saivism found a flourishing sanctuary there under the liberal patronage of the Eastern Chalukya rulers. A Jain monastery called 'Nadumbi Vasathi' was built at Vijayawada by the wife of King Kubja

Vishnuvardhana (Circa 624–42). A set of Jain monks called the Kavaruri Gana or the Surashta Gana lived in it. Two Jain temples were also constructed in the town by Ammaraja II (Circa 945—70) and Durga Raja, a Chieftain under the Chalukya Rulers. As the worship of Siva and Sakthi began to spread in Andhra Desa in 10th and 11th centuries, Vijayawada became one of the leading centres of Saivism. A Saivite sect 'Kalamukha Saivas' made it the chief base of its proselytizing activities. The Kalamukhas established a 'Simha parishad' there to propagate their brand of Saivism. One of the three famous Saiva Pandits, Sripati is said to have lived there.[9] The authorship of the Bezwada inscription of King Yuddhamalla II (Circa 927—34) in Madhyakkara verse is ascribed to him. It was the triumphant onslaught of Saivism that converted a number of Buddhist Chaityas in Vijayawada into Saivite temples. The famous shrines of Kanaka Durga and Mallikharjuna were probably the work of an early ruler (Vijayaditya II, Circa 799–843 ?) of the Chalukyan Dynasty. Several other Saivite temples were brought into being later on and richly endowed by the Kings, Chieftains and common people.

The collapse of the Eastern Chalukya rule plunged Andhra region into a state of anarchy. A portion of the present Krishna District in it came under the control of a minor dynasty, the Chagis. These rulers made Vijayawada their political capital[10] till the Kakatiyas of Warangal overpowered them in the 12th century A. D.

REFERENCES :

1. Lalita Sahasranamavali.
2. Sri D. V. Siva Rao : *Bezwada – A Study*, Souvenir of the sixteenth Provincial Medical Conference, Vijayawada 1950.
3. Sri D. B. Diskalkar : *Places of Buddhist Interest in Southern India*, pages 336 - 337 in *2500 years of Buddhism*, Edited by Prof. P. V. Bapat, published by the Publications Division, Government of India, 1959.
4. "Archaelogical Remains in the Kistna District" in the Madras Revenue Register, page 4, Volume 5, No. 1, January 16, 1871.
5. The Manual of the Administration of the Madras Presidency (1893), Volume III, page 87.
6. S. Muzumdar Sastry : Editorial Notes on Alexander Cunningham's *The Ancient Geography of India* (1871), page 737.
7. Dr. P. Srinivasachari : *Bezwada – A Historical Sketch*, page 57 of *Bezwada Municipality : Golden Jubilee Souvenir*, 1888 *to* 1938, published in 1942.
8. Dr. N. Venkataramanaiah : *Andhrulu – Charitra*, (1950), page 75.
9. Mallampalli Somasekhara Sarma – *Charitraka – Vyasamulu* (Boudha Yugamu), published in 1944, pages 152 and 153.
10. *Krishna District* in *Andhra Darsani*, Published by Visaalandhra Publishing House, 1959, page 164.

THE POOR MAN'S RAG
AND
THE RICH MAN'S SILK

P. S. RAMA KRISHNA, I U. C.

DRESS is one of the fundamental needs of man. No one can mingle in society unless he covers his body with some clothing or other. There was a time when man covered his nakedness with leaves and skins. According to the Bible, God first created man in the "Natural" state. But once he ate the fruit of the forbidden tree, he found himself naked. Then, he wore the leaves to cover up his shame and appeared before God. Ever since, his children have worn clothes.

The prime aim of clothes is to protect the body from natural hazards like rain, sun, snow and chill. Dress also beautifies a person, enhancing his external appearance. There are different types of cloths in all the colours of the spectrum. From the dress a man wears, his character can be easily detected. In *Hamlet*, the wise Polonius advises his son Laertes before he leaves for Paris:

> "costly thy habit as thy purse
> can buy,
> But not express'd in fancy; rich
> not gaudy;
> For the apparel oft proclaims
> the man"

The same idea is conveyed by Rev. Samuel Wesley : "style is the dress of thought; a modest dress, neat, but not gaudy, will true critics please." Thus, the mind of a person who likes gaudy clothes will be frail and inconstant. Pick-pockets and thieves are given the conventional thick-stripped shirts and checked dhotis. The colour of the dress has such significance attributed to it.

The average man in India wears very cheap clothes which barely cover his lean and lank body. The Father of the Nation, Mahatma Gandhi wore the typical poor man's dress. His dress consisted of only two pieces of cloth. In colder climates, the people have to wear heavy clothes to ward off the cold. There is a wide range of textiles, from the poor man's rag to the rich man's silk. Everyday, a new kind of cloth is added to the ever growing heap of fabrics. Originally, silk came from worms. But, now silk is replaced by several artificial fabrics like satins, crepes, rayons and so on. Even the famous muslin is lost in the sea of nylons and terylenes. Nylon became the symbol of the modern man in a hurry. But, we must beware of the bad effects caused by nylon, when worn in tropical climes.

Women are strongly attracted by clothes. They, especially the young ladies, pay particular attention to their attire. They are the object of the gentle humour that they waste much of their time in selecting a cloth, having it stitched, wearing it for a day and soon discarding it. Heaven knows why they bother about the colour combination of their dress. Who can measure this strong affinity between the fair sex and fabrics? "Those who make their dress a principal part of themselves," says William Hazlitt, "will in general, become of no more value than their dress". I think, this saying is quite apt in the case of ladies.

The much popular nylons brought a new problem to man. Ever since nylons came to be used as clothing material, the people have been going for transparent clothes in a rush. These transparent clothes really defeat the purpose of dress. This epidemic came from abroad and is now raging in India. A scientist, who can invent a vaccine or an antidote for this epide-mic, would be honoured with the Nobel prize. I remember, in this instance, the story of the King's dress, in which the king went naked, think-ing that he wore divine clothes. Even ladies are unashamed of wearing transparent clothes. There are even proposals to ban the use of transparent clothes in schools and Colleges. I can't tell why there is a general tendency towards transparent clothes. The nakedness, Adam felt and tried to hide has gained much adherence in modern times. That's why, man today likes to be seminaked. Soon, the day may come when they really will shed their clothes.

It will be incomplete, if I fail to speak of the ever-changing fashions in dress. There are thousands of modes of dress in the world. Every nation is symbolised by its National costumes. For example, the Indian women wear saries while the Japanese maidens model themselves in kimonos. Human beings abhor the monotony of wearing the same type of dress always. It is a refreshment to the eye, to see the ever changing fashions as you watch the models go by. Everyday, numerous varieties of dresses are hung in the show—cases of stores. They range from the underwear to the glamorous fur. Paris has ever been the city of fashions. For creating a number of standard patterns of dress, the late Christian Dior was a genius. To change

is to be fashionable and fashion is change itself. Another interesting thing to be remembered in the case of fashions is their cyclic life. What was once rejected is taken up again after a time. Take the jackets (cholis) of women in India. Fifty years back, the women wore long-sleeved jackets. Then, the sleeves were cut upto the shoulder. The present fashion is the half-sleeved cholis. I suppose, the sleeves are now thinking of creeping up again.

Thus, dress won't be complete, unless we consider both fabrics and fashions, their form and function. Dress is a vital part in the life of man, society and the world. The poor man's rag and the richman's silk may proclaim the man, but not his real worth. Too much or too little clothes is a question of convenience and comfort. So is transparent or heavy clothing material, a matter of climate. A reasonable comfort and a decent appearance is all that man should seek in clothes.

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

A Journey Across the Rayala Seema,

An Historical Account of Fr. Gargam's Visit to the fabulous diamond mines of Golkonda.

September, 1730.

When the first French Jesuits arrived in India at the end of the XVIIth century they brought with them letters patent, signed by Louis XIV. By these the 'Sun King' bestowed upon them the title of 'royal mathematicians' so that "they may dedicate themselves to such studies as will further arts and sciences". They did try to do justice to the royal wish and began by opening a naval school at their headquarters in Pondicherry. Not all those who followed the first Jesuits in the next sixty years were known scholars. Many of them would spend their leisure time in the study of Sanskrit, as did Fr. Pierre Mauduyt, Fr. Gilbert Ducros, Fr. Jean Calmette, Fr. Francois Pons, Fr. Laurent Coeurdoux and Fr. Antoine Mozac.

Leaving aside this galaxy of talents, let us listen to Fr. Rene Gargam who held himself the least among his brother Jesuits, and had certainly no pretence to be a pundit. Even so, he was not quite ignorant of Sanskrit, since long before Fr. Calemette, he thought of securing copies of the Vedas, and he must have been the very first to provide scholars in France with a detailed account of the famous Sanskrit epic, the Ramayana. We must not forget that his master on South Indian village customs and, generally, on ways and manners of the people has been no less than Fr. Joseph Constance Beschi, the great Italian Jesuit whose Tamil poems are ranked among the classics.

Incessant journeys across a vast field that extended over a territory that has since been divided into five or six districts, allowed Fr. Gargam to keep his eyes open and note down any

detail that might interest science. His knowledge of mathematics and astronomy proved most helpful. As he travelled on, he would point out his sextant and mark down the geographical position of important places, rivers, lakes etc. He thus collected a very interesting data. His own contribution, added to that of other Jesuits, helped French cartographers to draw the first detailed map of the whole of India. In one of his letters, Fr. Gargam allows us a glimpse of how the famous diamonds of fabulous Golkonda were actually mined. He was on his journey back from Bukkapuram in upper Nellore district to Venkatagirikota in lower Chittoor, and while waiting for the ferry to cross the Penneru below the Gandikota fort, he decided he would visit the diamond mines near by and see how they were worked.

Born in the province of Champagne, the country of heady sparkling wine and good living, Fr. Gargam chose in coming to India to be satisfied for the rest of his life with no stronger drink than water and *majjiga* and with the strictest vegetarian diet. Of the thirty five years he spent in India (1720-1754) nearly half of them were spent in visiting his neophytes scattered all over the southern portion of the Telugu country. His field of action extended from Chik Ballapur (some 64 miles north of Bangalore) to Bukkapuram and Peddaricatla near Darsi in the Dupad Seema, the northern part of the district of Nellore. The intervening stations included Venkatagirikota and Punganuru, south-west of Chittoor, with Dharmavaram and Krishnapuram south of Anantapur. Not content with such a vast field, the Father had decided to visit Golkonda, but summons from Pondicherry made him change his plans. He was called back to headquarters to assume the office of superior.

The many long letters this forsaken lonely tramp of God 'among the hills' found time and strength to write after tedious journeys were most welcome in France. The *Lettres Curieuses et Edifiantes*, an eighteenth century precursor of modern Geographical Magazines, duly published them all as they came.

From Bukkapuram, Fr. Gargam with all his meagre earthly possessions and accompanied by his devoted cook and catechist started towards the middle of September 1730 on the tiresome journey back to Chick Ballapur and, ultimately, Venkatagiri. The dog-days were over, when "copper vessels, even when kept inside a hut, would become as much heated", he writes, "as if they had been placed on the fire". The monsoon had already set in as he directed his steps towards Cumbum. Heavy downpours did not deter him, though the Father admits that in that desolated hilly country there was "no other shelter except the trees, the edge of walls and, when luck allowed, some deserted temple".

It was in the quarries about Cumbum that he met for the first time fossilized shells. Though he had been on the look-out for such fossils of animals and plants he had, so far, found none. He had, indeed, been told of the discovery, some ten years earlier, of "a skeleton eight cubit long"

at the bottom of a cliff along the upper Penneru near Tadpatri. His informant insisted that this was the skeleton of a man from the good ancient golden days when men were men and, according to common belief, "four times as tall as the men of our present Kali Yuga".

From Cumbum proceeding southwards Fr. Gargam spent one night on the shore of the Racheruvu, the large lake to the east of Porumamilla in the upper part of the Cuddapah district. The next evening he was caught in a violent storm near Kalasapad, a few miles southwards. The night journey along the Sagileru, a northern tributary of the Penneru, was lighted as by rockets and fireworks with rapid succession of flashes of lightning and thunder.

Though broad, the Sagileru was, the Father admits, easy enough to cross but, further on beyond the Nallamalai the Kunderu was unfordable. "But the inhabitants of a neighbouring village came up swimming and took charge of the luggage". As for the Father, "they fixed a calabash to his belt and making him sit upon another, they floated him across". This cost him only two fanams (about four annas). When he reached the Penneru near Jammalamadugu, the Father met with the same difficulty. He proceeded upstream along the narrow passage at the bottom of the deep gorge in search of crossing until he arrived at Khadarabad, the present Muslim name for ancient Audivupalem, opposite to Gandikota. The place had a ferry but it had just left for the Gandikota side. It was due to this emergency, that we come to know how diamond mines were worked on the northern bank of the Penneru. While waiting for the ferry to return, Fr. Gargam decided he would visit the diamond mines.

"The mines", he writes, "had been discovered a few months before to the west of Khadarabad on the eastern slope of the Yerramalai... The whole mountain side was actually covered with workmen : from the distance they look like flocks of sheep. No less than two hundred mining sites had been opened, and each site employed about two hundred workmen...... In all the sites there prevailed the same order and method of work".

"It consisted of selecting the smallest stones from the rubble excavated from the hill side. They were carried away with the layer of clay and earth in baskets and emptied into a reservoir into which water was poured. After the stones had been thoroughly soaked in water, the mixture was subjected to a stirring process in order to dissolve the earth into mud. The mud was then let out, more water was poured in and the earth stirred over and over again. This was repeated until all the earth covering the stones has been washed off and there remained only clean stones.

The stones were then taken in baskets to an open platform and spread out in thin lines in twelve to fifteen rows. "Then eight or ten men squatting in front of each line carefully began to turn over and scrutinize each and every stone to ascertain whether it contained any diamond. When one row had been thus examined the men

proceeded to the next, and while the examination was going on, a reliable man, often the contractor himself, sat on the floor facing the examiners so that nothing could escape his attention. When a diamond was discovered the finder got up and took it to the supervisor".

The whole country side where the digging was taking place is bare of trees, except for a few small bushes... The soil itself is deep red with no sand except red gravel. There are mines in which it is necessary to dig very deep to find diamonds, but here in the Yerramalai they are to be found knee-deep. The Father adds that at Ramalakota in the hills south of Kurnool and in some other places as well, diamonds are to be found like here near Gandikota. On the Krishna river range, however, diamonds are usually enclosed either in stones or in lumps of stones, lime and plaster. All such stones are cut open, and in some of them diamonds may be found.

Though diamonds had not been mined beyond the Pennuru and the Krishna range, it was said that there were diamonds in the hill about Anantapur. But the ruler of Anantapur, prince Pavadappa Naidu, a friend of the Fathers, "never would allow the work to be undertaken for fear of exciting the greed of the Moors". Diamonds were the exclusive property of the Golkonda rulers, at the time of Asaf Jah, the first Nizam of Hyderabad, and all mining rights were his. "Abdul Naby as Nabob of the Cuddapah country under the paramount power of the Moghal, wanted to put a moor to watch over the work at the Gandikota mines, but he had to desist for the contractors went on strike".

Having satisfied his curiosity for several hours Fr. Gargam had to think of crossing the Penneru... "The Ferry, called a basket (*putty*), actually looks like one, a real Caron's skiff. It is made of willow and bamboo, lined with leather and almost as high as a man, and it is astonishing how many people it can take in one trip".

The rambler, journeying on foot, had a decided advantage over the modern man in hurry. He was not pressed for time and could take things easy, unconcerned about the need to catch a bus, a train, or a plane. After crossing the Pennuru and climbing the rocks on the Gandikota side, Fr. Gargam was free to visit leisurely the once famous fortress on the highest spur of the southern Penneru bank.

"It is of enormous size", the Father explains, "ditches are cut out from the rock itself, turrets and fortified battlements are supplied with cannons at two levels, as in a ship, the higher one for long range, and the lower one for short range firing. I am told that if the place were only well supplied with provisions, it would be impregnable, even to Europeans, for it can be attacked only on one side, and to make trenches earth would have to be brought from very far".

Lack of space and—alas!—of time does not allow us to follow the Father in what remains still of his long journey back to headquarters across the hills of the Rayala Seema and beyond. Here we must leave the story of the weary traveller Fr. Gargam.

—*L. Bazou, S. J.*

OF SHOES AND SLIPPERS

P. SREEMANTH, I U. C.

One, two, buckle my shoe
Three, four, open the door,
Five, six, I'm in a fix.

.........because my shoe pinches. But But I don't know the exact location of the pinch. The pain in my foot took my thoughts long, long ago to the days when the stone age man was hopping about in bare feet, howling whenever a porcupine quill or a sharp stone found its mark on the sole of his feet. Naturally he must have thought that he needed some protection: "well, the horses have hooves, the lions have their paws and each animal has got its own natural foot-wear, except me. And why didn't God give me anything? It is because he gave me two hands to make some thing and put it on." This must have been a stone age man's musings. But I wonder if he had any inkling of what God was. But anyway he appeared out of his cave with a piece of bark under his sole, tied with straps to hold it on to his feet. He must have found it clumsy and heavy while hunting animals for food. So he started searching for some other material. He went fishing one day and had to get into a pond. When he came out he saw his feet covered with mud and grime. At once an idea struck him and he started binding leather round his feet with thongs-that was the discovery of leather foot-wear.

Modern foot-wear consists not only of leather but various other materials, tanned leather, synthetic rubber, seasoned wood, canvas made out of tough flax, compressed cardboard and even coconut fibre. But plastics are also making their presence known.

Leather is good for all occasions except in rainy weather. Rubber provided the answer for rainy weather. But the worst curse of all came, in the

form of 'bedroom' slippers from Hawaii where everyone, we are informed, lives on the beach. In our country ninety-nine per cent of the population goes about barefooted. The majority of the remaining people who are supposed to be civilised, run about in this atrocious wear. And you know what happens on a rainy day, after walking along the road, dodging small puddles, you arrive home to find the clothes on your back all tattooed and there goes your best suit.

Common gossip among bachelors tells us, that most of the women in the world are shorter than the average man. Well, modern civilisation has given a solution to their problem by inventing high heeled shoes, so that the ladies can now come up to man's eye-level! The other day a fashionable lady, stepped out of a shop on to a bushy tail. The proud possessor of that part of anatomy rose to the occasion and sank its canine teeth into the lady's calf. Then there was the young lady who was doing a rock 'n roll number in high-heeled Italian shoes. She slipped and went screaming down the dance hall and ran smack against the wall. She broke the picture on the wall and also the sound barrier. All the same, she got no medal for her speed record but landed in hospital with a fractured jaw.

Some times these shoes are not only dangerous to women but are also harmful to others. They serve as her offensive and, or defensive weapon. The other day in the studios during a scene, the actress was to throw her high-heeled shoes at the villain. The villain was to shift his head a slight inch, dodge the shoe and then make his escape. But he shifted his head only a fraction of an inch less, so the shooting was stopped for a couple of days till his shattered bean was reassembled.

If I took to the business of inventing new footwear I would make shoes with propellers at the back instead of spurs and an automatic rudder. And before you could say "Johnny Oh" you would be airborne. This marvellous invention of mine would surely go well with the space age.

THE KOVALAM CAMP

K. RAMACHANDRAIAH, II B. Com.

I belittled social work camps for students until I myself attended one last September. This particular camp was inter-Collegiate in character and was sponsored by the AICUF, (All India Catholic University Federation) well known for organising students' camps. Kovalam, the venue of the camp, is an enchanting coastal village some thirty miles south of Madras.

When I heard that some students of our college were going to Kovalam, I too joined them for fun. To be frank, I was not moved by the pure love of social work. The warden would not allow me to spend the September holidays in the Hostel. Nor did I want to go to my native village for the vacation. Here was an escape from my dilemma. Moreover I thought the camp would give me an opportunity to see the city of Madras.

September 20th morning, about forty of us from different colleges, brimming with enthusiasm boarded the bus at Loyola College, Madras. Before long we were at Kovalam. No time was lost. As soon as we arrived the National Flag was solemnly hoisted and the camp was on.

The first thing I was told was that we were going to do some work. White-washing the cottages of the poor fisher folk, was not in my line. It had however, quite a revolutionary effect upon me. It was the first time I ever worked with my hands. It was also the first time that I felt I was doing some selfless service to others. That evening when I saw the sun-burnt faces of the fisher-men beaming with pride and joy as they stood admiring their white washed huts, I was happy. The camp supper that night, tasted very delicious. An inexpressible happiness filled my heart as I retired to sleep on the hard floor of the village school. I have achieved something.

The Kovalam camp was not only a work–camp, but a work – cum – study camp. Study circles and group discussions had an important place in the daily schedule. This I found out to be harder than working with hands. In the beginning we of the Andhra Loyola contingent were timid and silent at the group meetings. But before long our tongues were loosened and we were fearlessly expressing our mighty opinions on weighty subjects as "Changing Rural Patterns", "Students and Social Work", "Problems of Democracy", "Leadership", and so on. What a transformation! There were also some challenging programmes like the quiz and the several debates that were held. All these helped me to shake off my shyness, to get accustomed to public speaking and even to think a little for myself.

The children of the village were delighted as they eagerly took part in sports and in the singing and dancing competitions we organised for them. Perhaps they were more delighted with the tiffin we served them. Thus our seemingly unimportant activities brought the villagers closer to us.

There is one thing that deserves special mention. The camp was run by the students themselves, under the guidance of Rev. Fr. de la Gueriviere S. J., of the AICUF secretariate. This showed that given the opportunity and guidance, the "irresponsible" and "undisciplined" students could prove themselves not only able organisers but responsible leaders as well.

As already mentioned the campers came from different institutions. They spoke various languages; they had different religious and cultural background. Nevertheless as the camp came to a close there had developed a genuine fraternal feeling among us. Here was indeed fraternity and human oneness. The camp life with its common discipline, common objective of service, common meals and other united efforts really succeeded in giving us a sense of unity and solidarity. As we bade farewell to one another after the camp, all of us were a little sad.

As I left Kovalam I thought I had never before enjoyed my holidays so much.

The Screen is the Thing

B. PRABHAKAR, P. U. C.

I forget the pictures I go to see. The other day I went to a theatre, saw a film for three solid hours but when I came out of the theatre I did not remember what I had seen. It looks very queer but reminds me of someone saying that we leave our senses at the box-office when we go to a theatre. Must be that anyway, for there are many who belong to my category. We form a society of "Patronisers of The Movie Industry". We perform faithfully our solemn duties of seeing every film and we believe that a film a day keeps you healthy and happily sleepy. We do not pass the slightest remark on the films. It is against our policy to condemn or praise a film. Therefore we keep mum regarding the films. We have some principles, i. e. the film is good if we like it and it is not good if we do not like it. Our members show heartfelt thanks from time to time to Edison for he saved us and many others like us from boredom in classes.

As the humble president of our society I want to give you an account of the anatomy of a film. An Indian film must start with suspense that is to say, the audience must be held in suspense from the beginning. At the start, you will find without much difficulty the hero, the heroine and the villain. Will she marry him or not? There you find suspense! Then comes the chase or flight. The hero is running away from her or she is running away from him. But you must not be too curious about motives. The fim director takes care of that. He is there to produce the accident. A car almost bumps into a man and whom should you find behind the wheel, but the heroine! She jumps out of the driver's seat and in a furious tone asks: "haven't you got eyes? or where the hell are you going?" In that instant, the heroine recognises the hero. Her fury disappears and suddenly dissolves into a smile. The audience is consoled. The hero and

College Day Celebrations

President : SRI P. V. G. RAJU,
Education Minister, A. P.

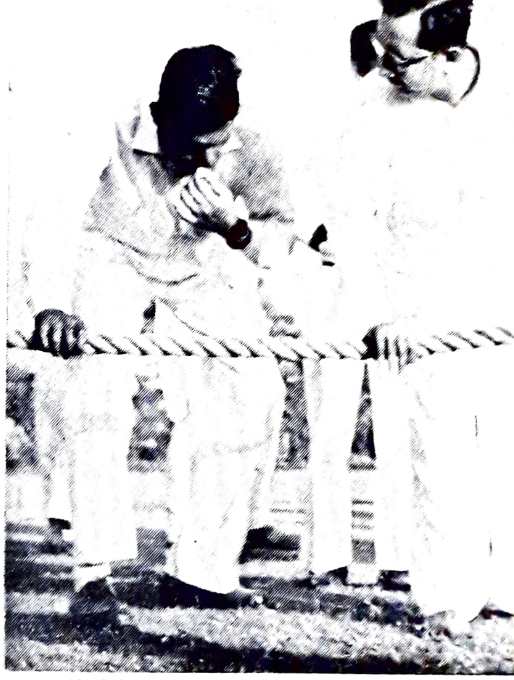

D. V. Krishna Rao, Senior Champion.

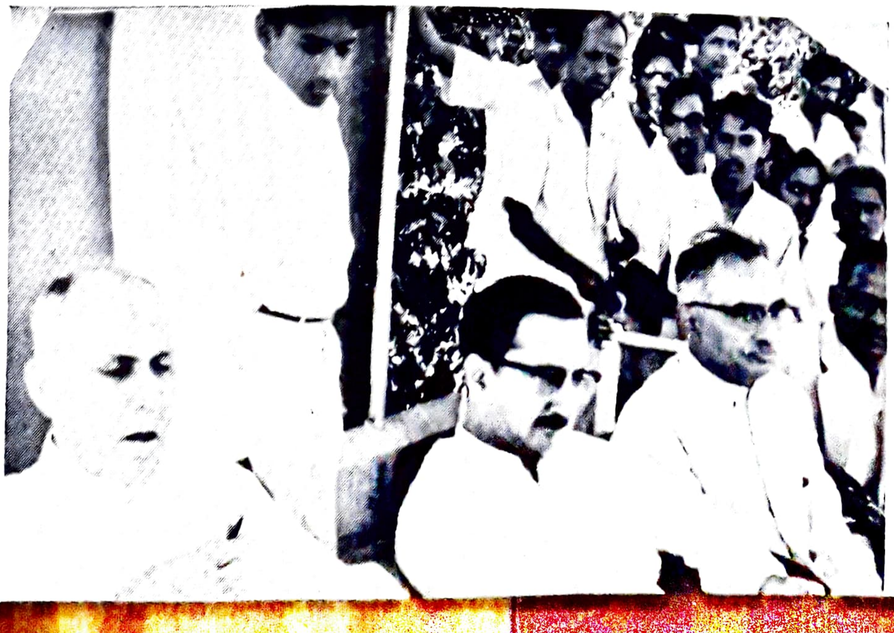

College Day Celebrations

ENTERTAINMENT

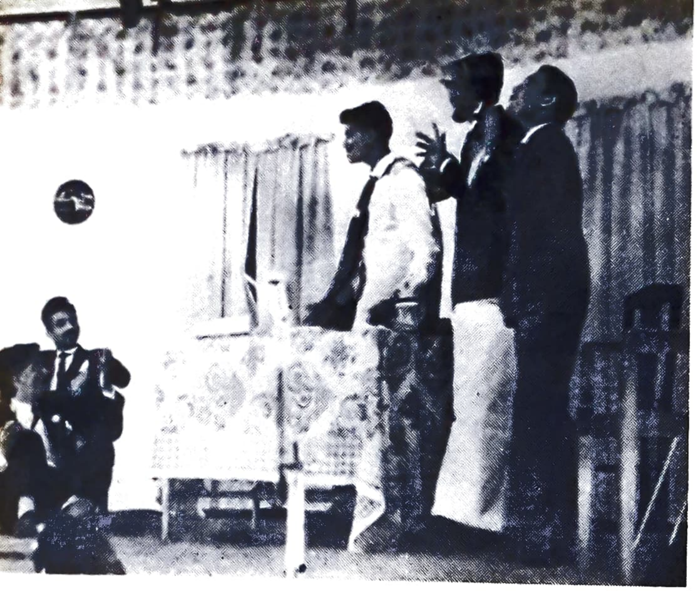

English Play
"The Chinese Puzzle"

Tyrolese
Folk-dancers

Telugu play

D. N. Kamat, Member, University Table Tennis Team

SPORTS DAY

G. Ramakrishna, Captain, College Cricket Team, Andhra University and State Player

ANDHRA LOYOLA COLLEGE LIBRARY VIJAYAWADA

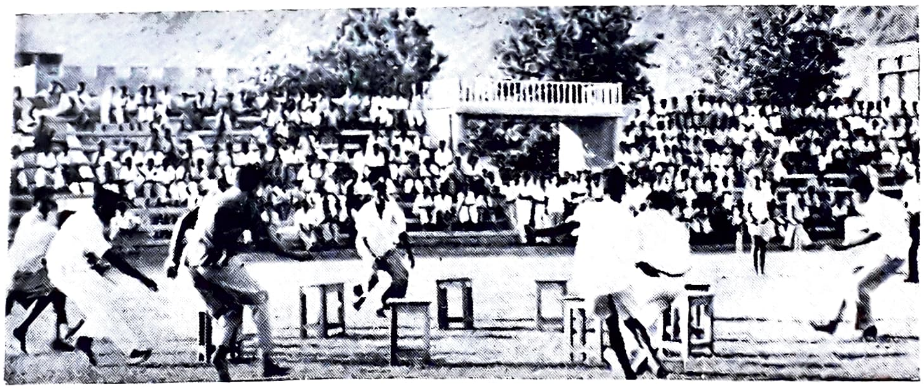

Around the Chairs

Tiffin Time

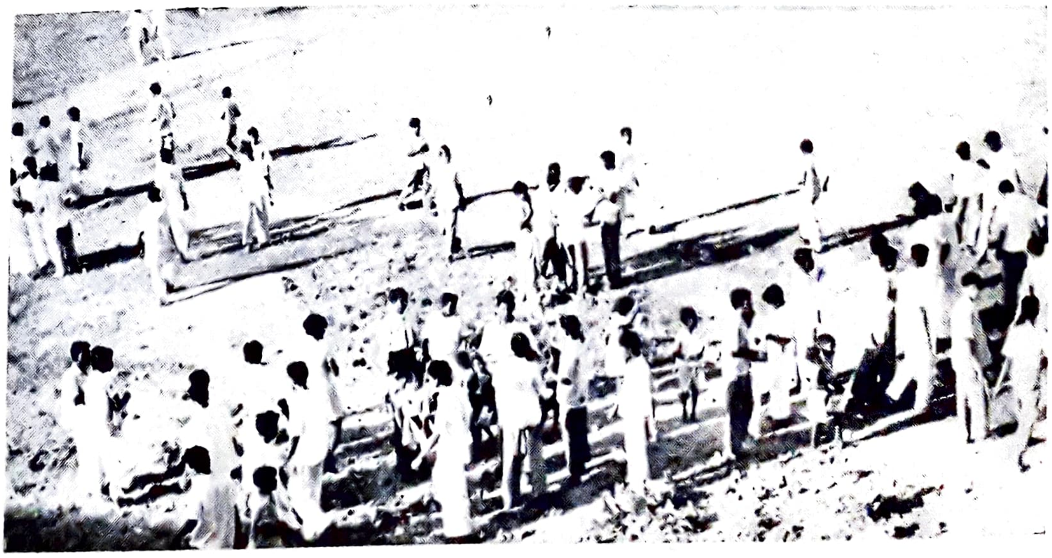

OUR SCHOLARS

Before class : The Latest News

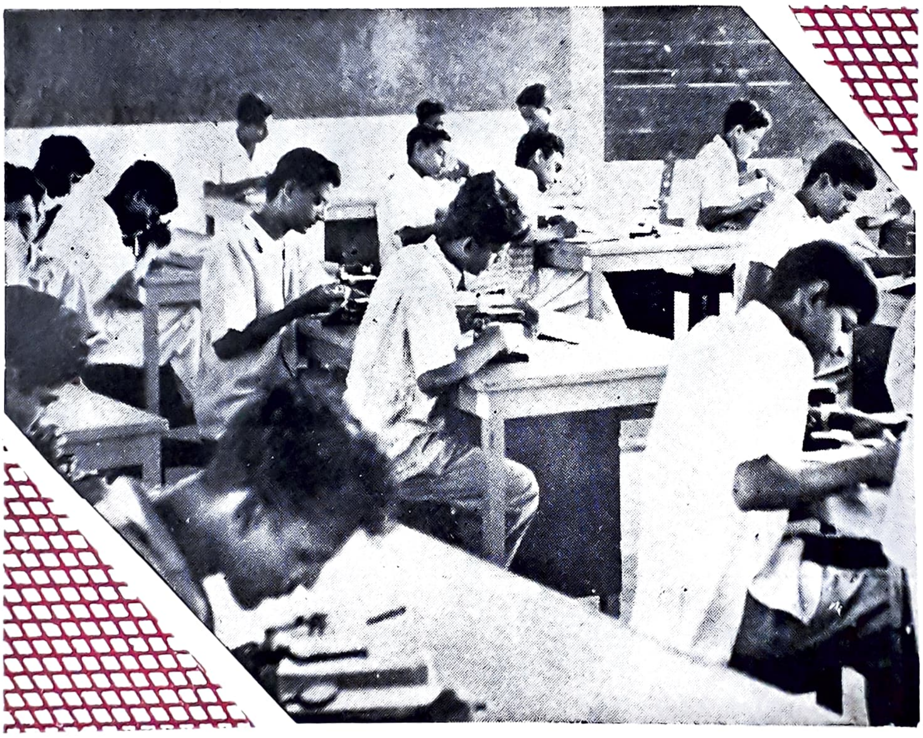

In the Botany Lab : Classifying specimens

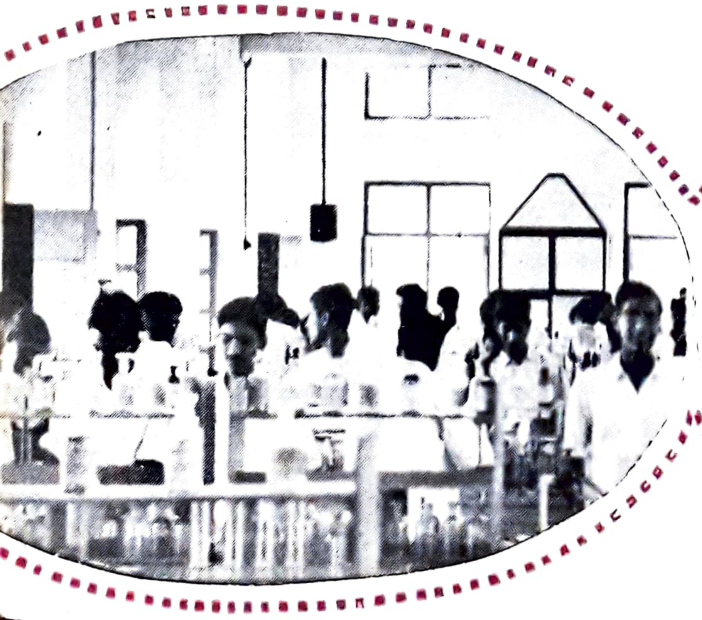

In the Chemistry Lab : Identifying Mixtures

In the Library : Working on Question Papers

the heroine drive off in the car. Then come the songs. The song-interludes are more important than the play itself. These interludes occur in the struggle between the hero and heroine and the audience lets itself into a smooth syruppy disposition and follow the heroine skipping merrily across green lawns, parks equipped with the symbolic doe, behind drooping branches and the background of the rising moon. Meanwhile the suspense is gone but it is cleverly brought back with the sudden appearance of the villain. From here to the end, the film may have a certain number of variations. It would be fatal if you forget to provide the actors with a few revolvers and blank cartridges just to produce enough noise and smoke at the climax scene. The end may come in another three hours or so with a few more songs, sunsets and a little farce. Usually the farce is provided by a big, fat man or woman appearing as the relatives of the protagonists. "The End" comes with the marriage of the protagonists and the disappearance of the villain.

Having had some fun with our films let us switch on to movie-viewers and movie-makers. In the time of a few years from Edison's casual invention of the magic lantern the films "just grew" into a multi-million dollar industry. Films took their form and shape when people were suffering from boredom and were starved for a touch of colour and vicarious excitement in their lives and thus it had a quality of relief from the dullness of life. The people were literally mesmarised by anything and everything shown on the screen. From its birth to this day the screen has maintained its esteem with the people. We will be surprised to learn of its tremendous growth when we go through the striking figures of movie viewers, the UNESCO report gives, for the year 1960. 12,000 million people pay for admission to cinemas each year. Europe tops the list with 110,000 cinemas and 35 million seats. Then comes America with 40,000 cinemas and 14 million seats, followed by Asia with 20,000 cinemas and eight million seats. World box-office receipts in 1960 totalled 3000 million dollars! Movies are therefore big business.

Films have taken two different forms in the views of two groups of people: as an industry from the point of view of movie-makers and as a highly welcome diversion in the eyes of viewers. There is the third group of people which takes the view that movies are in certain circumstances a threat to public morality. This group forms the censorship board. They are right, for most of the public is semi-illiterate, debased in inclinations, totally uninformed about everything in the world beyond the range of their personal experience. Therefore the public must be matured to watch a film with all their senses. In India, where even the educated are so little accustomed to think, the films have for a long time been in the realm of mythology and the non-existant world of legends and fables. But that is what people can appreciate. So the movie makers gave the people and unfortunately continue to give even today, what the ordinary people want. But the time has come for films to give correct and objective information to the

people. But are the people ready for it ?

But movies inspite of their esthetic and moral inadequacy help citizens informing them about everything around the world. Therefore movies are playing a major role in the field of education. Movies can help in the education of kids from kindergarten to the graduates of universities.

Inspite of all adverse opinions, motion pictures must be considered to be the seventh art. It is the only new art – form that worked its way from disreputable beginning at the bottom of the social ladder and the only art-form which is frequently put to disreputable uses even today. Nevertheless an Art is an Art and the screen is the thing !

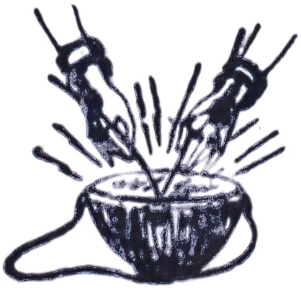

Jesuit Names on the Moon

THERE will be soon men going to the moon. Map-makers are busy completing detailed maps of the moon to aid in its exploration. The astronauts to the moon will be wrestling with moon geography (technically called selenography) as they learn to identify landmarks up there by name.

They will have to brush up on their Latin, though; place names on the moon are in that language. When the lunar surface was first mapped extensively – in the 17th century, soon after Galileo's early experiments with telescopes – Latin was still the language of scientific publications. Hevelius got out the first complete moon map, his *Selenographia* in 1647. Yet the book that has gone down in history, and whose nomenclature for the lunar landscape is still used, is the *Almagestum Novum* of 1651. The work of two Jesuit astronomers, Francesco Grimaldi and Giovanni Riccioli, it gets its odd name from the original *Almagest* of Ptolemy, the 2nd century astronomer and mathematician. The title means nothing, really. It's the Arabic form, *al-magest*, of the Greek word *megiste* (the greatest), and was used to distinguish this work of Ptolemy from his lesser works on astronomy. Arabian scholars preserved this treatise through the Dark Ages, and it eventually became known in Europe as the *Almagest*. Riccioli's title simply means *The New Almagest*.

Frs. Grimaldi and Riccioli, working together at the outstanding (for its time) observatory of the Jesuit Roman College, made the lunar observations for the tome published under Riccioli's name in 1651. Grimaldi drew the map, but Riccioli named the moon's landmarks. He used the names of famous scientists of the ancient world like Archimedes, Aristotle, Aristarchus, Ertosthenes and Ptolemy. But he also used the names of famous scientists of his own day—Tycho Brahe, Copernicus, Galileo, Scheiner and Clavius.

Much of the scientific work of that era was conducted in the famous Jesuit universities of the Old World, so it comes as no surprise that the last two names on the above list are Jesuits. All told, there are 32 formations on the moon named for Jesuits!

— *from* ***America, Sept., 1, 1962***

Democracy Versus Totalitarianism

P. PUSHPANADHAM, P. U. C.

INDIA is a vast country occupying an area of about 900 million acres, which constitutes one-fifteenth of the earth's total area. The 1961 census reveals that the population of India is 438 millions, the second most populous country in the world. But both economically and culturally India is under-developed. In India *per capita* income is about Rs. 340 whereas in America *per capita* income is Rs. 13500. The vast gulf between the two nations is easily noticeable.

So the rulers of India have to secure industrial progress, material welfare and cultural advancement, if the country is to catch up with the advanced countries like U. K., U. S. A., and Japan. In this state of affairs, the question of an appropriate form of government becomes important.

It is quite well-known that there are two prominent types of governments in the world to-day. They are the totalitarian governments and democratic governments.

The totalitarian government is characterised by an all inclusive state, a one–party rule and a dominant leader. The dictator need not consult anyone. He is the sole ruler and does every thing according to his whims and fancies. He can be, therefore, quick in his decision and prompt in action. This form of government seems to be very effective in bringing about speedy progress. But in a totalitarian country, there is no right of opposition or criticism. Individual liberty is suppressed. Force and violence become the usual modes of governmental action. The government may 'go in for' wrong ends and very often adopt wrong means. It is unlikely to reach its goals and seldom lasts long.

The examples of Mussolini's Italy and Hitler's Germany show the real worth of totalitarianism. The dictators produced more problems than they solved and involved the whole world in an unprecedented catastrophe.

The dictatorial regimes in Communist Russia and People's China, profess to build a stateless, propertyless and classless community. The Communist principles of equality and equal oppor-

tunities for all appeal to the common man's imagination. An era of prosperity and plenty is expected to be produced in no time. But these totalitarian regimes have not even succeeded in producing sufficient bread for the people. Only the party gains more and more power. Moreover the communist dictatorship tries to achieve territorial expansion and economic self-sufficiency at the cost of other nations. They do not hesitate to commit aggression on their peaceful neighbours.

Communist dictatorship denies individual liberty and establishes uniformity. The nature of communist dictatorship is made clear by the remark that it might have a two-party system, but one of the parties would be always in office and the other always in prison. Men who try to assert their freedom of life would find themselves in prison, if they are not dispatched to heaven.

Democracy represents the complete antithesis of totalitarianism and dictatorship. It is, to quote Abraham Lincoln, the government of the people, by the people and for the people. The whole community exercises the governing power through their representatives periodically elected by themselves. Under this system of government no individual can have his own way completely; he has to reconcile his own good with the common good.

Democratic government is slow in taking decisions. It never does any thing without discussion, persuasion and compromise. Before a certain policy or law is put into execution, the government invites suggestions as well as criticisms from different groups and individuals. As a consequence it wastes time but produces decisions acceptable to the majority. It is steady and in the long run is sure to reach the goal because it adopts both the right means and the right ends. This is the system of government under which we have chosen to live.

What then are our responsibilities? Each and every one of us has a share in the government and hence we have to take continuous interest in the government and its affairs. If we wish to derive the maximum benefit from the system of government under which we live, we must develop a high degree of character and sense of responsibility.

If the individual lacks interest in governmental affairs, the government passes into the hands of professional politicians and corrupt and inefficient administration will follow. If our people could display traditional qualities of respect for all living beings, tolerance of diversity and spirit of sacrifice, the country will indeed realise its ends of peace, progress and prosperity. Impatience, intolerence, jealousy, hatred and arrogance are incompatible with the ends of democracy.

The price of democracy is slow progress but our freedom is preserved and respected under it. Are we to sacrifice our freedom and individuality for bread alone? If we want speedy progress we have to sacrifice them. Democracy makes it possible to achieve economic self-sufficiency but in a slow and steady manner. In the long run it ensures the greatest happiness to the greatest number of people.

PATRIOTISM

G. B. TILAK, I U. C.

PATRIOTISM, which literally means the love of one's fatherland, is a noble feeling and a national virtue, and the man who lacks it has indeed, as Sir Walter Scott said, "a dead soul".

"Breathes there a man with
soul so dead,
Who never to himself hath said,
This is my own, my native land?"

But the word has been so misused to cover the most selfish thoughts and narrow passions, that Dr. Samuel Johnson said in disgust, "Patriotism is the last refuge of a scoundrel". We must, therefore, distinguish between true and false patriotism.

False patriotism is only another kind of selfishness and is nothing but a narrow nationalism. Patriots of this kind support their country simply because it is to their own private interest to do so, and they do so blindly. Their motto is "My country, right or wrong", whether just or unjust they must support it without criticism, simply because it is the policy of their country. Such spurious patriots are narrow nationalists. They form the war–loving party in any country. Their motto is "Might is right".

The true patriot, on the other hand, is an unselfish lover of his country. His desire is to serve it in all possible ways. He is proud of his country but he does not hesitate to expose its sins. He is more anxious that his nation should be right than that it should be powerful. While he loves his country, he loves other nations too and gladly recognises their virtues and achievements. The true patriot loves his country always and in an emergency, when war breaks out, he sacrifices his life and stands first to fight for the defence of his land. Of such patriotism, did the poet sing :

"It is sweet and glorious to die for
one's country".
(*Dulce et decorum est pro patria mori*)

—(Horace, *Odes*, III 2)

The Language Controversy

K. SREERAMA MURTHY*

LANGUAGE is the medium for conveying one's feelings and thoughts to others. Our country is in a disadvantageous position since there are as many as fourteen languages scheduled in the Constitution. In addition to all the Indian languages we have also English, long wedded to our culture, civilisation and environment. Thus English, though a foreign language, by force of historical circumstances has become part and parcel of Indian thought, expression and action. Some have advocated that the position of English in India is unnatural and an Indian language like Hindi should take its place. It is here that the controversy arises.

I would like to present here only one aspect of the language problem that concerns universities and colleges. Is it worthwhile to replace English by the regional language as medium of instruction in Colleges and Universities ?

At present English is the medium of instruction in our colleges and universities. In the last 100 years, the universities have played a very important role in the history of our country. They have supplied the required leadership in every department of life. They have been the most important unifying factor in the political life of India. This has been due to the fact that English has been the common medium of instruction in all our universities. There is now a persistent demand to replace English by the regional languages as media of instruction even at the university level. Some prominent persons including Dr. C. D. Deshmukh,

*Mr. K. Sreerama Murthy, a former student of our college (1956-58) sent this article from Hyderabad where he is working with the Reserve Bank of India. We publish here only a part of his article on the Language controversy in India, a question on which he writes with feeling and urgency.

the Vice-Chancellor of Delhi University, have supported this demand. Before accepting such a proposal all relevant factors should be carefully examined.

We are all agreed that India must remain a united country and the integration of the country should be encouraged at all levels. It is essential that the spirit of oneness should be developed to the maximum extent among the people of the country. No matter where one lives and what regional language he speaks, one must consider oneself as an Indian first and a native of his own State afterwards. That is the attitude of mind we want to develop. This attitude will not spring and will not capture the imagination nor the heart of the people, unless along with it is developed mutual intercourse to a great extent.

Unfortunately with an increase in transport facilities and quickness of travel this intercourse is becoming everyday a rarer phenomenon. We may travel either by air or rail through the entire country and come back home within a few days without exchanging ideas with our fellow country men. Living contacts are provided to some extent by the Central Government services or private firms which recruit people from every part of the country.

We had in the olden days many universities of great renown, like Taxila in the north near Peshawar and Nalanda near Patna in Bihar. Thousands of students came, stayed and studied there. These educational centres served as great instruments for developing the cultural integration of our country. In those days the people had their own regional languages. When they went out of their state they made themselves understood through Sanskrit.

To-day for a united India a common language is absolutely necessary. This can be any language which the people choose, but it should be taught and should be understood by the literate people throughout the land.

English as a "Common" language

English has hitherto been the "common" language. It is the language of the intelligentsia of our country. Only a perverted sense of patriotism can make an Indian blind to the remarkable benefits that India has gained through English, such as knowledge of modern science, knowledge of political history of Europe etc. It is through English that a wealth of knowledge from all corners of the world has flowed into India and enlivened her cultural life.

To-day it has become fashionable for certain class of Indians to depreciate the worth of English and its historic mission. It is easy enough to condemn English as a foreign language, but we must not forget that this common language is also the mother tongue of an appreciable section of the Indian people represented by the Anglo-Indians. Moreover it has become practically the only medium of communication amongst all educated Indians. If a vast country like India with a multitude of languages, is to maintain even a semblance of unity

it can only be done by having the common language as medium of instruction at the university stage. Therefore English should continue to be the 'common language' of all the people in our country.

Regional and "Common" Language:

The trend manifested in the majority of our 'Varsities is towards replacing English by the regional languages. There is a facile psychology behind it, but such a replacement would only lead to the Balkanization of India and a return to the 18th century which was the darkest peroid in Indian History. As Hindi obviously cannot be accepted as a common medium of instruction in *all* our universities, common sense demands that we should retain English as the medium. It is true that the language is spoken by a comparatively few, but it is spoken in every nook and corner of Inda and thereby is virtually the only 'common' language of all Indians. It would be suicidal to throw away this instrument of our unity on sentimental grounds without making sure that English can be replaced by Hindi as the common language of all Indians.

Regional Language Not The Medium In Universities:

Let me make it clear that my oppsition to the use of regional language as media of instruction in our colleges and universities is not due to any inherent defect or backwardness of those languages. It is because higher education, research, intellectual activity, professional training at the higher level are clearly all-India activities in the Central administration, foreign relations, and inter state communications, that regional languages are not fit media for instruction in universities.

Again the problem of the medium is to be judged from the point of view of its effect on the migration of students and teachers from one region to another, communication between the intellectuals of different regions, co-operation between scientists and technologists, professional men, economists and planners.

Let us further examine some of the consequences of adopting the regional languages as media of instruction at the university level. A student from one region (state) will be unable to receive higher education in another region unless he spends one or two years atleast, in learning that particular regional language. Moreover linguistic minorities in various regions–their number increasing rapidly owing to industrialisation, improved communications and transport and national activities–will be at a great disadvantage in the matter of their children's education. To day universities are able to attract professors and scholars from all over India. The moment regional languages are introduced, scholars from outside the state would be kept out. Thus the teaching calibre in the university will be affected. Each state university will have to depend for all its teaching and tutorial personnel on scholars and teacher of the same region. If regional languages are introduced, research carried out in university departments will have to be published in all the regional languages

and even Indian scholars will find it impossible to keep in contact with publications in fourteen different languages! Foreign scholars will of course give up the job as a hopeless one. In fact the universities will no longer be seats of higher learning and source of new ideas that they are expected to be. Isolation of the universities will then be complete.

The result of making the regional language the medium of instruction in the university will in substance be to put all the universities in the state in a water-tight compartment—an institution not open to anybody from outside, both foreign and Indian and this may have a significant bearing on the level of higher education. This has been confirmed by the recent declaration of the Madras Minister for Education that the experiment made in Coimbatore to conduct higher education through the medium of Tamil, has been an utter failure. Besides no important employer with all-India connections would be eager to employ the graduates who received their higher education only through regional languages. After all, University graduates will undoubtedly seek employment in administration, industry, journalism, scientific and technical establishments all of which are all India activities.

"It would be inconceivable" Prof. V. K. Gokak, Director of the Central Institute of English, Hyderabad, declared, "to think of a graduate in Arts or Science or indeed in any of the professional courses, who is conversant with the latest developments in his field of study, without a knowledge of English or some other European language. And English would be the easiest European language for us to study, since there has been a tradition in the teaching of English in the country for well over a century".

Dr. I. I. Rabi, the American Nobel Laureate, when he visited India said "you can't have an emotional approach to a language; you can only assess its value as a medium of communication". He argued that since the greatest scientific literature of today is mainly in the English language, any one who wished to study any of the sciences would have to do it through the medium of English. He warned that abolition of English in India would mean the creation of class differences as "the elite would have to learn English any way, English being a window on the world".

Therefore it is evident that the introduction of regional languages as media of instruction in the universities will be detrimental to the interests of higher education.

ACADEMIC PRIZES AWARDED ON COLLEGE DAY

PRIZE WINNERS — 1962

B. Sc. Degree Examination – March/April 1962.

Subject	Name of the candidate
First in Part II With Mathematics, Physics and Chemistry	K. D. Sankara Rao
Second in Part II with Mathematics Physics and Chemistry	P. K. Nageswara Rao
Third in Part II with Mathematics, Physics and Chemistry	S. Baba Pundari
First in Part II with Chemistry, Botany and Zoology	T. Stanley Babu
Second in Part II with Chemistry, Botany and Zoology	D. Bhaskara Rao

B. Com. Degree Examination – March/April 1962.

First in Part II (Group A & B)	P. Sriramulu

B. A. Degree Examination – March/April 1962.

First in Part II with Mathematics, Economics and Politics	P. Ananthasayanam Reddy
First in Part II with History, Economics and Politics	P. N. S. Jaya Rao

II Year University Examinations – 1962

ENGLISH	T. Chandrakaladhara Rao	First
	N. Satyanarayana Rao	Second
TELUGU	Ch. Musili	First
	A. V. L. Narasimha Rao	Second
HINDI	T. Chandrakaladhara Rao	First
B. COM. HINDI	Ramakumar Varma	First

General Education

B. A. & B. COM.	K. Satyanarayana	First
B. SC	B. V. Subrahmanyam	First
	T. Chandrakaladhara Rao	Second

Pre-University 1962.

Part I English	Rank	Mks.
P. Sumanth	First	138
D. S. Ramachandra Raju	Second	130
M. Viswanadha Rao	Third	127

Part II Telugu	Rank	Marks
S. Srinivasulu Reddy	First	134
P. Bhaskara Reddy	Second	131
Y. Venkateswara Rao	Third	129

Part II Hindi		
V. Venugopal	First	136
M. Phanindra Prasad	Second	129

Part III Mathematics, Physical Science and Logic.

M. Sivannarayana	First	532
K. Ramachandran	Second	530
N. Ramesh Lai	Third	523

Part III Mathematics, Physical Science and Indian History.

K. Babu Rao	First	466
D. Bapanayya	Second	460

Part III Mathematics, Physical Science and Economics.

J. Viswanadha Rao	First	496
N. Vijayaditya	Second	493

Part III Biological Science, Physical Science and Logic.

G. J. P. Narayana Rao	First	466
V. Dasaradha Rami Reddy	Second	452
M. Gopalakrishna Murthy	Third	448

Part III B. P. L. Biological Science, Physical Science and Indian History.

G. Nageswara Rao	First	403
A. Raghurami Reddy	Second	401

Part III Economics, Biological Science and Indian History.

B. Venkatrayudu	First	324

Part III Economics, Biological Science and Accounts.

P. Janakiramaiah	First	390
K. Joseph	Second	367

COLLEGE EXAMINATIONS 1962.

Moral Science.

II U. C.	Section 1	T. Chandrakaladhara Rao	First
	Section 2	M. Rajagopal	First
I U. C.	Section 1	A. V. Haranatha Rao	First
	Section 2	S. N. Narasimha Rao	First
PRE UNIVERSITY	Section 1 (1 & 2)	K. Ramachandran	First
	Section 2 (3 & 4)	A. Arunakumar	First
	Section 3 (5 & 6)	V. Venugopal	First
	Section 4 (7)	K. Sulaiman	First
	Section 5 (8 & 9)	S. Jagannadha Rao	First

RELIGIOUS INSTRUCTION (1961–'62)

II U. C.	Ch. Musili	First
I U. C.	S. Jacob	First
P. U. C.	M. Louis Thomas	First

I. U. C. EXAMINATIONS (1961–'62)

Languages (B. A. & B. Sc)

ENGLISH	Ch. Srihari Rao	First
	A. V. Haranatha Rao	Second
TELUGU	M. K. Suryaprakasa Rao	First
	G. Govardhana Chand	Second
HINDI	U. Veeraiah Chowdary	First
B. COM. HINDI	T. Veeraiah Gupta	First

General Education

(B. A. & B. Com.)	B. Satyanarayana Rao	First
B. Sc.	A. Narayana Swamy	First
	B. Rama Mohana Rao	Second

I U. C. Group

B. A. History, Economics and Politics	K. Panduranga Rao	First
B.Sc. Mathematics I, Mathematics II, Physics	Ch. Sreehari Rao	First
	P. Vijaya Mohana Reddy	Second
B. Sc. Mathematics, Physics, Chemistry	M. K. Suryaprakasa Rao	First
	U. Veeraiah Chowdary	Second
	P. Sambasiva Rao	Third
B. Sc. Botany, Zoology and Chemistry	B. Sivanagi Reddy	First
	K. Ramachandra Reddy	Second
B. Com.	G. Surya Bhagavan	First
	G. Sreeramamurthy	Second

II U. C. GROUP (COLLEGE EXAMINATIONS – 1961–62)

B. A. History, Economics and Politics	N. Nagendra Rao	First
	G. Gnanaprakasam	First
B. Sc. Mathematics I, Mathematics II and Physics	Ch. Musili	First
	T. Chandrakaladhara Rao	Second
B. Sc. Mathematics, Physics and Chemistry	A. Ramarao	First
	B. V. Subrahmanyam	Second
	K. Lakshminarayana	Third
B. Sc. Chemistry, Botany and Zoology	G. Venkateswara Rao	First
	V. V. Bhoopal	Second
B. Com.	Ramakumar Varma	First
	P. Madhava Rao	Second

Botanical Tour to Nuzvid

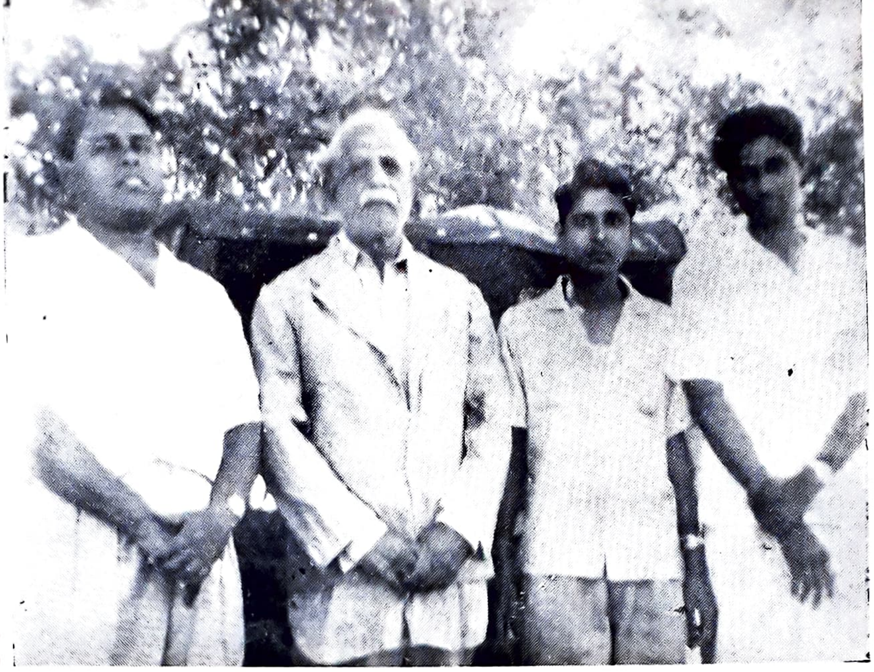

Our Host,
The Zaminda
Nuzvid with
Staff, Botany

Forest of

specimens

Bulbil

Botanists, II B. Sc. (C B Z)

. RANGA

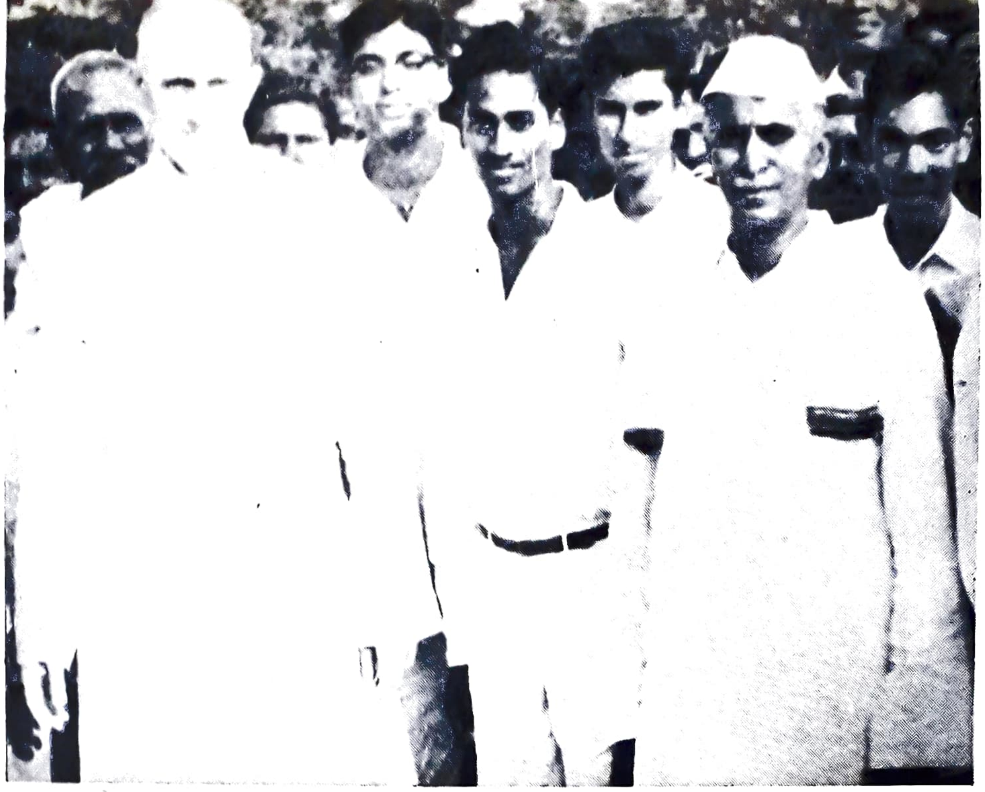

comes to address Students' Society

NNING FORUM Members visit

Project Area : Nagarjuna Sagar

ANDHRA LOYOLA COLLEGE LIBRARY VIJAYAWADA

SOCIAL SERVICE LEAGUE :

Workers at Kovalam Camp, near Madras

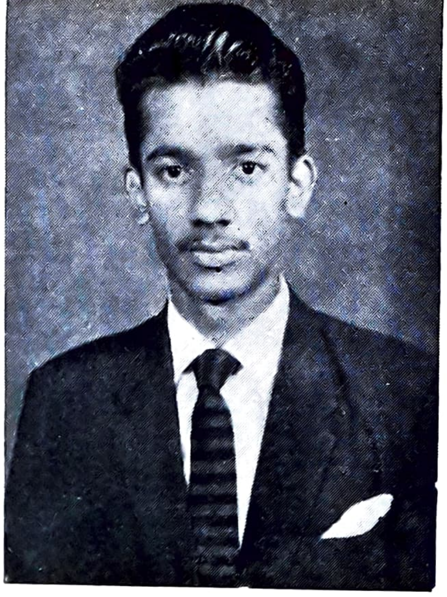

G. Siva Prasada Rao, Chairman, Students' Society, 1962 - 63.

Sri D. S. Subrahmanyam on Science in the Modern Age.

Sri G. Gunaratnam on Language of Poetr

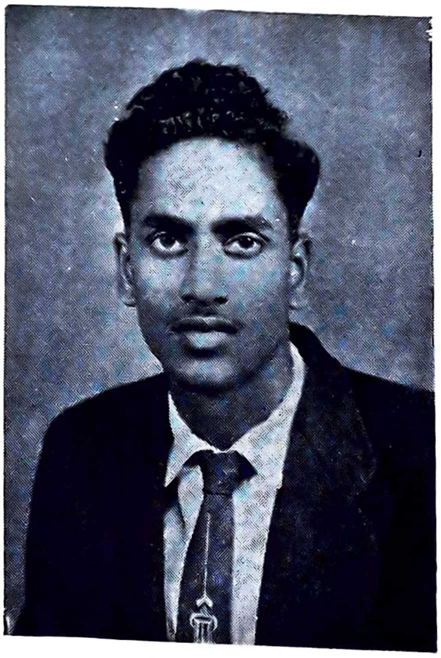

K. Pandu Ranga Rao, Secretary.

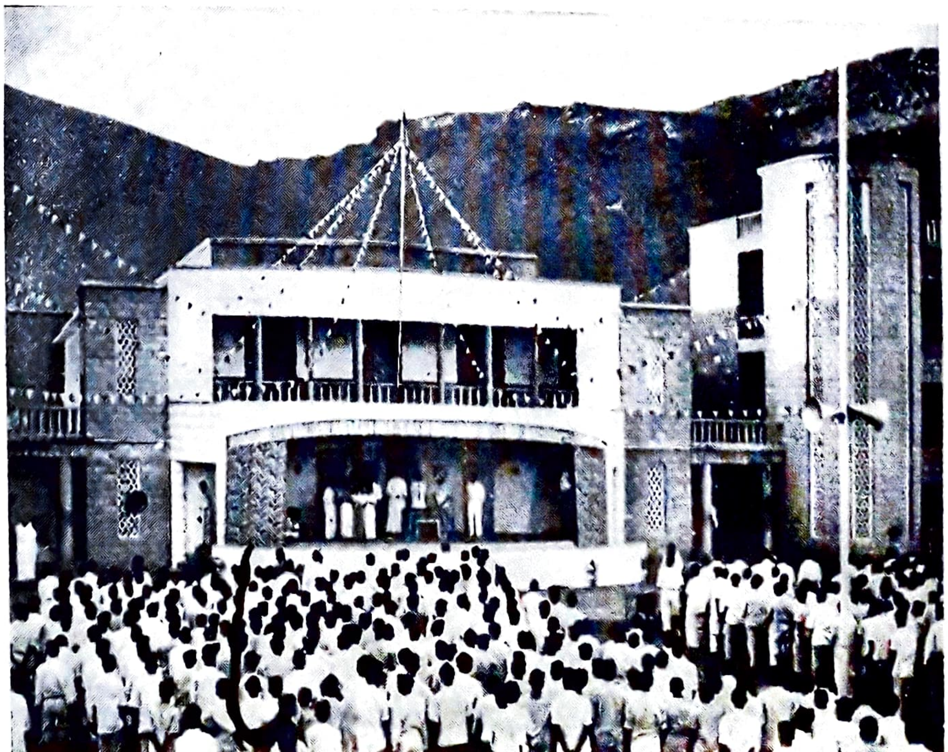

CULTURAL WEEK

KUCHIPUDI DANCERS
ON OUR STAGE

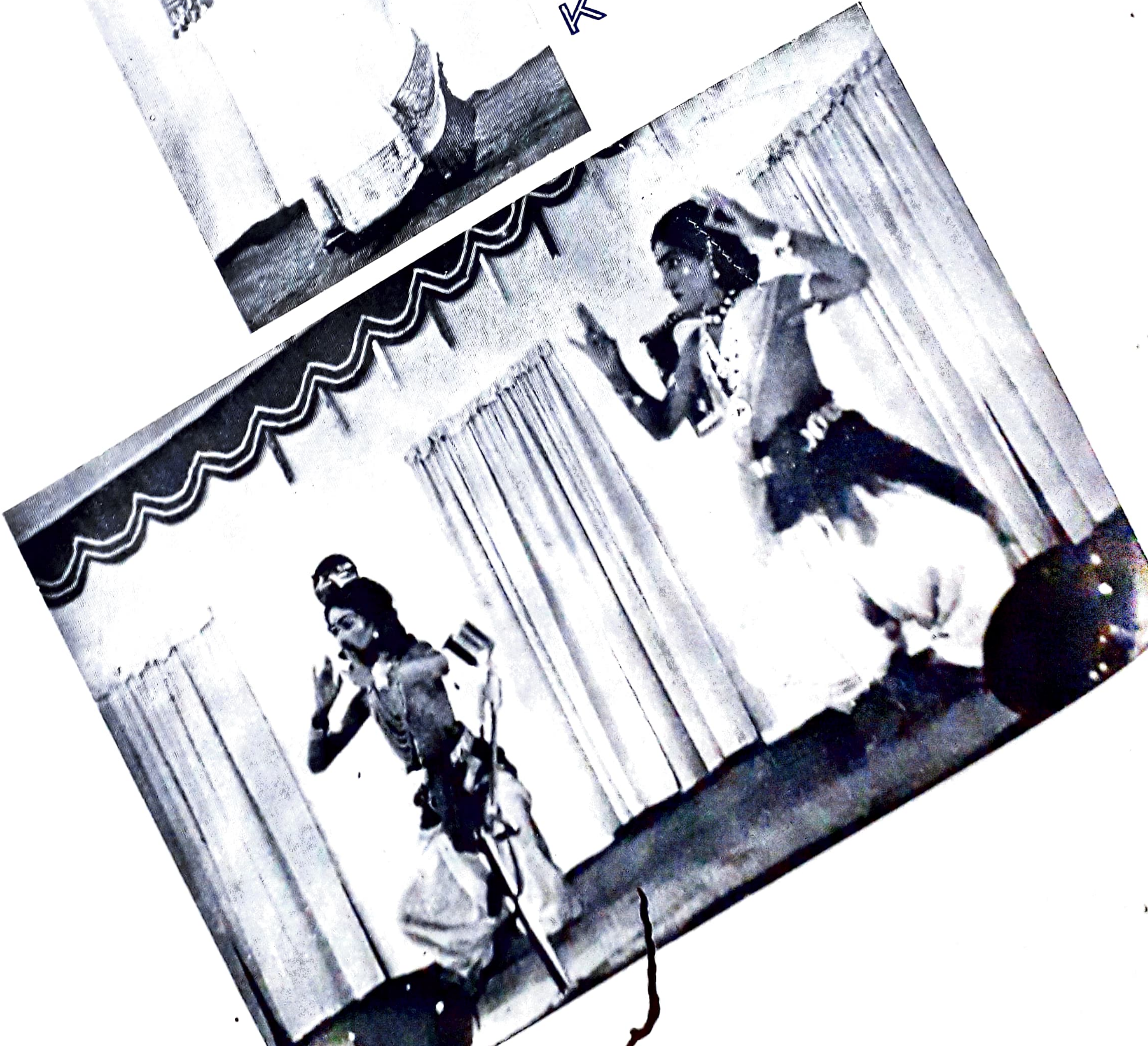

STUDENTS' SOCIETY

THE elections for the office of the Chairman and Secretary of the Students' Society were conducted on 16th July 1962. G. Sivaprasada Rao and K. Panduranga Rao were elected Chairman and Secretary respectively. Elections for the other Associations were also over by the end of July.

The Students' Society was inaugurated by Sri M. R. Apparao, Minister for Prohibition and Excise, Government of Andhra Pradesh, on 11th August. Sri Apparao stressed the importance of the students' role in the proper implementation of Five Year Plans. He said that Andhra should compete with other States for All India Services in a larger way.

Under the auspices of the Students' Society a meeting was arranged on 5th October in which Prof. N. G. Ranga, Chairman of the All India Swatantra Party, addressed the staff and students on 'National Integration'. Father Principal presided over the meeting.

On November 2nd all the students of our College participated in a protest rally against the Chinese aggression organised by the students of Vijayawada. A meeting was held under the Presidentship of Mr. Khuddus, Chairman of Vijayawada Municipality, in Gandhiji Municipal High School. K. Panduranga Rao, Secretary of the Students' Society, spoke on behalf of the students of Andhra Loyola College. The students, staff and management of the College liberally donated a sum of Rs. 6,000 to the National Defence Fund, which was handed over to the District Collector at a special meeting, by the Chairman of the Students' Society.

On 16th and 17th November 1962 the Associations' Week was celebrated. Sri G. Gunaratnam, Lecturer in Teachers' College, North Borneo, author and linguistic expert, presided

on the first day, which was celebrated as "Arts and Gurazada Centenary Day". He unveiled the portrait of Gurazada Appa Rao. He spoke on the importance of languages and how they express ideas and emotions. Then "Srivatsava" of All India Radio, Vijayawada, spoke on Gurazada and his writings. In the variety entertainments the Kuchipudi artists gave a fine dance performance. On 17th November Sri D. S. Subrahmanyam, Principal. Sir C. R. R. College, Eluru, was the President. He gave an instructive talk on the part played by Science in the modern age

On 10th January a condolence meeting in memoriam of Sri Mallampalli Soma Sekhara Sarma, a well-known scholar, epigraphist and historian, was held under the auspices of the Students' Society. Sri K. Viswanadha Rao presided over the meeting. Some of the staff members paid tributes to the late historian and a resolution that was passed at the end of the meeting was sent to his family.

The month of January was a busy time for the Students' Society on account of the 8th Annual College and Sports Day held on 28th. The Chief Guest was Sri P. V. G. Raju, Minister for Education, Government of Andhra Pradesh. He lauded the efforts of the College in maintaining discipline and good results. He said "the socialist approach which the country had chosen for changing the economic base of society should not govern education, as there could be no equality in education and culture. An effective educational system should be indirect. State control would destroy private philanthrophy and minority opinion".

This year the Students' Society conducted an elocution contest in English on 16th February 1963 in which Mr. Derrick Thomas and Mr. P. Pushpanatham were adjudged the winners.

The Valedictory Meeting of the Students' Society was held on 20th February 1963. Sri D. K. Sen Gupta, Station Director, All India Radio, Vijayawada, was the President of the function. He gave an interesting and valuable speech stressing that we should be fearless of anything except God. Reports of various Associations were read by the respective Secretaries. The meeting ended with the vote of thanks by the Chairman.

Thus during the year 1962-63 the Students' Society has done its best to promote cultural activities among our students under the able guidance of Rev. Fr. Principal and the staff. The office bearers of the Society wish to express their sincere thanks to all those who helped them.

G. SIVAPRASADA RAO, III B. Sc.
Chairman.

K. PANDURANGA RAO, II B. A.
General Secretary.

ASSOCIATION PRIZE WINNERS - 1962 - 1963

I. English Elocution Contest :-

I Prize — Derrick Thomas, P. U. C.
II Prize — P. Pushpanadham, P. U. C.

II. Telugu Literary Association :-

(1) Essay Competition : I Prize — M. Venkateswara Reddi, I U. C.
II Prize — V. Rama Mohana Rao, P. U. C.

(2) Elocution Contest : I Prize — K. Panduranga Rao, II U. C.
II Prize — P. V. R. Koteswara Rao, I U. C.

III. Hindi Literary Association :-

(1) Elocution Contest : I Prize — K. Sulaiman, I U. C.
II Prize — B. Chidambaram, P. U. C.

(2) Essay Competition : I Prize — K. Nageswara Rao, P. U. C.
II Prize — Basava Ramachandran, II U. C.

IV. History, Economics, Politics & Commerce Association :-

Essay Competition : I Prize — A. Narayana Swamy, II U. C.
II Prize — M. Seetharama Seshu, I U. C.

V. Mathematics & Science Association :-

Essay Competition : I Prize — M. S. R. Chandrudu, III U. C.
II Prize — A. Narayana Swamy, II U. C.

VI. Cultural Week :-

Science Quiz Winners : B. V. Subrahmanyam, III U. C.
A. V. L. Narasimha Rao, III U. C.
M. S. R. Chandrudu, III U. C.
K. Siva Prasada Reddy, III U C.

VII. Dramatic Association :-

(1) Cultural Week : "Swayamvaram" by Ravi Kondala Rao
Best Actor : K. V. Hanumantha Rao, I U.C.
"Narakam" by D. V. Narasa Raju
Best Actor : M.K. Suryaprakasa Rao, II U.C.
Best Supporting Actor : M. R. Prasad, III U. C.

Special Prizes - Supporting Actors : D. Nageswara Rao, II U. C.
M. Rama Prasad, P. U. C.

(2) College Day : Telugu Play by Ravi Kondala Rao
Best Actor : K. V. Hanumantha Rao, I U. C.
English Play, "The Chinese Puzzle"
Best Actor : P. Sreemanth, I U. C.

Best Supporting Actor on the Whole : M. Rama Prasad, P. U. C.

ఆంధ్రభాషాసమితి నివేదిక

1962 – '63 సంవత్సరమునకు కళాశాల ఆంధ్ర భాషాసమితి కార్యద ర్శ్యుపకార్యదర్శులుగా మేము - M. K. సూర్యప్రకాశరావు, U. V. సుబ్బారావు - ఏకగ్రీవముగా నెన్నుకొనఁబడితిమి.

ప్రసిద్ధులగు పండితులచే సాహిత్య విషయములఁ గురించి యుపన్యాసము లిప్పించి విద్యార్థులలో సాహిత్యాభిలాష పెంపొందించుట, భిన్న విషయములపై వ్యాసరచన, వక్తృత్వపు పోటీల నేర్పాటు చేసి సాహిత్యారాధనాసక్తి వృద్ధిఁజేయుట, మా కళాశాల 'ఆంధ్ర భాషా సమితి' ప్రధానాశయములు - ఈ ఆశయ ప్రకారము సంస్కృతాంధ్ర పండితులు, విజయవాడ "ఆకాశవాణి" కేంద్ర సంస్కృత కార్యక్రమ నిర్వాహకులునైన శ్రీ K. V. నరసింహశాస్త్రిగారిచే 3-9-'62 న 'ఆంధ్ర భాషా సమితి' ప్రారంభోత్సవము గావింపఁబడినది. నాఁటి సమావేశమునకు శ్రీ కోటగిరి విశ్వనాథరావుగా రధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీ మెట్టా వెంకటేశ్వరరావుగారు శ్రీ నరసింహశాస్త్రిగారిని సదస్యులకు పరిచయము చేసిరి. శ్రీ శాస్త్రిగారు "భారతీయ సాహిత్యముపై కాళిదాసుని ప్రభావమును గురించి, రాయలనాఁటి తెలుఁగు సాహిత్యము" గురించి యుపన్యసించిరి. కార్యదర్శి వందన సమర్పణముతో నాటి సమావేశము ముగిసినది.

3–11–'62 న జరిగిన 'ఆంధ్ర భాషా సమితి' సారస్వత సమావేశమునకు శ్రీ కోటగిరి విశ్వనాథ రావుగారధ్యక్షత వహించిరి. సుప్రసిద్ధ కవులు శ్రీ జంధ్యాల పాపయ్య శాస్త్రిగారు "ఉత్తమ కవిత్వము-లక్షణములు" గూర్చి యుపన్యసించిరి. శ్రీ M. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు సదస్యులకు శ్రీ పాపయ్యా శాస్త్రిగారిని పరిచయము చేసిరి. కార్యదర్శి వందన సమర్పణతో నాఁటి కార్యక్రమము ముగిసినది.

16–11–'62 న కళాశాల సాంస్కృతి కోత్సవ సందర్భమున మహాకవి గురజాడ శత వార్షికోత్సవ జయంతి జరిగినది. నాఁటి సమావేశమున ప్రసిద్ధ రచయిత, విమర్శకులునగు శ్రీ "శ్రీవాత్సవ" గురజాడ కవితా వైశిష్ట్యము గూర్చి ప్రసంగించిరి.

కళాశాల యందలి వివిధసమితుల వార్షికోత్సవ సందర్భముగా తెలుఁగులో వ్యాసరచన, వక్తృత్వపు పోటీల నేర్పాటు చేసితిమి. "భారతదేశమునకు తటస్థవిధానమే శ్రేయస్కరము"ను విషయముపై నడపిన వక్తృత్వపు పోటీయందు K. పాండురంగా రావునకు ప్రథమ బహుమతి, P.V.R. కోటేశ్వర రావునకు ద్వితీయ బహుమతి లభించినవి. "జాతి సమైక్యము"-ప్రధాన విషయముగా జరిపిన వ్యాస రచన పోటీయందు M. వెంకటేశ్వరరెడ్డికి ప్రథమ బహుమతి, V. రామమోహనరావుకు ద్వితీయ బహుమతి లభించినవి.

ఇంతటితో ఈ సంవత్సరపు ఆంధ్రభాషాసమితి కార్యక్రమములు సమాప్తి అయినవి—

ఆంధ్రభాషాసమితి కార్యక్రమ నిర్వాహణలో సదా తమ అమూల్యమైన సలహాలను, సహకారము లందఁ జేసిన అధ్యాపకమండలికిని, అడిగినంతనే అనుమతించి, వచ్చి మా కార్యక్రమములను విజయవంతము గావించిన ఉపన్యాసక వర్యులకును, సర్వదా అత్యంతాభిమానాసక్తులతో సమితి కార్యక్రమములందు పాల్గొని జయప్రదమొనర్చిన సోదర విద్యార్థులకును మా కృతజ్ఞతాభివందవములు.

ఇట్లు,

యం. కె. సూర్యప్రకాశరావు,
(బి.యస్.సి. ద్వితీయ) కార్యదర్శి.

యు. వి. సుబ్బారావు, (పి. యు. సి.)
ఉపకార్యదర్శి.

HINDI LITERARY ASSOCIATION
REPORT FOR THE YEAR 1962–63

THE Association began its activities for this academic year on the 23rd August 1962 with Sri K. Rajaseshagiri Rao, M. A., Sahitya Ratna, as president and Basava Ramachandrane as Secretary.

The inaugural address was delivered by Sri P. Suryanarayana Murty "Bhanu" M. A., Sahitya Ratna, Head of the Hindi Department Andhra Christian College, Guntur. The subject of his address was "the importance of Hindi Language and Literature." Then he recited some Hindi poems composed by him.

Perhaps the most marked activity of the Association this year was "Kavitha Goshthi" which took place on 24-11-62. The following students composed some poems and recited them: (1) V. R. Mohan (2) M. S. R. Seshu (3) C. Lokeswara Rao (4) K Suleman (5) Ch. V. K. Achyuta Rao.

A symposium was conducted on 22-10-1962 on the subject "My favourite poet". The essay and elocution competitions were conducted on 21-1-63 and 23-1-63 respectively.

I thank Sri U. S. Rama Krishnaiah, M. A., Sri K. T. Panikkar, B. A., and Mrs. T. George M. A., Lecturer in Maris Stella, Sahitya Ratna, for acting as judges.

With the conducting of the contests our activities for this year came to an end.

As secretary, I have to thank both the students and the staff members who took great interest and showed untiring enthusiasm in various meetings.

BASAVA RAMACHANDRANE,
II B. Com.

REPORT OF THE ACTIVITIES OF THE PLANNING FORUM AND SOCIAL SERVICE LEAGUE

THE Loyola College Planning Forum entered upon its third year of activities under the guidance of Rev. Fr. Principal as President. Rev. Fr. Kuriakose S. J. continued to direct its activities as Vice-President for the second year in succession. Messrs. R. K. Varma, III B. Com., P. Seetharamaiah, III B. Sc., and S. L. S. Ahmed, II B. Sc., were nominated secretary and joint secretaries respectively of the Forum, while J. Venkateswara Rao, and V. Madhava Reddy, both of the II B. Sc., were made Secretaries of the Social Service League.

The activities of our Planning Forum commenced this year with the enthusiastic celebration of the National Plan Week in the last week of August. On August 30th there was a general meeting of the Staff and Students, presided over by Sri S. A. Kareem, I. A. S., Collector of Krishna, who exhorted the students to play their role in the nation-building activities. A modest Exhibition on the Five Year Plans was got up for the occasion. The students put on the boards "Pranalika", a playlet on the Five Year Plans, which was much appreciated.

The Forum held an elocution contest on the 31st August before an unusually large audience. Fourteen students took part in the contest. P. Pushpanadham, P. U. C., and P. Sreemanth, I. U. C., won the First and Second Prizes respectively. On the same evening a number of documentary films on the Five Year Plans were screened.

This year our Planning Forum has done outstanding work in promoting Small Savings. The National Small Savings Campaign was inaugurated at a well attended meeting on the 19th of October. Sri D. V. Krishnaiah, B. Com (Hons), Principal of S. R. R. & C. V. R. Government College, Vijayawada, presiding over the function expatiated on the importance of savings in order to find the funds necessary for the implementation of the Five Year Plans. Sri Y. R. Varadaraju, National Savings Organiser for the Krishna District, explained to the students the various Small Savings Schemes. The function concluded with a film show on the Five Year Plans. Subsequently the members of the Planning Forum met several times to discuss and adopt a concrete line of action. They vigorously undertook the sale of National Defence Certificates, Premimum Prize Bonds and especially the promotion of Small Savings through the Cumulative Time Deposit Schemes. In this last venture they had unprecedented success. One hundred and thirty one students have taken up Cumulative Time Deposits. Their savings will amount to Rs. 46,800. The Forum also distributed specially designed Small Savings Boxes among the students in order to encourage the habit of saving!

In the past two years our Planning Forum conducted Adult Education

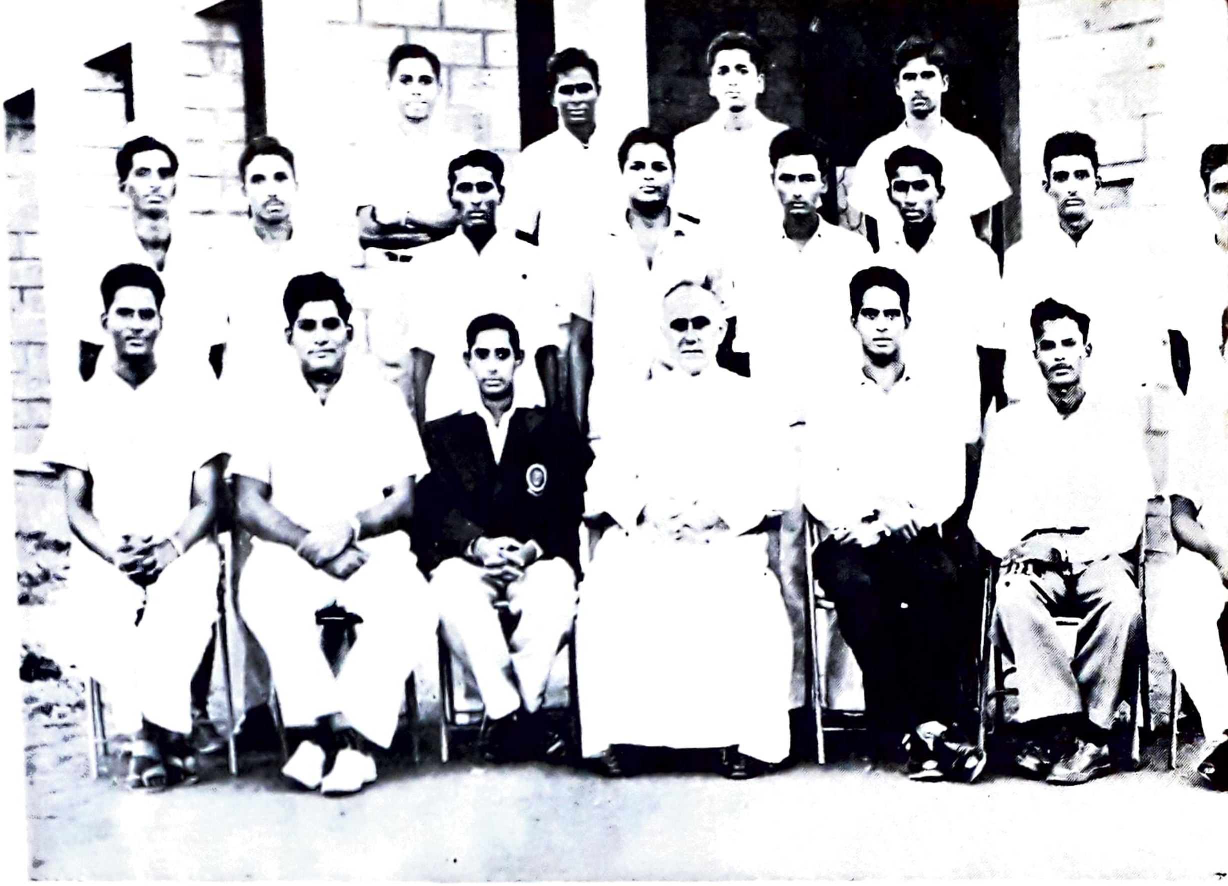

Captains and Vice-Captains, 1962 – '63

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

Secretaries of College Associations, 1962 – '63

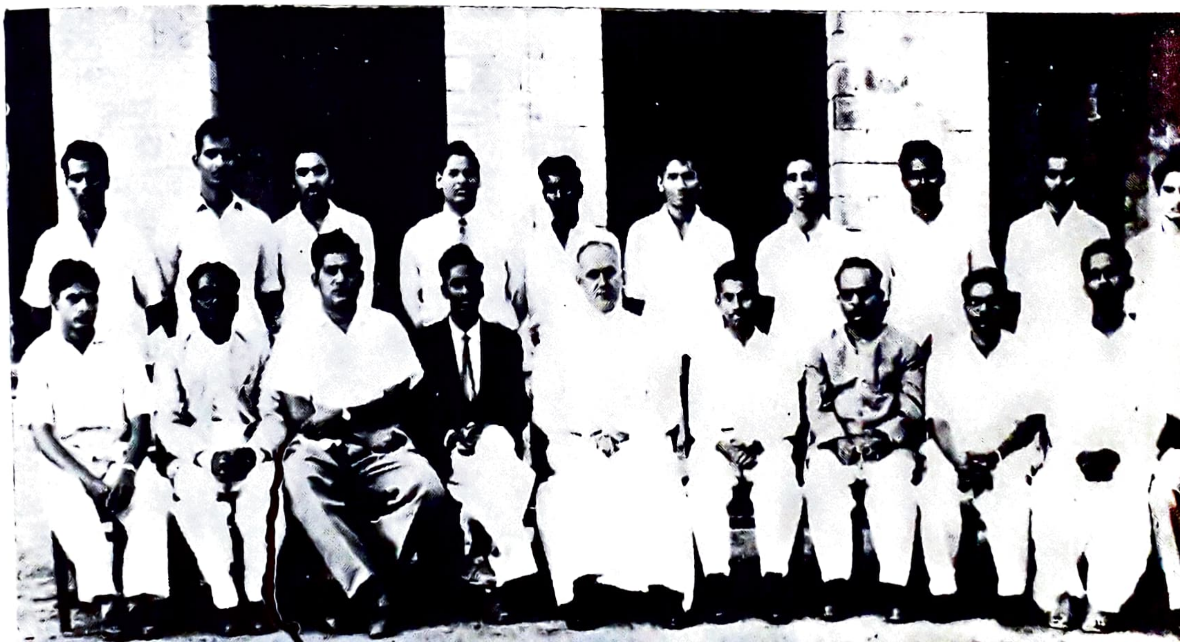

Office bearers of the Planning Forum and S. S. League with Dt. Collector & Mr. Shenbag.

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

Planning Forum and Social Service League

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

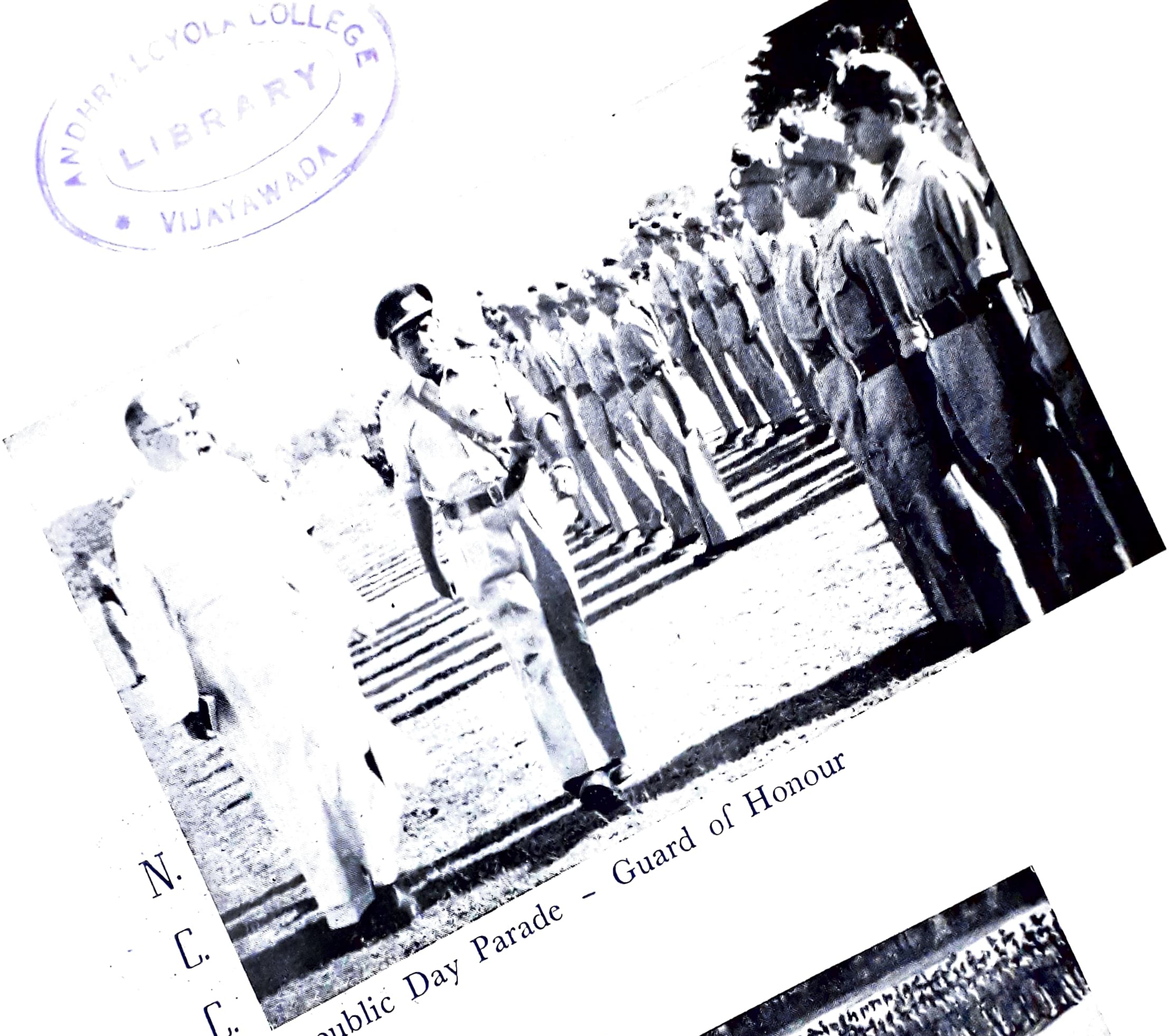

N. C. C.

Republic Day Parade – Guard of Honour

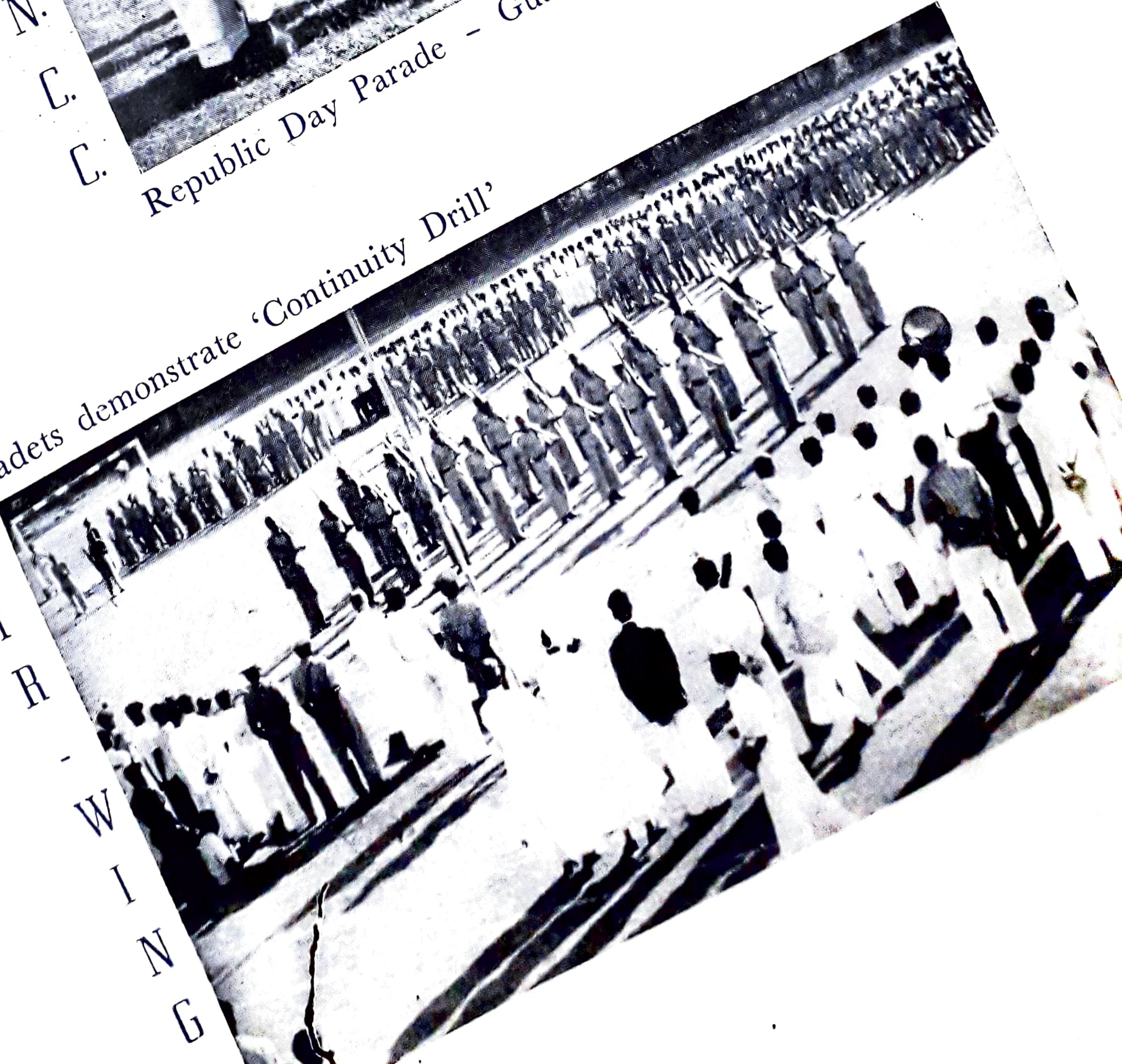

Cadets demonstrate 'Continuity Drill'

AIR-WING

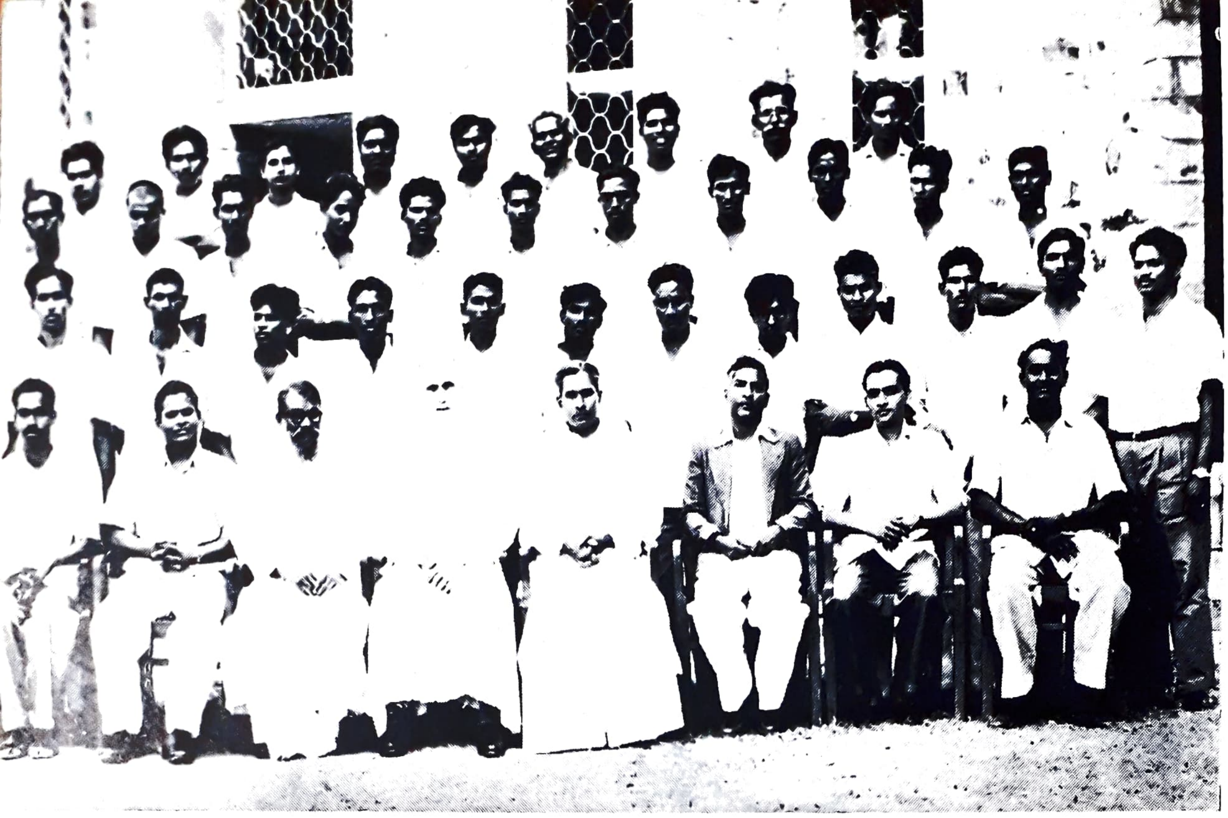

College Office Staff and Attenders, 1962

B. Sc. Final, (M. P. C. - 2) 1960 – '63

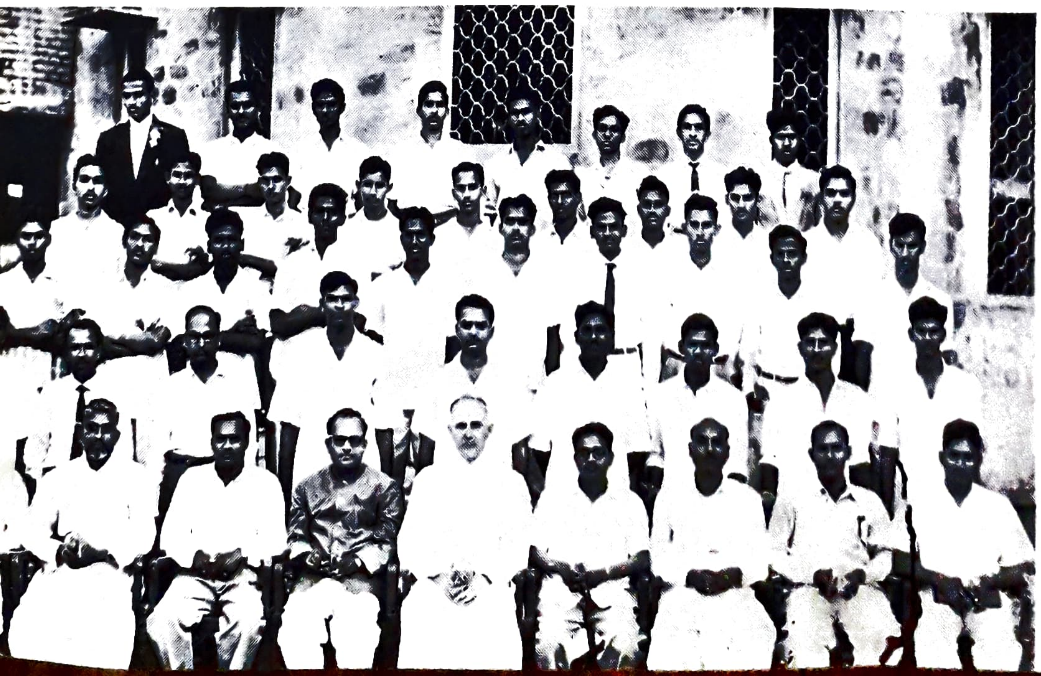

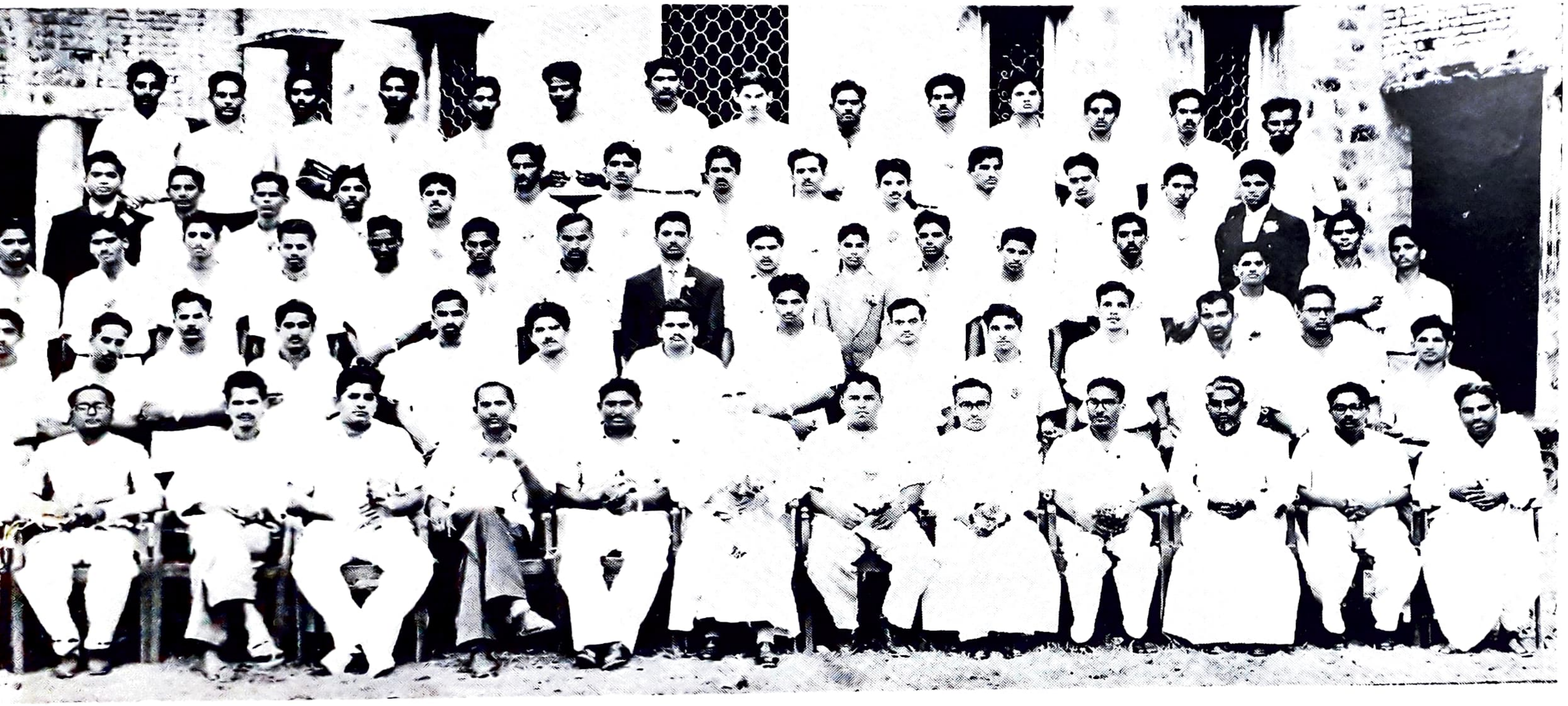

B. Sc.
(C. B. Z.)
1960 – '63

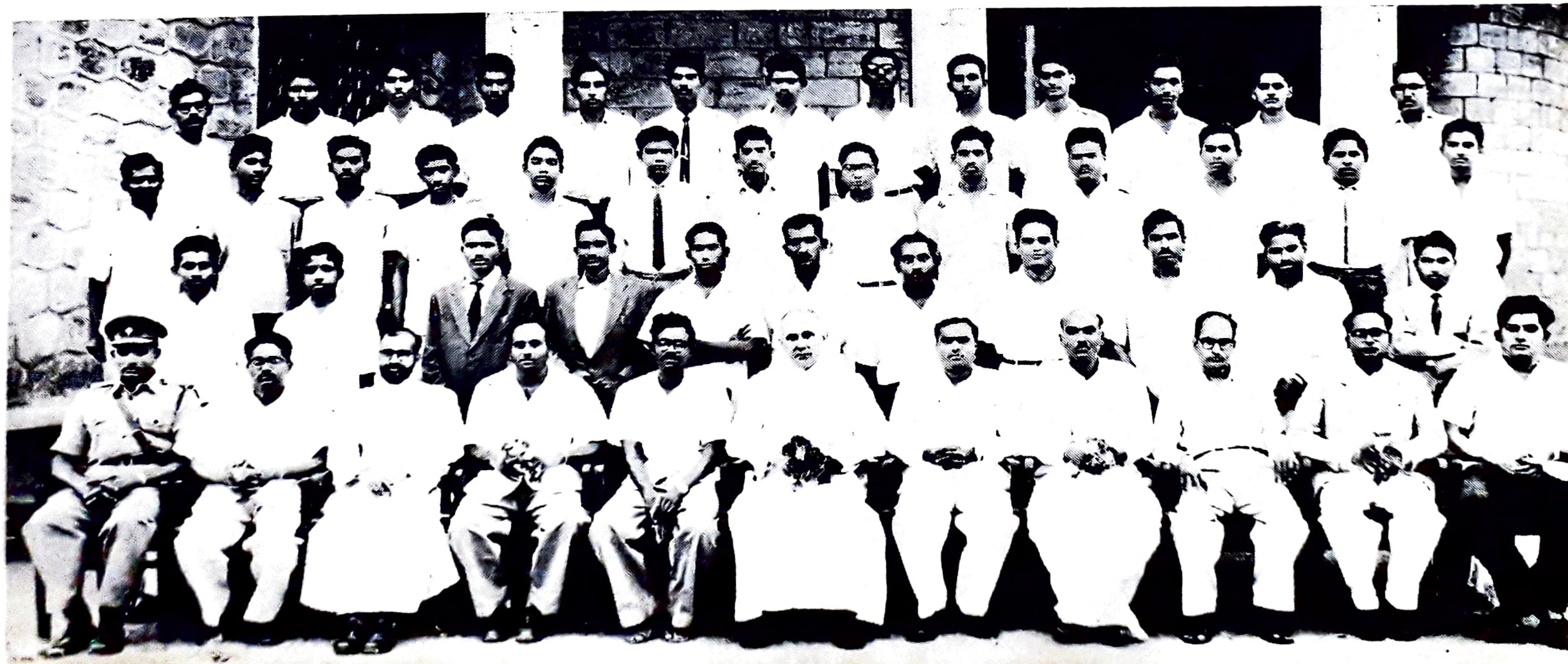

B. Sc.
(M. M. P.)
1960 – '63

Final
B. Com.

Final B. A.
(History, Economics,
Politics & Maths.,
Economics, Politics)

Classes for the benefit of the building and canteen workers. We regret to say that this beneficial activity was not undertaken this year. This was not due to the lack of enthusiastic teachers. Many members of the Forum volunteered for this activity. But there was no corresponding enthusiasm on the part of the adult students.

The Forum, however, undertook a new line of activity this year, viz., the tour of project areas. On the 13th of January a party of forty students accompanied by three staff members left for Nagarjuna Sagar by a special bus. They spent one day at the Project Area visiting various sites. The trip proved not only highly informative but greatly enjoyable as well thanks to the generous hospitality of the Rama Krishna Cements Ltd., Macherla, and of Sri N. V. Chalapathi Rao, Superintending Engineer, Nagarjuna Sagar. Our sincere thanks are due to them. Since students are very enthusiastic about these trips we propose to conduct more of them.

Other activities of the Planning Forum during the year include a Quiz Programme on the Plans held on the 15th of February. Six teams, each consisting of four students participated in the Programme. The winners of the day were Messrs. R. K. Varma, IIIrd B. Com., B. Satyanarayana Rao, IInd B. Com., R. Ramesh Babu, P. U. C. and G. Sura Reddy, P. U. C. The success of the Quiz Programme was in large measure due to the Quiz Master Sri K. Basaveswara Rao, M. A. Several members of the Forum undertook the difficult task of tabulating the data collected in the Socio-Economic Survey of the University students of Krishna District conducted last year. This work was delayed because the answers to our questionnaire reached us late in the academic year. The report on the findings of the survey is ready for the press and we hope that it will see the light of day without further delay. We may also mention here that Sri R. K. Varma represented our Planning Forum at the Fourth Meeting of the State Planning Forums Excutive held at Hyderabad on 18th of August.

The Social Service League, ancillary to the Planning Forum, has done much useful though unostentatious work during the year. It was not possible to conduct a social work camp this year due to several factors, not the least among them being the difficulty to find the necessary finance. But to compensate for this, many members of the Social Service League participated in the Inter-Collegiate work Camps conducted by the All India Catholic Students' Federation at Alilathurai near Trivandrum, and at Narasimhapuram and Kovalam, near Madras. These students brought good name to the College by the example of their hard work and disciplined behaviour.

Before concluding this report, we wish to thank our President, Rev. Fr. Principal and our Vice-President, Rev. Fr. J. Kuriakose S. J., for their wise guidance. The many activities of the Forum during the year could not have been possible without the co-operation of the Staff members

among whom Mr. K. Kesava Rao, B. A. (Hons), Mr. K. Basaweswara Rao, M. A., Mr. N. Bala Showraiah, M. A., and Mr. D. Satyanarayana Murthy, M. Com., deserve special mention.

ECONOMICS, HISTORY, COMMERCE AND POLITICS ASSOCIATION 1962-'63

THE elections were conducted on 10th of August 1962 by Sri P. T. Thomas, M. A., the president of the Association Sri K. Kesava Reddy III B. A., was elected unanimously to represent the B. A. students while G. S. Bhagavan was elected to represent the Commerce students.

The first meeting of the Association was held on 20th of July 1962 prior to the formal inauguration when Sri K. V. W. Dharan B. Sc. (Econ., London), M. B. I. M. gave an interesting lecture on "India's export problems".

The regular activities of the academic year started with its formal inauguration in August 1962 by Sri Basheer Ahemad, Municipal Commissioner, Vijayawada Municipality. He gave an interesting talk on elections with special emphasis on Municipal administration. The meeting was presided over by Rev. Fr. Gordon, Principal, and it was well attended. Mr. Kesava Reddy introduced the guest to the audience and Mr. G. S. Bhagavan proposed the vote of thanks.

Under the auspices of the Association a symposium on the Chinese aggression was held on 30th of November 1962. The meeting was presided over by Sri K. Basaveswara Rao, M. A. and a vast majority of the students attended it. M/s. N. Guruprasad Rao, U. Munuswamy, N. Balashowriah and P. T. Thomas from the Staff, M/s. Pandu Ranga Rao. G. S. Bhagavan, M. D. Raja Rao, Prabhakar, Dhilip, R. Misquith and many others from the students spoke analysing the causes and effects of the Chinese aggression.

The Association conducted an essay contest on 21st of Jan. 1963. The response was encouraging as a good number of students took part in the contest. The first prize was awarded to A. Narayana Swamy of II B. Sc. and the Second Prize was given to M. Seetha Rama Seshu of I B. Sc.

This is the 7th year of the life of our Association and we are glad to say that the association has functioned with normal vigour. However, we do not feel complacent with the activities of the Association and a lot more could be done with better cooperation from the members.

We thank all those who have helped us in organising the activities of the Association.

K. KESAVA REDDY, III B. A.
G. S. BHAGAVAN, II B. Com.

MATHEMATICS AND SCIENCE ASSOCIATION

THIS year the Mathematics and Science association elected office bearers, G. Satyanarayana Rao, III B. Sc., Secretary and V. Ramesh Chandra Babu, III B. Sc. joint secretary. And this year Sri Ambrose Ananda Rao, M. Sc., Head of the Zoology Department took the presidentship,

The inaugural function of our association was held on 29th August '62. The chief guest of the day was Sri S. S. Yechury, A.M.I.E (London), Engineer of the Andhra Pradesh Road Transport Corporation, Vijayawada. Mr. M. D. Ambrose presided over the meeting. The chief guest explained how to follow a subject keenly and understand it thoroughly. He spoke on the need for young and energetic students for the building of the nation. And in conclusion he discussed the problems of organising modern transport.

During the 'Cultural week' a day was allotted to the science association. The chief guest of the day was Sri D. S. Subramanyam, M. A., B. Ed., Principal Sir C. R. R. College, Eluru, Rev. Fr. Gordon presided over the meeting. Professor Subramanyam gave an interesting and lucid talk on "the structure of the atom and its energy". Sri V. V. Krishna Rao, Head of the department of Physics conducted a quiz programme in which B. V. Subramanyam and his party came out winners.

On 4th February '63 Sri V. V. Krishna Rao presided over the final meeting of our association. The chief guest on that day was Sri G.S. Naidu, A.M.I.E. Assistant Director, of small scale industries, Govt. of Andhra Pradesh, Vijayawada who gave an interesting speech on 'choice of career'. He discussed various problems of engineering and the ingenious methods of solving them.

On 19th February '63, an essay competition was conducted under the auspices of our association. The subject of the essay was "Chemistry in the service of man". The winners are M. S. R. Chandrudu of III B. Sc. and A. Narayana Swamy II B. Sc. who stood first and second respectively.

We are very thankful to the students and staff who helped us to make the activities of the association a success, though we cannot say we have fully realised our expectations. Let us hope that next year the association will work better and reach the zenith of its activity.

G. SATYANARAYANA RAO, III B. Sc.

REPORT OF THE 35th and 44th N. C. C. RIFLE COMPANIES : 1962-63.

IN the beginning of this year, there was a rush for admission into the N. C C. Rifles. This is mainly due to the announcement of the government, that preference will be given to the N. C. C. cadets in admission to the Professional Colleges.

Last year, the two companies were

commanded by 2/Lt K. V. Narayana. This year 2/Lt C. Sambasiva Rao was appointed as officer-commanding, for the 44 Andhra N. C. C. Rifle Coy. With this division of work, under the command of the two able officers, the two companies flourished well.

Recruitment into both the companies was started from July 15th. As the timings of Rifle parades are now convenient, a large number of P.U.C. boys have joined the Rifles. The actual recruitment in 35-company is 146 and in 44-company 152.

The parades were held on Sunday mornings and Monday evenings. The Junior Cadets were trained in foot drill and the Senior Cadets were given weapon training and instruction on working of Rifle and L. M. G. All were instructed in Military Science. From the beginning of the year much stress is laid upon regular attendance and strict discipline.

After the Chinese aggression, every cadet realised his responsibility in guarding his Mother Land and took seriously to his N. C. C. training. Because of the emergency, two of our instructors were called to the front.

Again because of the emergency the Camp scheduled to be held in January at Marripalem near Vizag was cancelled. On November 18th the N. C. C. Day was celebrated and both Rifle companies with a large strength of 250 Cadets participated in it. On that day we marched through the main streets of Vijayawada and gave a demonstration of the second line of defence to the public.

Andhra University, almost at the tail end of the year announced that five per cent of marks will be added to those who successfully complete their N. C. C. training. Due to this, both the Rifle companies felt a heavy rush for admission once again. Father Principal contacted the Group Commander at once and obtained permission to recruit 400 more Cadets. Thus the total strength of the N. C. C. Rifles rose to 800, almost one half of the college strength.

From the beginning of January intense training was given to the cadets who appear for 'B' certificate examination. Only those who got 85% of attendance were allowed to appear for the examination. The 'B' certificate examination was conducted on 24th January, for the first time since the starting of Rifle Companies in the college, for which 39 cadets from the 44-company and 21 cadets from the 35 - company appeared. All the cadets did well and we are expecting cent percent passes and many high grades. We are very glad to send Junior Under Officer G. Surya Prakash Rao of the 44-Company for 'C' certificate and we wish him success.

On Republic Day the ceremonial parade was held and Rev. Father Principal took the salute. He told the cadets, about the present position of our country and the responsibility of every N. C. C. cadet, in guarding the nation. The parades for the regular cadets concluded with that day. The reserves who joined late were given intense training in foot drill and instruction on the working of the Rifle.

ANDHRA LOYOLA COLLEGE

An amount of Rs. 400/- was contributed towards the National Defence Fund by the Rifle cadets.

This year the N. C. C. Rifles progressed with rapid strides and I hope this will continue. The discipline and team work of our cadets is remarkable and I am sure they will prove worthy of their training.

S. U. O. M. PARDHASARADHI,

REPORT OF THE N. C. C. INFANTRY

THE combined Cadre and Social service camp was held at Amaravathi, Guntur Dist. in last summer. Only 16 of our cadets under the command of Lt. G. Bulliah attended. They did well inspite of the scorching heat.

The recruitment for NCC infantry was started in early July 1962. The response from the students was very poor in the beginning of the year. The strength then was 137, out of the authorised strength of 209. The reasons are varied and wide. It was difficult for the P. U. C. students to spare time in the morning hours, and many of the III U. C. students left the NCC, to concentrate on their studies. Among the other degree classes, many are day-scholars, staying away from the calm atmosphere of the College campus. They could not attend regularly and punctually. So they dropped out of the rolls. Many of them did not realize the value of NCC. Only those staying in the College hostels have the benefit of the NCC training.

The strength of the NCC—Infantry increased considerably since the National Emergency was proclaimed in last October. In order to encourage the students, the Andhra University issued a circular saying that they would add 5% of marks to all the regular cadets. Fr. Principal convened a meeting of all the students and exhorted them on the importance and benefits of NCC. Many of the students, particularly those appearing for the University examinations rushed to join the NCC. Our strength in NCC Infantry was almost complete in the third term.

It was really a spectacular show when the thousand strong College NCC cadet participated in the college Republic day parade when Rev. Fr. Principal took the salute. The parade was commanded by the senior under officer — cadet, Viswanatha Reddy, of III B. Sc. G. Hussain Reddy, the company Sergeant major (Cadet) was selected for the Republic day contingent, but he could not participate in the programme as it was cancelled due to the national emergency.

The annual training camp and combined Cadre and Social Service camp were also cancelled this year. Lt. V.S. Prakasa Rao and Lt M. D. A. Ananda Rao attended the refresher course during this year, the former at Coimbatore in last summer, the latter at N C C officers' training

School, Kamptee in November - December, 1962. The certificate examinations for 'B' and 'C' were conducted in the College parade ground; 48 cadets for 'B' and 7 cadets for 'C' appeared. We expect about 80% of passes. This year our cadets were given Rifle shooting practice at the police grounds.

Capt. (Major) V. S. Chandra Sekhar was posted as a O. C. of 7th Andhra Bn. in early May. But we are very sorry that recently he has been posted out of this Bn. to the rifle Unit. We do, however, hope to have the benefit of his advice, as he stays in Vijayawada itself.

I offer my congratulations to Lt. V. S. Prakasa Rao, the senior most NCC officer on his selection as an Administrative officer. He is likely to be posted soon to shoulder wide and varied responsibilities eleswere. I wish him every success in his new task.

The officers and the cadets of this unit have contributed Rs. 83/- towards the National Defence fund.

Lt. M. D. A. ANANDA RAO.

N. C. C. AIR WING - ANNUAL REPORT

THE senior division N. C. C. Air Wing stepped into the fourth year with the recruitment of the cadets in July 1962. At the beginning of this year there was not much response from the students and the strength did not exceed 115 though the authorised strength is 150. In January 1963 the authorised strength was realised as the students realised the nature of the National Emergency and flocked to join the N. C. C.

Thirteen cadets attended the Social Service camp at Amaravati last Summer. Our cadets worked very hard to earn the first prize for the best linedressing. Cdt. U. O. T. Madhusudana Rao was sent to the All India Summer camp at 'Dakshai'. He kept up the tradition of the unit by getting a prize for the best guard-commander. P. O. B. Subba Reddy went for the refresher course at the Air force station, Hakimpet, for six weeks in May-June, 1962.

The annual training camp for this year was proposed to be held at Hyderabad in December 1962 but was cancelled due to the National Emergency. Sqdn. Lder. S. K. Raman O. C. of the Unit was called to the war front in October 1962. Though he was there only for a couple of months his service to the country was really appreciated. P. O. B. Subba Reddy Officiated the Unit in his absence.

Firing practice and shooting competitions were held at Kondapalli in the first week of December 1962. Cdt. U. O. A. Bhavani Prasad stood first in shooting. The Aeromodel display and the demonstration of continuity drill given by our cadets both on the Republic and College days, were most appreciated. Cdt.

44 (A) N. C. C.
Rifles
Andhra Loyola
College

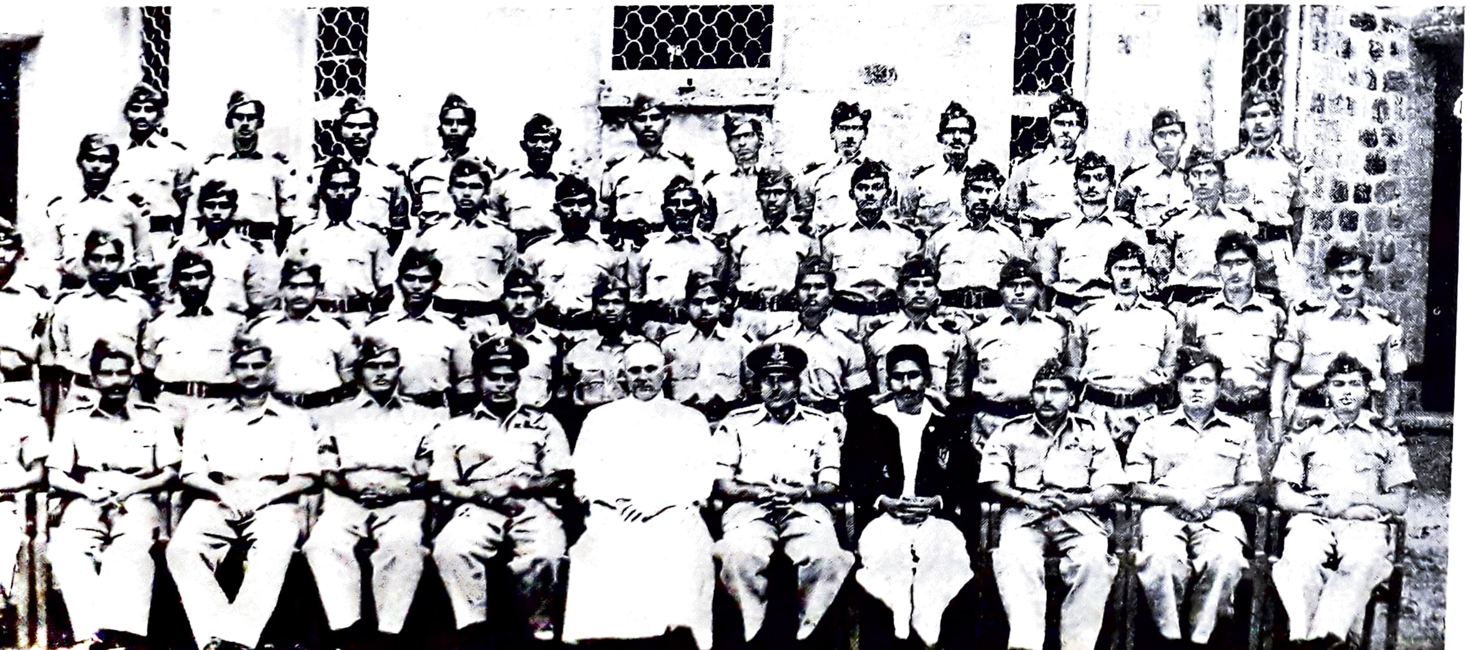

21 (A) Air
Squadron

N. C. C. Infantry—
7th Andhra Bn.,
'A' Coy.

Cadets for 'B'
Certificate
Examination.

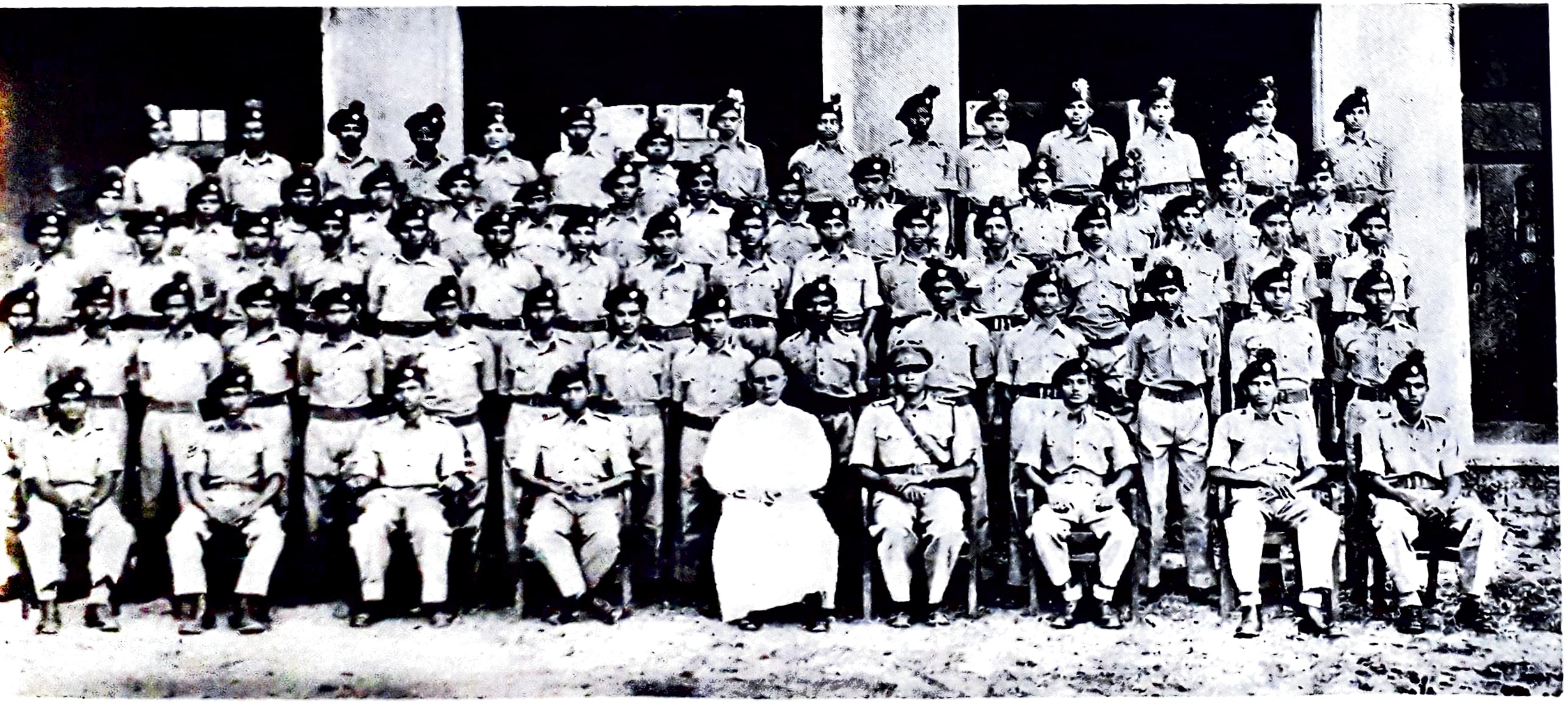

35 (A) Rifle Coy.—
N. C. C.

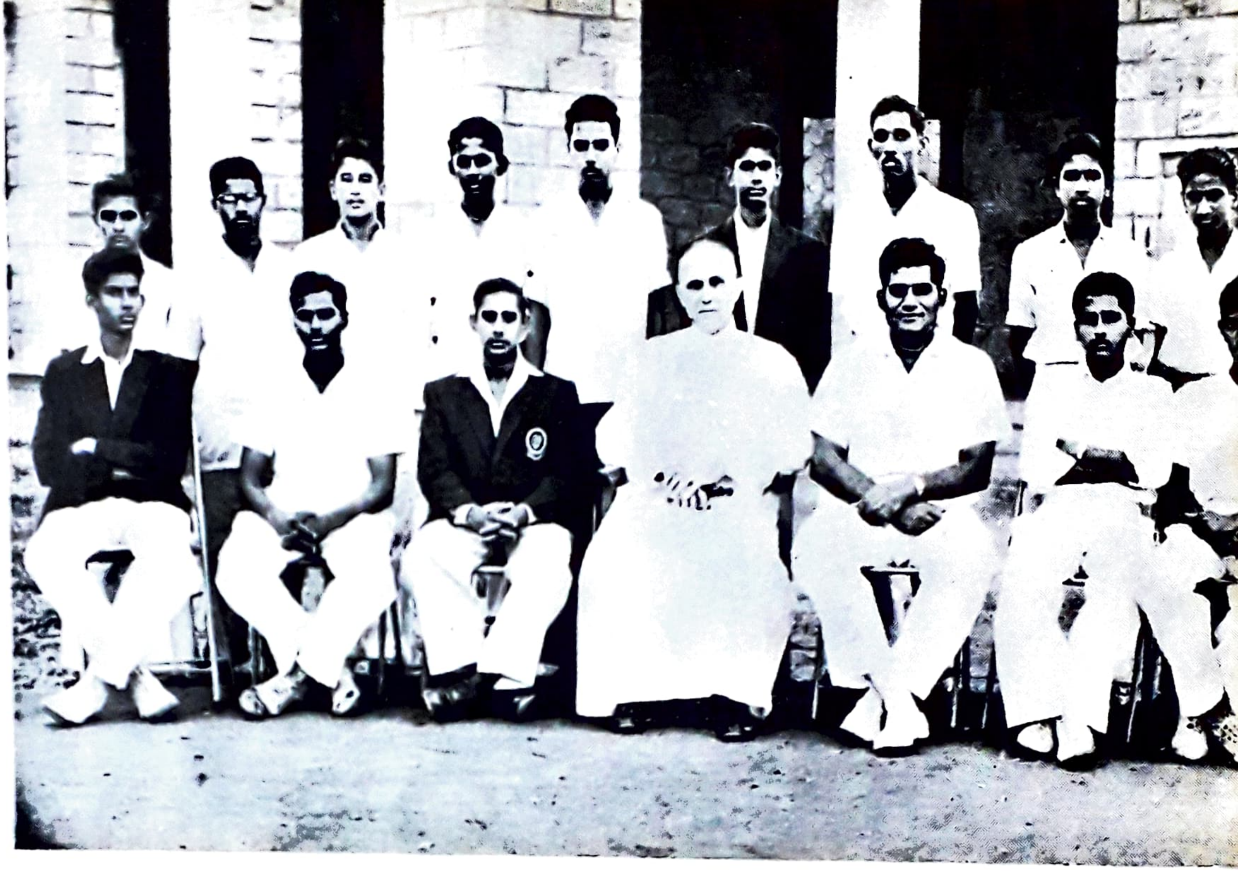

College Cricket Team 1962 – '63

College Foot-ball Team 1962 – '63

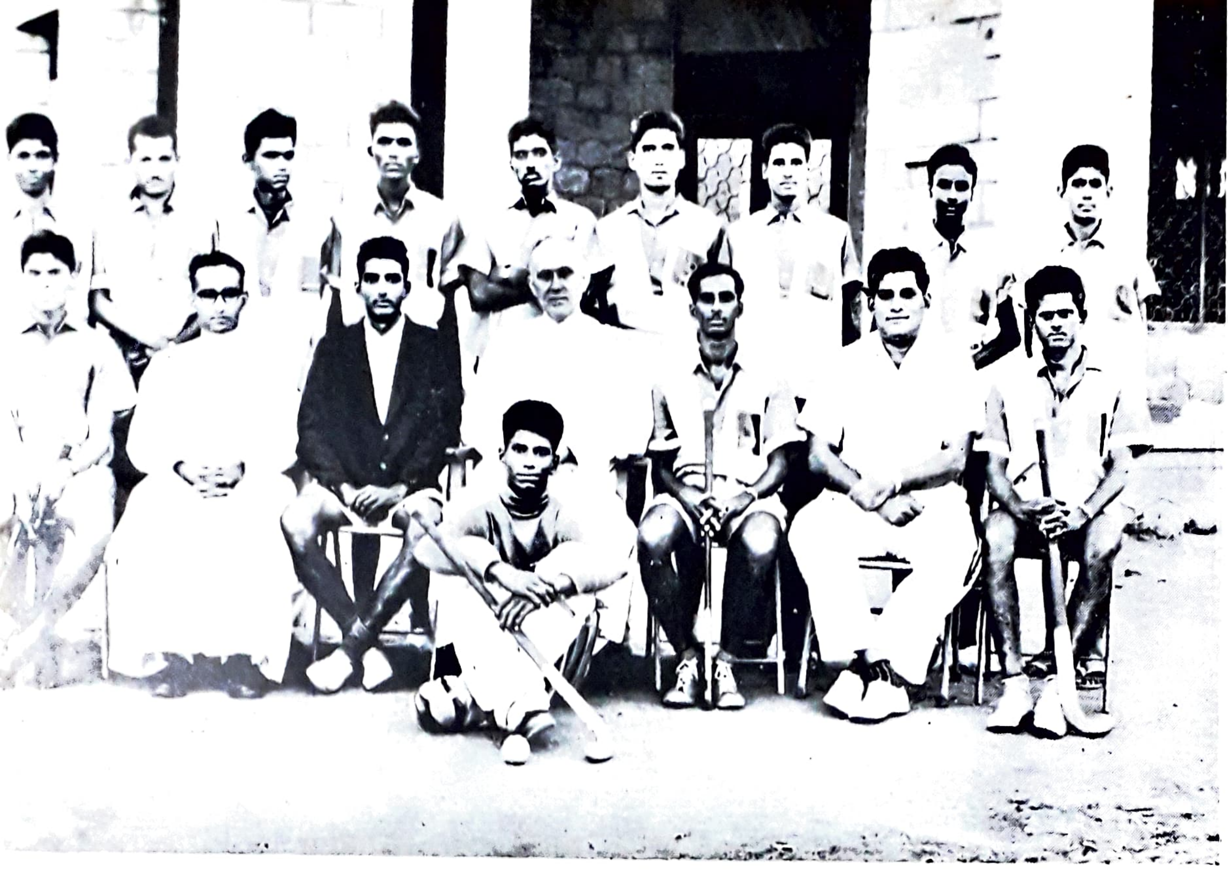

College Hockey Team, 1962 – '63

College Basket Ball Team, 1962 – '63

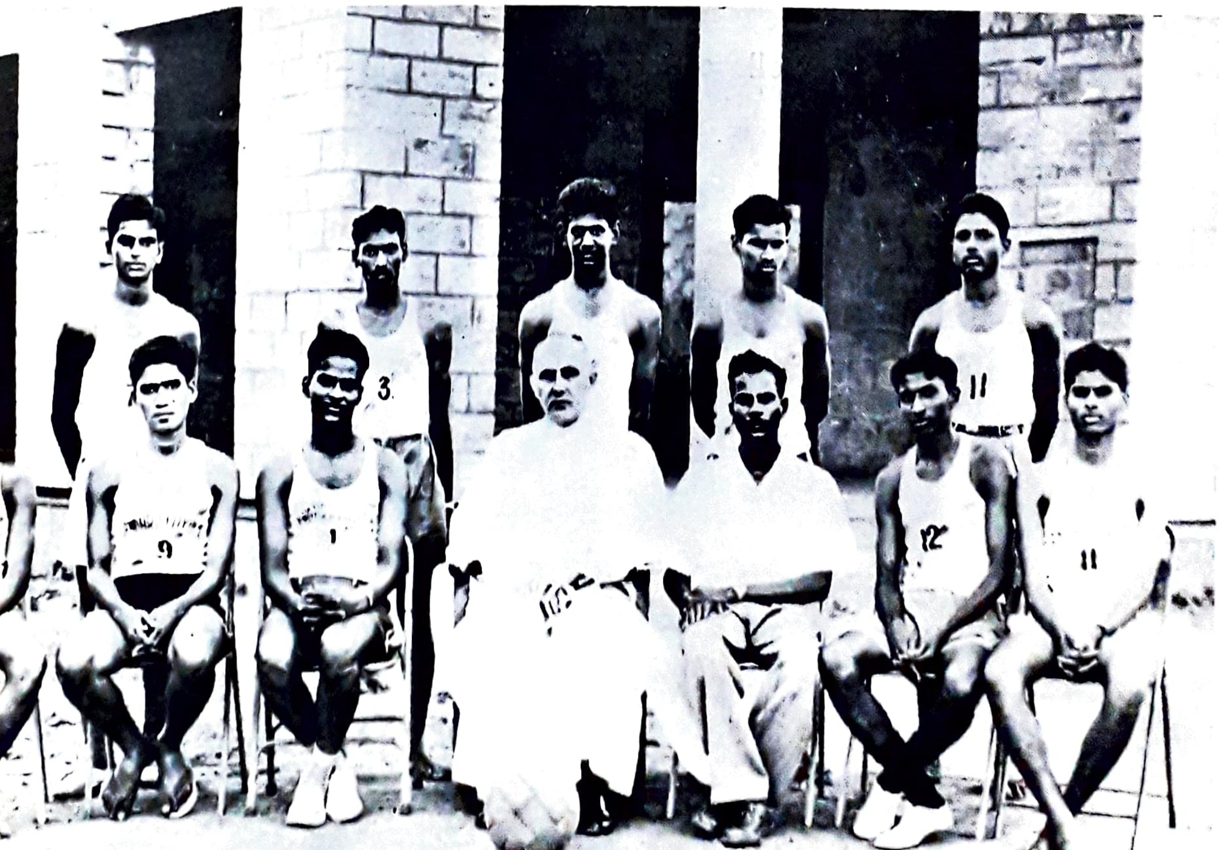

W. O. Jaya Rao cadet of last year and Cdt. Sgt. A. Poornachandra Rao III B. Sc. were selected for commissioned ranks in the Indian Air Force. Mr. K. Gopal Rao, lecturer in Physics has been selected to under go pre-commission training.

'B' & 'C' Certificate examinations were conducted on 5th and 6th of March 1963. Seven cadets for 'C' and twenty seven for 'B' appeared. They did well and we expect a high percentage of passes.

• The most interesting and glamorous part of the training is gliding. Unfortunately it has not yet been started here as there is no shelter for the gliders. The state Government has sanctioned sufficient funds for hangars to be erected soon at the Gannavaram Aerodrome. I hope and wish the unit will soon become a fullfledged one.

Plt. Offr. B. SUBBA REDDY

DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION

THE Physical Education classes started early in July for P. U. C. and I U. C. students. An attempt was made to create more interest in Basket-ball by organising coaching classes for I U. C. students. Many of the boys who are shy of games have taken to the game of Basket-ball. It is proposed to conduct coaching classes in various games instead of P. T. Classes from next year.

As the Inter-Collegiate tournaments were cancelled owing to the National Emergency, much of the enthusiasm of the players disappeared. However, to keep up the interest of the students in games, a series of friendly matches were arranged in Cricket, Hockey, Foot-ball, Volley-ball and Basket-ball. The Cricket team established a record by staying unbeaten throughout the ten matches that were played during the season, till they met a much more experienced team late in February. Our Cricket team was lucky in winning the toss in all the matches.

The Hockey team under the guidance of Rev. Fr. Francis attained a good standard and their performance in the various friendly matches was highly promising. Eight of our players participated in the State championship held at Kurnool, on behalf of the Krishna District and did quite well. As the tournaments came very late and the dates clashed with the Hostel day, many of our good players could not go.

G. Ramakrishna who represented the Andhra University Cricket team last year was selected to represent the State this year in the Ranji Trophy tournaments. We wish him a bright career as a Cricketeer in the future. D. N. Kamath was selected as a stand bye for the Andhra University Table Tennis team.

Early in August, the captains were nominated and C. Viswanadha Reddy was elected as the General Captain and the following is the list of Captains and Vice-Captains,

		Captain	Vice-Captain
1.	Cricket	G. Ramakrishna	C. Umamaheswar
2.	Hockey	V. Purushotham	G. Ramakrishna Babu
3.	Foot-ball	C. Viswanadha Reddy	G. Andreyya
4.	Basket-ball	D. Balarama Raju	K. Rayappareddy
5.	Volley-ball	A. Venkatanarayana	Subba Rao
6.	Badminton	P. Rama Rao	K. V. Prasad
7.	Kho-Kho	M. L. K. V. Prasad	
8.	Tennis	Leela Prasad	V. Nani Rao
9.	Table Tennis	D. N. Kamath	
10.	Athletics	K. Kesava Reddy	M. Aruna Kumar
11.	Gymnastics	Vijaya Saradhy	
12.	Weight lifting	V. Rameshchandra Babu	

The selections for the Andhra University Table tennis team were made early in the month of August. After three days of coaching in our College, the team left for Ceylon in high spirits. When they arrived in Peradeniya, they were very dissappointed to learn that the Inter-University tournaments were cancelled.

The Common Room for day Scholars was opened in the month of November. Two table tennis tables, five carrom boards and six chess sets are provided. So eager are they for a game that immediately after the bell a long queue forms every day at the door of the recreation hall. They are utilising these recreation facilities fully.

This year many students participated in the Intramural matches the results of which are as follows:

	Game	No. of teams participated	Winners	Runners
1.	Cricket	4	C. Umamaheswara & Team	P. D. K. Prasad & Team
2.	Hockey	6	D. V. Krishna Rao & Team	G. R. K. Babu & Team
3.	Foot-ball	8	Y. R. Lingeswara Rao & Team	B. C. Manohar & Team
4.	Basket-ball	10	B. Prabhakar & Team	A. B. Reddy and Team
5.	Badminton	12	V. Gopala Reddy & Team	V. Govinda Rao & Team
6.	Volley-ball	12	A. V. Reddy & Team	A. V. Narayana & Team
7.	Kho-Kho	4	M. Bharadwaj & Team	M. P. Rao & Team
8.	Tug-of-war	8	R. N. Reddy & Team	K. Bharadwaj & Team
9.	T. T. Singles	29	D. N. Kamat	P. S. Subramanyam
10.	T. T. Doubles	14	D. N. Kamat & P. S. Subramanyam	
11.	Ring Tennis (Singles)	13	B. C. Manohar	A. Rama Rao

12.	Ring Tennis (Doubles)	18	K. S. Prasad Reddy B. V. Subramanyam	G. P. Andrew A. Prabhakara Reddy
13.	Weight Lifting		V. Rameshchandra Babu	Prasad
14.	Fancy Dress		J. Sundara Rao	Y. V. Ramana Mohan

The captains who were mainly responsible for conducting the intramural tournaments are to be congratulated.

Sports Day was presided over by the Honourable Sri P. V. G. Raju, Education Minister, Andra Pradesh. This year a large number of students came forward with enthusiasm and took part in the sports events. D. N. Krishna Rao won the Senior championship and M. V. Rama Rao won the Junior championship.

The following is the list of 1st and, 2nd place winners.

SENIORS

	Event	1st Place	2nd Place
1.	100 Mts. Race	D. V. Krishna Rao	K. B. Sankara Rao
2.	200 Mts. Race	D. V. Krishna Rao	M. R. Koteswara Rao
3.	400 Mts. Race	D. V. Krishna Rao	M. R. Koteswara Rao
4.	800 Mts. Race	D. V. Krishna Rao	L. Sukhadev
5.	1500 Mts. Race	D. V. Krishna Rao	M. R. Koteswara Rao
6.	5000 Mts. Race	D. V. Krishna Rao	M. R. Koteswara Rao
7.	110 Mts. Hurdles	B. C. Manohar	K Kesava Reddy
8.	400 Mts. Hurdles	K. Bhavani Prasad	D. V. Krishna Rao
9.	Long Jump	D. V. Krishna Rao	K. Bhavani Sankara Rao
10.	High Jump	K. Bhavani Sankara Rao	B. Ravindra
11.	Polevault	B. C. Manohar	G. S. Raju
12.	Hop Step & Jump	K. Kesava Reddy	K. Bhavani Sankara Rao
13.	Shot Put	M. Arunakumar	V. Ramesh Chandra Babu
14.	Hammer	M. Arunakumar	A. Sagar
15.	Discuss	D. Bala Rama Raju	B. C. Manohar
16.	Javelin	B. C. Manohar	K. V. Subba Rao
17.	4 X 100 Mts. Relay	P. K. Singh & Team	K. V. Subba Rao & Team
18.	4 X 400 Mts. ,,	K. Rayappa Reddy & Team	K. Kesava Reddy & Team
19.	4 X 100 Mts. ,,	Swatantra Club, Patamata	Andhra Loyola College A-Team

Senior Champion : D. V. KRISHNA RAO.

JUNIORS

1.	100 Mts Race	M. V. Rama Rao	D. Janardhana Rao
2.	200 Mts Race	M. V. Rama Rao	D. Janardhana Rao
3.	400 Mts Race	M. V. Rama Rao	Ch. V. Hanumantha Rao
4.	110 Mts Hurdles	M. V. Rama Rao	Ch. V. Hanumantha Rao
5.	Long Jump	P. T. Vijayakumar	Y. R. Krishna Reddy
6.	High Jump	A. Arunakumar	Ch. V. Hanumantha Rao
7.	Polevault	M. L. K. V. Prasad	K. Prasada Rao

8.	Shot put	D. Janardhana Rao	M. V. Rama Rao
9.	4 X 100 Mts. Relay	M. V. Rama Rao & Team	Ch. V. Hanumantha Rao & Team

Junior Champion : M. V. RAMA RAO.

SUB-JUNIORS

1.	100 Mts. Race	Y. Bose	K. Ramakrishna
2.	200 Mts. Race	Y. Bose	K. Ramakrishna
3.	Long Jump	D. Ramakrishna Reddy	Y. Bose
4.	Sack Race	K. Seshaiah	J. Krishna Rao
5	Three-Legged Race	K. Seshaiah & C. V Prasad	R. Nageswara Rao & partner

COMMON ITEMS

1.	Sack fight	K. Kesava Reddy	A. Venkata Reddy
2.	Musical Chairs	K. Kesava Reddy	K. V. Prasada Rao
3.	Obstacle Race	A. Venkata Reddy	S. A. Jabbar
4.	Fancy Dress	J. Sundara Rao	Rama Mohan

STAFF GAMES

1.	Tug-of-War	Chemistry Dept.	Mathematics Dept.
2.	Badminton	Arts	Physics Dept.
3.	Volley ball	Physics Dept.	Chemistry Dept.
4.	Chess	A. Sita Rama Rao	D. Satyanarayana Murthy
5.	100 Mts. Race	P. Rayanna	G Bullaiah
6	Slow Cycling	K. V. Ramana	V. Nageswara Rao

COMMON ITEMS

1.	Musical Chairs (Guests)	Dr. T Satyanarayana	Sri S. Ramachandra Rao
2.	100 Mts. Race (Old boys)	A. Krishna Murthy	K. V. Ramana
3.	100 Mts. Race (College Attenders)	P. David	B. Joji
4.	100 Mts. Race (Hostel Attenders)	M. Thomas	N. C. Francis
5.	100 Mts. Race (Building workers)	M. Rama Rao	M. Subba Rao

Owing to the National emergency it was decided by the Captains and Vice-Captains to do without prizes this year and donate that money to the National Defence fund. They were awarded the more useful certificates of proficiency.

At the last Meeting of the captains and Vice-Captains, our Principal promised that he would try to provide a separate Cricket field by next year, now that the College has acquired the land for the purpose.

V. SURYAPRAKASA RAO,
M. A., D. P. Ed.

TELUGU & HINDI SECTION

ఫ్రాన్సిస్ కర్ణం దేవయ్యస్వామి	1
బాపూజీ	4
మహర్షి "మల్లంపల్లి"	5
వృద్ధుడు	11
"అంతా మనమంచికే"	12
నాడు - నేడు	18
నాగార్జున సాగరు - మా విజ్ఞానయాత్ర	20
వివేకానందుడు - జీవిత విశేషములు	26

प्रकृति माता	1
वीर बालक	2
हिमालय हमारा हैं	3
भिक्षुक	4
"भारत के नव युवको !"	5
वसंत	6
हमारा देश	6
कर्तव्य	7

Highlights of Fr. Deviah's Rectorship

1954 - 58

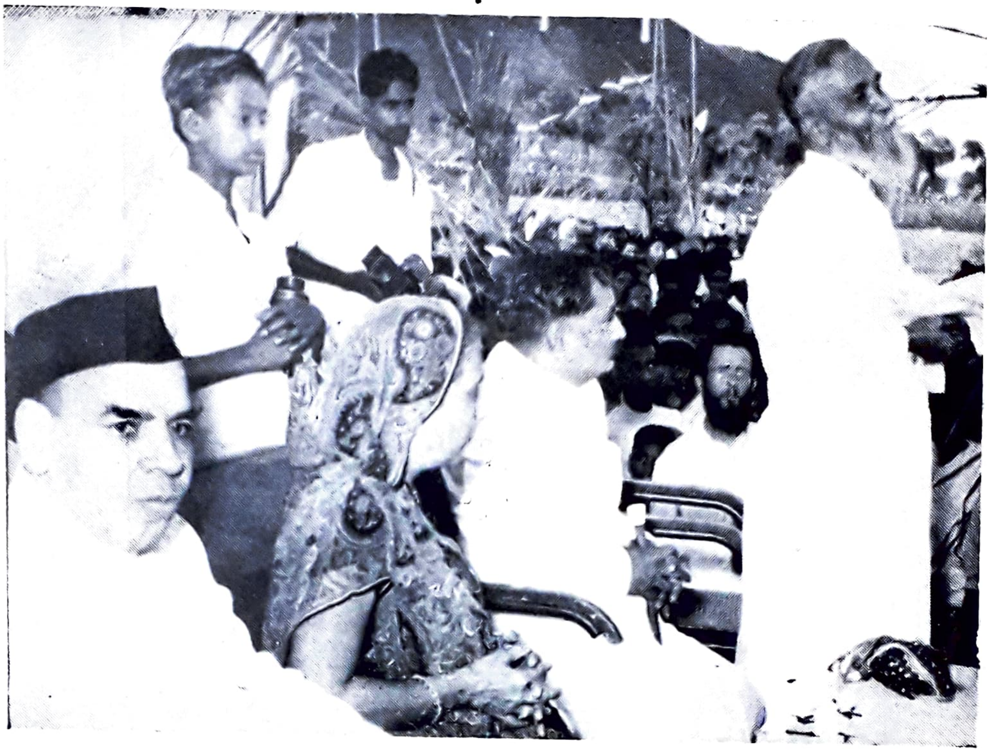

Speaking at the Laying of the Foundation stone of College & Hostel
Sri C. M. Trivedi, Governor presided - December, 9, 1953

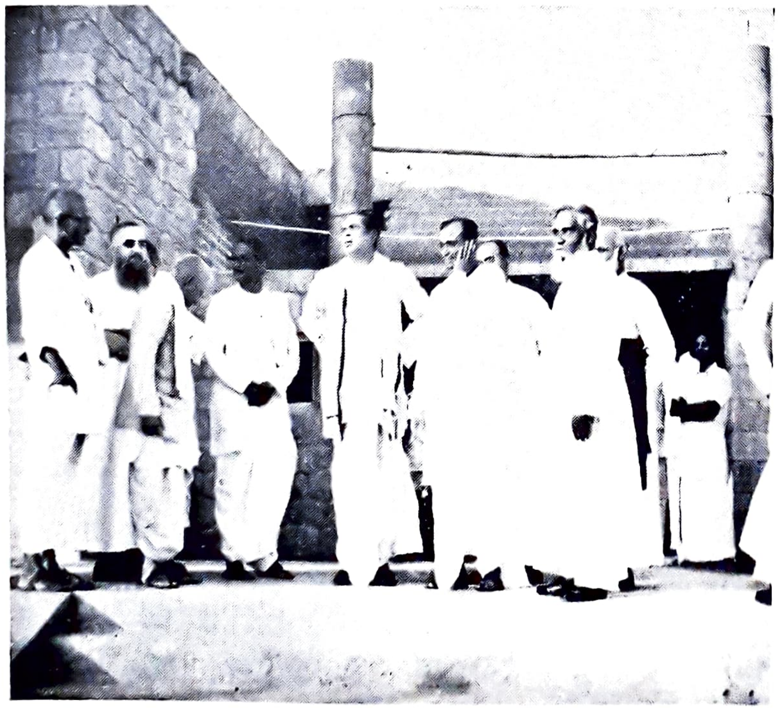

Fr. Deviah with the Chief Minister Sri Sanjiva Reddy and Finance Minister Sri B. Gopala Reddy & well wishers. (1958)

With Education Minister Sri S. B. P. Pattabhi Rao during one of his many visits to the Co

Fr. Deviah addressing the gathering of guests and friends, on Dec. 9, 1953

Deshmukh, Chairman, U. G. C. visited the College Dec. 24, 1957

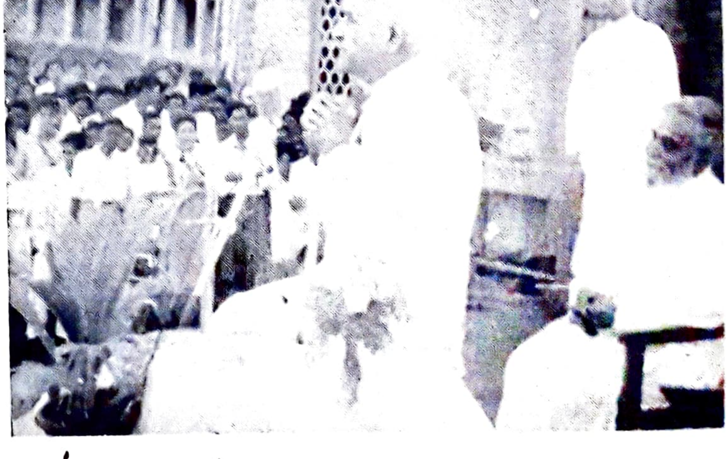

Sri Bhimsen Sachar, Governor of Andhra, addressing students, Jan. 6, 1958

ఫ్రాన్సిస్ కర్ణం దేవయ్యస్వామి

కావూరి పూర్ణచంద్రరావు,
B. A., B. O. L.,

"మనయేవ మనుష్యాణాం । కారణం బంధమోక్షయోః
బంధాయ విషయాసక్తం । ముక్త్యై నిర్విషయంస్మృతం ॥"

ఒక్కొక్కరి యూహలు ఊర్ధ్వముఖముగ ప్రసరించి స్వర్గానికి నిచ్చెనలై తమ్ముద్ధరింపఁజేయుటయేగాక సోదరమానవులను తరింపజేసి లోకవిఖ్యాతములై పునీతము లవుతవి. అట్టి మానవులు ఏ శంకర భగవత్పాదులుఁగనో, ఏబుద్ధ భగవానునిగనో ఏ యేసుక్రీస్తుగనో, ఏ మహాత్మగాంధిగనో ఏ ప్రకృతశాస్త్ర విజ్ఞాన పరిణాహ మేధావిలసిత మూర్తులుగనో పరిణతిచెందెదరు. మరికొందరి యూహలు అధోముఖగాములై ప్రసరించి పాతాళ లోకమునకు పాదులు త్రవ్వి తమ్ము నశింపజేయుటయేగాక సోదరమానవులనుకూడ కూలద్రోసి అపవిత్రములవుతవి. అట్టి మానవులు ఏ రావణాసురునిగనో ఏ కీచకాధమునిగనో, మరి యే యితర క్రూరభయంకర రాక్షస స్వభావునిగనో మార్పు చెందెదరు. ఇంకొందరి యూహలు ఊర్ధ్వాధోముఖములగాక ప్రసార విశేషతా గుణశక్తియే లేక కుక్షింభరిత్వ మాత్రస్ఫోరకములై కీర్తి ప్రతిష్ఠలులేక నశింపజేయును. అట్టివారే ఊహాకందని సృష్ట్యాదినుండి నేటివరకు సంభవించి, జీవించిన మానవ సామాన్యులందరును. వీరిని గురించి యెవరును దలపరు. మానవులు మహోన్నతదశకు పోవుటకుగాని మహాధమస్థితికి దిగజారుటకుగాని వారి మనస్సే కారణమగుచున్నది. ఎవ్వరు స్వార్థరహితులై లోకశ్రేయస్సునకై నడుముకట్టి పరిశ్రమింతురో వారి జీవితములే గణనీయములైనవి. అట్టివారిని గురించి యెవరైనను జెప్పికొందురు. ఇట్టి ఉత్తమస్థాయికి సంబంధించిన మనోవికాసముగల దేవయ్యగారి జీవితచరిత్రను అతి కుప్తముగ సంగ్రహించుటయే యీ నా ప్రయత్నము.

వీరు 1905 వ సంవత్సరము అక్టోబరు 8 వ తేదీన గుంటూరు మండలమునందలి రావిపాడులో జన్మించిరి. వీరి పితామహా మాతా మహస్థానములు వంశపారంపర్యముగ వచ్చు సిరిసంపదలతో

తులతూగు కుటుంబములు. రాజంపేట సంస్థాపకులైన కొండూరు రాజులక్రింద పటిష్ఠములైన కొన్ని గ్రామములపై అధికారము గల్గిన పురాతన కుటుంబీకులు వీరి తండ్రి వైపు వారు. పన్నేరునదికి దక్షిణభాగమున ఒకప్పుడు ప్రసిద్ధికెక్కిన గండికోట కమ్మవారు వీరి తల్లివైపు వారు. కడపరాజులక్రింద నీ కుటుంబీకులు విశ్వాసపాత్రులైన నాయకులుగా పనిచేసిరి ఆ రెండువంశములవారి పూర్వపుణ్యాముల పంటగ దేవయ్యగారు జన్మించిరి. పుట్టిన మరునాడే క్రైస్తవమత స్వీకారముజరిగనది. దినదిన ప్రవర్ధమానమగుచున్న దేవయ్యగారికిని, వారి ప్రజ్ఞా విశేషములకును, బళ్లారిలోని హయ్యరు ప్రాథమిక "కథోలిక" పాఠశాలయు, మద్రాసు గాబ్రియేల్సు హైస్కూలును, తిరుచునాపల్లి సెంటు జోసెప్సు కళాశాల మొదలైన విద్యాలయములు చేయూతనిచ్చినవి. మతసంబంధమైన శిక్షణ పూర్తి చేసికొని 1941 వ సంవత్సరములో వీరు తిరుచునాపల్లిలోని సెంటుజోసెప్సు హైస్కూలునకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నియమితులైనారు. 1944 నుండి 1952 వరకు దిండిగల్ సెంటు మేరీస్ హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులుగాను పాఠశాల రెక్టరుగను పనిచేసిరి. 1952-54 సంవత్సరములమధ్య మద్రాసు లొయోలా కళాశాలకు మినిష్టర్‌గా పనిచేసిరి. 1954 నుండి షుమారు 5 సంవత్సరములు ఆంధ్రా లొయోలా కళాశాలా సంస్థాపకులయి అద్భుత భవనములు నిర్మించి, అత్యధికగౌరవ ప్రతిష్ఠలు సేకూర్చి సాటి కళాశాలలలో దానిని మహోన్నతస్థానమున నిలుపగల్గిరి. వీరే యే సమయములందేయే విధులను కొనసాగించుచున్న తత్కార్య నిర్వాహణమున విశేషఖ్యాతి నార్జించిరి. 3-9-1958 న దిండిగల్‌కు బదిలీయై వెడలవలసివచ్చినది. కాని యిచ్చట ఉపాధ్యాయ మిత్రబృందములకు వారిని పంపించుట అతికష్టమనిపించినది. అయినను వారి వీడ్కోలు తప్పనిసరియై ఇచ్చుటివారి నెల్లరను విచారసాగరములో ముంచినది. ఈ సందర్భములో శ్రీ నాగళ్ళ గురుప్రసాదరావుగారు నేను కలిసి సమర్పించిన గీతాంజలిలోని ఒకటి రెండు పద్యములు తెలియజేయుట ఉచిత మనుకొందును.

"శ్రీ లౌన్నత్యముఁజాటు దేవయమహర్షీ!
యీ లొయోలా కళా
శాలన్ జూచుచు యావదాంధ్రభువి హర్షంబంది, గర్వించియు
ద్వేలోత్సాహముతోఁ ద్వదీయగళవీధిన్ ముంచియెత్తంగఁ బూ
మాలల్ దాలిచి యేగుదెంచినది సన్మానంబుఁ గైకోఁగదే!

అనితర లభ్యమై, లలితమై, సుకుమార గుణప్రపూర్ణమై
తనరు నెడందవిూది; సముదాత్త కళానిలయ ప్రతిష్ఠతో,
గనులకు విందుగా నవవికాసముమైఁ దెలుగుంబొలమ్ము వెల్గినది; భవత్ప్రయత్నము ఫలించి కవిస్తుతి కర్హమయ్యెడిన్

ఈ విద్యాలయ రత్నమున్నదలి మీరే చోట్కిపోవమా
భావంబొప్పదు; కాని తప్పదు, ఋషీ! వాణీ విపంచీసుధా
రావంబాంధ్ర పవిత్ర సౌధముల నుగ్రస్ఫూర్తి మార్మ్రోగ, వి
ద్యావైదుష్యము నేల నాల్గు చెఱగుల్ వ్యాపింప దీవింపవే!

స్వార్థరహితులై మానవసేవయే మాధవసేవగా నెంచి నిష్కామసేవ యొనరింపగల మానవులు దేదీప్యమానమగు జ్యోతిర్మూర్తులై అంధకారమున నభోఽంగణమును ప్రకాశితము జేయు నక్షత్రములవలె మానవ చరిత్రాకాశమున వెల్గొందెదరు. దేవయ్యగారు నిరాడంబర జీవులు. బహు

సూక్ష్మబుద్ధులు. నిగర్వి. మితభాషులు. సాధ్యమైనంత తక్కువ మాటలాడి సాధ్యమైనంత ఎక్కువ పనులను జేయగలదిట్ట. సిరిసంపదలతో వర్ధిల్లు కుటుంబములో జన్మించినను, వాని నొల్లక మానవసేవకై సన్యసించిన మహావ్యక్తి. నిరంతరము శాంతరసముట్టిపడు ముఖారవిందము గలవాడు. ఆ పెదవులం దెల్లప్పుడు చిఱునవ్వు తాండవించుచుండెడిది. వారి యాకృతి మునీశ్వరుని దలపించుచుండెడిది. వారికున్న పరిధిలో నకలంక ప్రజాసేవ చేసినారు. ప్రార్థనాసమయమునదక్క మిలిగిన సమయములం దెవ్వరు వెళ్ళినను మిక్కిలి ఓర్పుతో మాట్లాడి, గౌరవాదరములతో తృప్తినొందించెడివారు. అతిసౌమ్యులు. వారిహృదయము ధీరగంభీరము. నవనీతమువలె మిక్కిలి మెత్తనయును. పరాపకారముచేయుట కిష్టపడని మనస్సువారిది. సాధ్యమైనంతవఱకు ఉపకారము చేయుటకే ఉత్సాహపడెడిది వారిహృదయము. ఇతరులను గురించి వారి హృదయములో నేముండెడిదో వారి ముఖమున తొణికిసలాడు సహజమైన నునుసిగ్గు తెరలచాటు తెలియనీయదుగాని వారిని గురించి మాత్ర మితరులహృదయములందు "వీరొక ఆదర్శ పురుషు"లన్న భావము వేళ్ళూదన్ని నిలిచియుండెడిది. నిత్యవిధులం దేమాత్రము నశ్రద్ధచూపని ఘనులువారు. వారియేకైకలక్ష్యము భగవత్సేవయే! దానికి సాధనము వారికందుబాటులోగల మానవసేవయే ! ఏతత్కృషికి వారి జీవితము నంకితము జేసి సఫలీకృతులైన ధన్యులు వీరు. ఏ ముహూర్తమున, ఏ పుణ్యమూర్తులు వారికి దేవాభిధానమిడిరో గాని అది అవయవ విశిష్టమైన వారి శరీరమునకే గాక వారి జీవితచరిత్ర యందంతయును సార్థకత గాంచినది. దేవయ్యగారు దేవత్వమునకై కృషిచేసి తుదకిప్పుడు దేవునిలో నైక్యమైనారు.

బాపూజీ

తెల్లవారల పాలన జెల్లుచుండ
పారతంత్ర్యంబు పోద్రోలి, భరతభూమి
జననమందితి; కారణ జన్మమెత్తి
పుత్తలీబాయిగర్భాన; పుణ్యమూర్తి !

రవి యస్తమింపని రాజ్యాధినాధుల
            సాగనంపిన రాట్నచక్రధారి;
భారతీయులదాస్య బంధాలు తెగగొట్ట
            జననమందిన యహింసా వ్రతుండు
రక్తపాతము లేక రాజ్యాలు లోగొను
            సరణి జూపిన యట్టి శాంతిదూత
సత్య మహింసయు, సర్వభూతప్రేమ
            దేశాన చాటిన దేశికుండు.
స్వపర భేదము లేని యజాతశత్రు
డమృతహృదయుడు గాంధీ మహాత్మ డరయ
భరత జనయిత్రి గారాబుపట్టి, సర్వ
రాజ్యముల వానిబోధ శ్రీరామరక్ష ॥

నలువదికోట్ల భారత జనంబుల, భాగ్యవిధాయ కుండవై
వెలసితి; వీవు దేశముల పేరుగడించితి కర్మయోగివై
కలము బలంబునంకరడు కట్టిన రాజ్యమదాంధుల న్మనో
బలమున పారద్రోలితివి బాపుజి నీ కెనయెవ్వరీ యిలన్ ॥

కాకర్ల సత్యనారాయణ

P. U. C.

మహర్షి "మల్లంపల్లి"

నాగళ్ల గురుప్రసాదరావు, యం. ఏ.

"బ్రతికినన్నాళ్లు దుర్భరాపదలఁ గడిపి
చచ్చినంతనె యాత్మకు శాంతిపల్కి-
వీరపూజలు గావించు వెఱ్ఱితనము
తెలుగు దద్దమ్మకే సమృద్ధిగ లభించె"

(పఱిగపంట)

1891 వ సంవత్సరములో "మినుమించిలిపాడు" అను కుగ్రామములో జన్మించిన మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మగారు 1963 వ సంవత్సరము జనవరి 7 వ తేదీనాడు శివైక్యమందిరి. తెలుగు మాగాణ మొక ప్రజ్ఞామూర్తిని, ప్రథమశ్రేణికి చెందిన చరిత్ర పరిశోధకుని, ఉత్తమరచయితను, అనుత్తముని కోల్పోయినది. ప్రసన్నమయి, గంభీరమయిన ముఖము, యుగయుగాల తెలుగు వెలుగును విరజిమ్ముకనులు, తెలుగువారి రోసము పిసాళించు సొబగు గుబరు మీసములు, నెఱులు తిరిగిన కురులు, నిండైన శరీరము కల వారి భౌతిక రూపమింక మనకు కన్పడదు. పరాభి భవదోష దూషితములు కాని వారి వాక్కులింక మనకు వినపడవు ఒక మహర్షియే నిర్యాణము చెందెను.

అఖిలభారతదేశ చరిత్రకారులలో మొదటి బంతి మొగదల నున్న సోమశేఖరశర్మగారు స్కూల్ ఫైనల్ కూడ చదువలేదన్నచో ఆశ్చర్యము కలుగకమానదు. అవి వారు నాల్గవఫారము చదువు చున్న రోజులు. ఆంగ్ల విద్యాపఠన ముజ్జగింపుడని ప్రబోధించు నాయకులవాణి శర్మగారి గుండె మూలలలో మార్మ్రోగినది. వారిలో పెల్లుబికిన దేశభక్తివల్ల నాల్గవఫారమునందే రూపొందు "రిజిష్టరు" భస్మ సాత్కృతమయినది. దానిని దహనము చేసినగాని వారికి నిద్రపట్టలేదట. శర్మగారి కా "రిజిష్టరు"లేని లోటే నాడు కన్పింపలేదు. ఉన్నతపాఠశాలలలో, కళాశాలలలో వారు పఠింపకపోయిననేమి? విశ్వకళా పరిషత్తులను మించిన యిరువురు శేముషీసంపన్నుల సాంగత్యము శర్మగారిని దిద్ది తీర్చినది. ఆ యిరువురిలో ఒకరు చరిత్ర చతురాననులు చిలుకూరి వీరభద్రరావు గారు. రెండవవారు కొమఱ్ఱాజు లక్ష్మణరావుగారు. వీరభద్రరావుగారు చెల్లాచెదరయిన యాంధ్ర చరిత్రకు సమకాలీన సాక్ష్యాధారములతో నొక స్వరూపము సమకూర్చిరి. వారు సోమశేఖరశర్మ

గారిలో చరిత్ర పరిశోధనముపట్ల జిజ్ఞాసజనింప జేసిరి. లక్ష్మణరావుగారు ఆంధ్రదేశమునకు విజ్ఞాన భిక్ష పెట్టిన వారు. వారి తేజస్సే శర్మగారి భవిష్య జీవితమునకు రూపురేఖలు ప్రసాదించినది. లక్ష్మణ రావుగారి సహకార సానుభూతులను మించిన స్వయంకృషిబలము వలన శర్మగారు మహాచరిత్ర పరిశోధకులయిరి. వారి కతి ప్రియమయినట్టిది శాసన పరిష్కారవిద్య. ఆవిద్య వారిని తనంత తా వలచివచ్చినది.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారి పోషణములో లక్ష్మణరావుగారు సంపాదకులుగా "ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము" రెండుసంపుటములు ప్రకటిత మయినవి. అనేక కారణాంతరములవలన తరువాత ఆ మహాకార్య మాగిపోయినది. విజ్ఞాన సర్వస్వ ప్రకటనకాలమున సోమశేఖర శర్మగారు లక్ష్మణ రావుగారికి సహాయులుగానుండిరి. వారు 'భారతి' సంపాదక శాఖలో ముఖ్యులుగా పనిచేసిరి. పిదప కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగా రుపాధ్యక్షులుగా నున్న ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమందు చేరిరి. విశ్వ విద్యాలయమందున్నపుడే సోమశేఖర శర్మగారు "హిష్టరీ ఆఫ్ ది రెడ్డి కింగ్‌డమ్స్" "ఎ ఫర్గాటెన్ ఛాప్టర్ ఆఫ్ ది ఆంధ్ర హిష్టరీ" అను ఆంగ్ల గ్రంథములు రచించిరి. తరువాత సంయుక్త మద్రాసురాష్ట్ర విద్యాశాఖామంత్రి నెలకొల్పిన "తెలుగు భాషాసమితి" కార్యనిర్వాహకవర్గము నందు ముఖ్యులైరి. ఈసమితి పక్షమున సోమశేఖర శర్మగారు "తెలుగు సంస్కృతి" సంపుటమును ప్రకటించిరి. తదనంతరము డాక్టరు వి. యస్. కృష్ణగారి కోర్కె ననుసరించి సోమశేఖరశర్మగారు మరల ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ ప్రాంగణమున కాలుమోపిరి. "ఎపిగ్రఫీ అండ్ న్యూమిస్ మాటిక్స్" (ప్రాచీన శాసనములను, నాణెములను, పఠించు పోకడలు మప్పుశాఖ) శాఖలో ప్రధానా చార్యులైరి. పరీక్షలయందు తీర్పులుగాని శర్మగారు ప్రధానాచార్యులుగా పరమపదించిరి.

సోమశేఖరశర్మగారి జీవనములో ప్రముఖ మయిన ఘట్టము వారి నెల్లూరు మండల పర్యట నము. ఈపర్యటనముచేయ ప్రోత్సహించిన వారు విశ్వదాత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు. శర్మగారీ సంచారసమయమున ఎన్నో కష్టనష్టము లకు గురియైరి. ఒకసారి ప్రాణాపాయము కూడ సంభవించెను. ఒకచోట ఒకానొక శాసనమును సంపాదించుటకై వేంకటగిరి సంస్థానాధిపతుల "దివాను" వలె నటించిరి. తిండికి కూడ తిప్పలు పడవలసివచ్చెను. అయినప్పటికి సోమశేఖర శర్మగారు వెనుకంజవేయలేదు. ఈ పర్యటనము నందే వారు పాజ్ఞన్నయ యుగమునకు ముడివడిన శాసనములు సేకరించిరి. ఆంధ్రసాహితీ ప్రపంచము ఆశ్చర్యము పొందినది. నన్నయకుముందు ఆంధ్ర సాహిత్యము వర్ధిల్లినదను అభిప్రాయము బలపడి నది. శర్మగారి జీవితము పవిత్రధర్మలక్ష్య ప్రబోధ కమగు కష్టగాథ. ఎన్నో యిక్కట్టులపాలైనప్ప టికి వారు చరిత్రపరిశోధనమును పరిత్యజింపలేదు. ఒక్కొక్క యాటంకము వాటిల్లినకొలది వారిలో పరిశోధనముపట్ల ప్రగాఢాభిమానము, అచంచల విశ్వాసము, తీవ్రాభినివేశము అధికమయ్యెను. ఏబదియేండ్లు నిర్విరామముగా కృషిచేసి చేసి సోమశేఖరశర్మగారు ప్రాచీనాంధ్ర చరిత్ర పరి శోధనమునకై ప్రాణధనములు బలిపెట్టిరి. ఈ విషయము ఆంధ్రదేశము ఆలస్యముగా గుర్తించి నది. శర్మగారు బ్రతుకులో అక్కఱకురాని కీర్తిని అధికముగా ఆర్జించిరి.

సోమశేఖరశర్మగారు సంస్కృతప్రాకృతాంధ్ర భాషావిశారదులు. విశ్వవిద్యాలయములలో పఠించి ఆంగ్లభాష నేర్వకపోయినప్పటికి వారు దానిలో తలస్పర్శియగు పాండితిని బడసిరి. ఆంగ్లభాషలో వారువ్రాసిన "హిష్టరీ ఆఫ్ ది రెడ్డి కింగ్‌డమ్స్" ఐదువందల పుటల యుద్గ్రంథము. "ఎ ఫర్గాటన్ ఛాప్టర్ ఆఫ్ ఆంధ్ర హిష్టరీ" యను గ్రంథమును, లెక్కలేని వ్యాసములను వారాంగ్లభాషలో రచిం

చిరి. ఆంధ్రభాషలో "ఆంధ్రదేశచరిత్ర సంగ్రహము" చారిత్రకవ్యాసములు" అను రెండు గ్రంథములు రచించిరి. మొదటిది స్థూలముగా ఆంధ్రదేశచరిత్రను వివరించు ఆకాశవాణీ-ఉపన్యాసముల సంపుటము. రెండవది నానాడు రచించిన వ్యాసముల కూర్పు. తెలుగులో వారు వెలువరించిన వ్యాసములను అచ్చొత్తించినచో అవి దాదాపు ఇరువదియైదువేల పుటలగును. ఆ వ్యాసములు విషయమునుబట్టి బహువిధములు. ప్రాచీనాంధ్ర దేశాచార వ్యవహారములను తెలియజేయునవికొన్ని. శాసనస్థపరిభాషను, శబ్దోత్పత్తిని వ్యాఖ్యానము చేయునవికొన్ని. సంధియుగమునందలి దేశస్థితిగతులను వర్ణించునవి కొన్ని. ఇంతయేల ? ప్రాచీనాంధ్ర సంస్కృతికి సంబంధించిన సర్వాంగములకు వారి వ్యాసములు మణిదర్పణములు. ఒక వంక శర్మగారు ప్రాచీనసభ్యతా భాష్యములు రచించుచు మఱొకవంక ఆంధ్రులకు కర్తవ్యప్రబోధము చేయుచు, వ్యాసములు రచించిరి. అందుచే అవి యిర్వదియైదు శతాబ్దములపాటు తెలుగువారు పోయినపోకడలు, ఆడిన ఆటలు చూపును. సోమశేఖరశర్మగారు పరిష్కరించి ప్రకటించిన శాసనములు నలువదికి పైగా నున్నవి.

సోమశేఖర శర్మగారు మౌలిక (original) మయిన పరిశోధనము గావించిరి. ఇట్టి వారరిదిగా నుందురు. మనచరిత్రకారులలో పలువురు పరప్రత్యయనేయబుద్ధులు. ఇతరులు చెప్పినదానిని వల్లించి చరితార్థులగుదురు. శర్మగారట్టివారు కాదు. "ఎ ఫర్గాటన్ ఛాప్టర్ ఆఫ్ ఆంధ్ర హిస్టరీ" అనునది వారి స్వతంత్ర పరిశోధనమునకు విజయపతాక. ఇది పరిమాణమునుబట్టి చిన్నదయినను, గుణమును బట్టి గొప్పది. కాలగర్భమున మఱుగువడిన ముసునూరి ప్రోలయనాయకునకు, కాపయనాయకునకు ప్రాణము పోసినవారు శర్మగారు. హైందవధర్మ పునర్వికాసమునకు నాందిపాడినవారు విజయనగర సార్వభౌములని చరిత్రకారుల యభిప్రాయము. "విలస" శాసనమును ప్రకటించి శర్మగారాయభిప్రాయమును త్రోసిరాజనిరి. కాకతీయసామ్రాజ్యపతనానంతరము, రెడ్డిరాజ్యావతరణమునకు పూర్వము ఆంధ్రజాతి యేమిచేసినదో వారికృషివలననే తేటతెల్లమగుచున్నది. అశోకుని శిలాశాసనములు ఆంధ్రదేశమున కానరావని భారతీయచరిత్రకారులు బహుకాలము భావించిరి. శర్మగారి నిశితపరిశోధనాఫలముగా అశోకుని శిలాశాసన మొకటి దత్తమండలములో లభించినది. వారా శాసనమును సర్వసంపూర్ణముగా పరిష్కరించి "ఎపిగ్రాఫికా ఇండికా"లో ప్రకటించిరి. దీనిని చూచి భారతీయ విద్వాంసులేకాక పాశ్చాత్య విద్వాంసులు సైతము ఆశ్చర్య చకితులైరి. ముగ్ధులైరి. ప్రశంసలు కురియించిరి. శర్మగారి మౌలిక పరిశోధనము (original research)న కింతకంటె వేఱే తార్కాణమేమికావలయును? 'రణము కుడుపుట-బొమ్మవెట్టుట" "మన ప్రాచీనవర్తక సంఘములు వజ్రబైషిక' మున్నగువ్యాసములు శర్మగారి యనన్య సామాన్య ప్రతిభకు నిదర్శనములయిన నికషోపలములు. ఖరోష్ఠి, బ్రాహ్మి లిపులను వారు చదువునట్లుగా చదువువారిని అఖిలభారత దేశమునందే వ్రేళ్ళపై లెక్కింపవచ్చును. ఎవరో యనినట్లు శర్మగారు ప్రాచీనశాసనములను ప్రణయలేఖలవలె పఠింతురు.

సోమశేఖర శర్మగారు ఎంతటి చరిత్ర పరిశోధకుడో అంతటి మహారచయిత, వారివలె భావుకత, రమణీయోహ వైభవము, కారయిత్రీ శక్తికలవారు తెలుగునాట తక్కువ. చరిత్ర పేలపిండి వంటిది. అట్టివానిని శర్మగారు అమృతభాండముగా అందిచ్చిరి. వారి కవితాశక్తి అపారము. అదికండలు కదిలియాడ జేయునది. చరిత్రగత విషయములను వారు వ్యాసములందే కాక కథలు, నాటికలు, ఆకాశవాణీ నాటికలు మున్నగు సాహిత్యప్రక్రియలందు రసవంతముగా చిత్రించిరి. నాటికలలో "నాగరాజు" విమర్శక ప్రశంసలను విరివిగా

పొందినది. "మంగయ గురవరాజు" "విజయతోరణము" వంటి యాకాశవాణీ నాటికలు శ్రోతలను మైమఱపించినవి. వారి వ్యాసములలో కొన్ని సత్యమును సాధారణముగా ప్రకటించును. మఱి కొన్ని కేవలచరిత్రనే కావ్యశిల్పఫక్కితో ప్రకటించును. ఈ ద్వితీయశ్రేణికి చెందిన "ప్రశాంత పరిణామము" "విజయనగర సామ్రాజ్య సంస్థాపనము" ప్రశస్తములు ఒక్కొక్క చోట వారి వచనరచనము గుండె నెత్తుటితో వ్రాయబడినదా యనునట్లుండును. ప్రకరణోచితమగు శిల్పావిష్కరణము శర్మగారి సొమ్ము. ప్రాచీనాంధ్రచరిత్రను గూర్చి ప్రసంగించునపుడు వారు వీరావేశ తన్మయులగుదురు. ఆవీరావేశమే వారి వ్యాసములలో సాక్షాత్కరించును. "విజయనగర సామ్రాజ్య సంస్థాపనము" నందలి యీ ఘట్టము పరీక్షింపుడు.

"పదమూడవ శతాబ్ది కడపటి దశకమునుండి దక్షిణాపథమంతయు అట్టుడికి నట్లుడికిపోయినది. బలిష్ఠములయిన రెండు సంస్కృతి సాగరములు రాచి రాపిడిన కాలమది. ఎదురు ముఖములయి పాఱు రెండు మతవాహినులు పరస్పరము ఢీకొన్న కాలమది. ఇస్లాము మతతేజము ఉత్తర హిందూస్థానము నంతను లోఁగొని తన చంద్రధ్వజము నచట సుస్థిరముగఁ బ్రతిష్ఠించి, దక్షిణాపథముపైఁ దనదృష్టి మరల్చినది. తొలిచూపు వేడికొపునకే దేవగిరి యాదవరాజ్యము తెక్కలు విదిర్చి ఎదిర్చి నిలువలేక చంద్రధ్వజమునకు మోఁకరిల్లినది. ఓరుగంటిమీఁది కటు తరువాతచూపు.

శ్రీమత్కాకతి ప్రతాపరుద్ర నృపతి పరిపాలనమున ఓరుగల్లు దుర్నిరీక్ష్యముగ వెలిఁగిపోవుచుండిన కాలమది. సామాన్య భూవరుఁడా ఆ ప్రతాపరుద్రధరాధినేత ? దక్షిణమున నున్న జంబుకేశ్వర తీర్థము దాఁక తెనుఁగుజోదులను నడిపించుకొని పోయి, అక్కడ "తిరువానైక్కావుడయారు" మహాదేవునికి విజయమంగళ నీరాజనము లిచ్చి మ్రొక్కులు చెల్లించినాఁడు. తిరుగేదీ నాఁటి తెనుఁగుబిడ్డల ధాటికి ? గోదావరి గంగనుండి బయలుదేరిన తెనుగు తేజి చౌకళింపునకు కావేరీ తీరము కడపటి హద్దయినది. నవలక్షధనుర్ధరుల సింగాణులీ విశాల విహారభూమికి పెట్టని కోట గోడలయి కాపయినవి. ప్రతాపరుద్ర క్షోణీశ్వరుని బాహు విక్రమమునకు పాండ్యబలము పంచబంగాళమయినది. చోళులు కూలిపోయినారు. స్వాతంత్ర్యపు బావుటాలెత్తిన కావలిమన్నీలు పిక్కబలము చూపినారు. ప్రతాపరుద్రుఁడంతటి వీరశిరోవతంసము." అశ్వప్లుతమును పుణికి పుచ్చుకొనిన వచన రచనమిది.

సోమశేఖరశర్మగారు చిత్తశుద్ధి, హృదయౌన్నత్యము సత్యపరాయణతకల చరిత్రకారులు. చరిత్రకారునకు వలయు సమచిత్తము, సమదర్శనము వారిలో పుష్కలముగా నున్నవి. ప్రాచీనచరిత్రను వ్యాఖ్యానించునపుడు కులాభిమానము, స్వదేశబహూకారము, విదేశనికారము, మతదురహంకారము మున్నగు విషమ విషతత్త్వములకు తావొసఁగని చరిత్రకారులు మనవారిలో చాల తక్కువ. భారతదేశచరిత్రయనగా యార్యావర్త చరిత్రమనియు, ఆర్యసంస్కృతి గాథయనియు నొకచారిత్రికగ్రంథ నిర్మాత పరిశోధనము. భారతదేశసంస్కృతిలో ద్రావిడజాతి సంస్కృతి యల్పభాగమని యాయన యుద్ఘాటనము. మౌర్యసామ్రాజ్యపతనమునకు బాటవేసినవాడు అశోకుడని యొక చరిత్రకారుని యభిప్రాయము. "బుద్ధుడు క్రొత్తగా చెప్పినదేమియులేదు. ఆయన సిద్ధాంతము లన్నియు ఉపనిషత్తులలో నున్నవి" యని ప్రాచ్యదేశములనుండి పాశ్చాత్య దేశములకు తరలి వెళ్ళిన వేదాంతప్రవక్తప్రవచనము. సకల నవీన ప్రకృతిశాస్త్రములు, సమస్త నవీనాయుధములు భారతీయులకు చిరపరిచితములేయని యొక విజ్ఞాని వ్యాఖ్యానము. 'జాతీయభావము (Nationalism) ప్రాచీన భారతీయులలో దట్టముగానున్నది. తీర్థయాత్రలు సేయవలెనని మన ధర్మశాస్త్ర గ్రంథము

లలో చెప్పబడినది. ఇట్లు చెప్పుటకు హేతువు దేశీయులలో జాతీయభావము పెంపొందించుటకే. దక్షిణాపథమువారు కాశీ గయా ప్రయాగలను దర్శించుచున్నారు. ఆర్యావర్తమువారు రామేశ్వరము చూచుచున్నారు. భారతీయులలో జాతీయ భావము, భారతదేశమఖండమను తలంపులేనిచో వారిట్లేల చేయుదురు''రని మఱొక చరిత్రకారుని ప్రబోధము. భారతీయ సంస్కృతి యనగా హైందవ సంస్కృతి యని వేఱొక చరిత్రకారుని తీర్పు. శాతవాహనుల కాలమునుండి తెలుగువారు “పైజమా'' ధరించుచున్నారని యింకొక చరిత్రకారుని ప్రకటనము. ఇట్టి భావములు సత్యదర్శనముతో కూడినట్టివిగావు. మఱి స్వాభిమాన ప్రేరితములు. పరకీయ నిరాసతపః ఫలములు. చరిత్రకారుఁడు సత్యము నారాధింపవలయును. అతని పని కత్తిమీదసాము. అతడు స్వాభిమాన దురహంకారములకు దాసుడయ్యెనా! దేశమునకు కీడు తారసిల్లును. సోమశేఖరశర్మగారు తాంత్రికదృష్టి లేనివారు. ప్రాచీనయుగచరిత్రలో నవీనయుగ చరిత్ర దర్శించుట వారు నేర్వని విద్య. వారు ప్రబలసాక్ష్యములున్నగాని సిద్ధాంతములు చేయరు. వారి వ్రాతకూతలలో అనుచితమయిన యూహాకవకాశము లేదు. “చరిత్రయన రాచఱికపువణయలు గాదు. సంస్కృతియన పక్షపాతము గాదు. అది యొక దేశము సర్వజీవన రంగములందు మానవాభ్యుదయ పరతంత్రమయి సాధించిన మహత్తు'' అని శర్మగారి యభిప్రాయము. అందుచేతనే వారు ముసునూరి వంశీయులగాథ, వీరవిజృంభణ మెంతగా పొగడుదురో, యంతగా తళ్ళికోట యుద్ధానంతరము హంపీ విజయనగరప్రజలను దిక్కుమాలిన వారిగాజేసి గాలికి వదలి, మహమ్మదీయుల కత్తికెరగావించి, రాణువతో పెనుగొండకు విజయంచేసిన తిరుమలరాయల పాఱుబోతు తనమును తెగడుదురు. తన కులముకంటె తన మతముకంటె, తనకున్న వైయక్తిక రాగద్వేషములకంటె సత్యసాక్షాత్కారము సర్వోత్తమము సర్వశ్రేయోదాయకమని శర్మగారి తలంపు. చరిత్రను చెప్పునపుడు శర్మగారు “తన” యను తత్త్వమునుండి విడివడిపోవుదురు. అందుచేతనే వారు మహర్షిగా మన్నింపబడుచున్నారు. “తననుండి విడివడి విశ్వమును దర్శింపలేని వ్యక్తి తన గుండె గూడులలోనున్న క్రుళ్ళును వెలికి గ్రక్కి తనను మైలపఱుచుకొనుటయేగాక సంఘమును సైతము కళ్మల భూయిష్టముగా జేయును. ఈ దృష్టితో చూచినచో శర్మగారు సత్యారాధకులకు సాహితీ ప్రపంచపౌరులకు ఆదర్శమూర్తులగుచున్నారు. ఆదర్శము నెన్నికొనుటకు వ్యక్తివ్యాస వాల్మీకులదగ్గఱకు, కాళిదాసునిదగ్గఱకు వెళ్లనక్కర లేదు. సమకాలీన మహర్షులను దర్శింపలేని వ్యక్తి ప్రాచీనకాల బ్రహ్మర్షులను దర్శించుట కల్ల. మొదట సర్వాహంకారముల కతీతుడై సత్యాదర్శనాసక్తి కలిగియుండ వలయును గదా!

ఇతర చరిత్రకారులనుండి శర్మగారిని వేఱుచేసిన తత్త్వములు రెండుమూడు గలవు. ఇతర చరిత్రకారులు శాతవాహన యుగమును గూర్చియో చాళుక్యయుగమును గూర్చియో, కాకతీయయుగమును గూర్చియో ప్రత్యేకముగా పరిశ్రమించిరి. కాని శర్మగారు శాతవాహనయుగమునుండి సంజీవరెడ్డి ప్రభుత్వముదాక సకలాంధ్ర దేశచరిత్రను అగస్త్య మహర్షి సముద్రము నాపోశనము పట్టినట్లు- కరతలామలకము చేసికొనిరి. ఇతర చరిత్రకారులు రాజకీయ చరిత్రకు భాష్యములు వ్రాయుదురు. శర్మగారాంధ్ర సంస్కృతికే వ్యాఖ్యానము చేయుదురు. ఇతరులలో కానరాని సమగ్రాంధ్రాభ్యుదయ ప్రగాఢవాంఛ వారిలో నెక్కువ. మూడుముక్కలుగా తునిగిపోయిన తెలుగు మాగాణమును చూచి, విజ్ఞాన సంపాదనమున అన్యరాష్ట్రీయులకంటె ఒకవాసి తగ్గిన తెలుగుజాతినిజూచి శర్మగారేవిధముగా ఆవేదన పొందిరో, ఏ విధముగా ఆరాటం పడిరో వారి వ్యాసములే తార్కాణముగా నున్నవి. ప్రాచీన

చరిత్రను పరిశీలించుచు వారు నవీనయుగచరిత్రను ఈసడింపలేదు. ఇట్టిగుణము నలవఱచుకొనుటవలననే శర్మగారు నవీనాంధ్రదేశ చరిత్రము నందొక ప్రముఖవ్యక్తి యగుచున్నారు. ఇంతేకాక వారు కీర్తికొఱకు ప్రాచీన చరిత్రాన్వేషణము చేయలేదు. చరిత్ర పరిశోధనమును ఆత్మదర్శనముగా సంభావించినవారు శర్మగారు. ఈ వ్యాసకర్త "ఆటోగ్రాఫ్" పుస్తకములో వారీవిధముగా వ్రాసిరి. "...అందుకు సత్యముమీద దృష్టిఉంచి కృషిచేయుడు. కీర్తికోసము మాత్రము కాదు".

సోమశేఖరశర్మగారు సహృదయతకు అనంత ఖనియైనవారు. వారు సర్వదుష్టభేదముల కతీతులు. కులమునుబట్టి, పదవినిబట్టి, వయస్సునుబట్టి వ్యక్తిని సమాదరించు "నాగరకత" వారికంటలేదు. ఎల్ల వారిని సమానస్కంధులనుగా సంభావించెడివారు. తన తోడివారిలోని మంచితనము జ్ఞానరేఖను మెచ్చుటగాని, పిన్నలలోని యే కొంచెము విజ్ఞాన తృష్ణనైన ప్రోదిచేసి ప్రోత్సహించి ప్రశంసించుట గాని యాత్మగౌరవమునకు, నిజప్రతిపత్తికి భంగకర మని వారు భావింపలేదు. తనకు తెలియని దానిని నేర్చినవారు, నేర్చుకొనువారు సాహితీలోకములో నున్నారని వారి విశ్వాసము. జ్ఞానవైభవము సోడు ముట్టిన వారి లక్షణ మిల్లే యుండును. సత్యము పట్ల కొలదిమీఱిన నమ్మిక కలవారి తత్త్వ మిల్లే యుండును. ఇతరులు రచించిన కావ్యములకు, విమర్శగ్రంథములకు పీఠికలు వ్రాయుటయందు, చారిత్రాత్మకములయిన నవలలను పరిశీలించుట యందు వారి సహృదయత స్పష్టముగా గోచరించును. ఈ గుణమువలననే వారు కృతిభర్తలు కాగల్గిరి. శ్రీ విశ్వనాథ "ఆంధ్రప్రశస్తి", సి. నారాయణరెడ్డిగారు 'కర్పూరవసంతరాయలు' తిరుమల రామచంద్రగారు "లిపి - దాని పుట్టుపూర్వోత్తరాలు" నేలటూరి వేంకటరమణయ్యగారు "మధుర తంజావూరునాయక రాజులనాటి ఆంధ్ర వాఙ్మయ చరిత్ర" సోమశేఖర శర్మగారికి సమర్పించిరి. సోమశేఖర శర్మగారు తూర్పు చాళుక్యుల చరిత్ర వ్రాయుటలో ఒక కొన్ని పొరపాటులు చేసిరి. నేలటూరి వేంకటరమణయ్యగారా పొరపాటుల నెత్తిచూపిరి. శర్మగారు మహానందభరితులై వెంటనే తన తప్పులను గుర్తించిరి. విశేషమేమనగా శర్మగారే యీ విషయము చెప్పిరి. వారి యాత్మ పరిశోధన మంతటి గాఢమయినది. చరిత్రకారులతో పండిత ప్రకాండులలో వారి కభిప్రాయభేదములు లేకపోలేదు. ఆ యభిప్రాయభేదమును మధుర మందహాసముతో వ్యక్తీకరించెడివారు. అంతేకాని యితరులను రచ్చకీడ్చి తూర్పారబట్టెడివారు కారు. ఇతరుల అభిప్రాయములను విమర్శించు నపుడు సత్యతకు భంగము కల్గించెడివారుకారు. జీవనోపాధికై యట్టిటు తారాడుట వలన వారు శిష్యుల నెక్కువగా దేశమునకు సమర్పింపలేక పోయిరి. వారి శిష్యులలయినవారిలో టి. యన్. రామచంద్రన్ గారు, రాళ్ళబండి సుబ్రహ్మణ్యము గారు ముఖ్యులు. రామచంద్రన్ గారు "సోమశేఖర శర్మగారి పాదములకడ చరిత్ర నేర్చినాడ" నని యొకానొకచో సగర్వముగా ప్రకటించిరి. సుబ్రహ్మణ్యముగారి తలంపుగూడ నిదియ.

ఇట్టి మహా పరిశోధకునకు, ఉత్తమరచయితకు, సుగుణగణ పూర్ణునకు తెలుగునాడు ఎంతవిలువ యిచ్చి ఏమి సమర్పించినది ?

"డిగ్రీలు" లేని పాండిత్యంబు వన్నెకు
రాని యీపాడు కాలానఁబుట్టి
నీ చరిత్రజ్ఞాన నిర్మలాంభఃపూర
మూసరక్షేత్ర వర్షోదకమయి
చాడీలకు ముఖప్రశంసల కీర్ష్యకు
స్థానమైనట్టిలోకాన నుండి
నీ యచ్చతర కమనీయ శీలజ్యోత్స్న
అడవిగాసిన వెన్నెలగుచు చెలఁగి
అంతెకాని గౌరీశంకరాచ్ఛ శృంగ
తుంగము త్వదీయము మనస్సుపొంగి తెలుఁగు
నాటి పూర్వచరిత్ర కొణాచియెల్ల
త్రవ్వి తలకెత్తలేదె యాంధ్రజనములకు

(ఆంధ్ర ప్రశస్తి.)

వృద్ధుడు

నిండగు నూరేళ్ళు నిండుటకు
నుండెను పది దినముల వ్యవధి
ఆఖరిక్షణ మెపుడు వచ్చునోనని
ఆశపడుచుండె నా వృదుడు.

ఎంగిలిఆకు ముంగిటపడ
ముందుకొరగి ఆత్రుతతో
వెదకె పిడికెడు మెతుకులకు
చినిగిన ఎద ఆకలితో అలమటించె.

ఆతని స్తితి అతిదీన స్తితి
నివాస మొక చీకటి ప్రవాసం
మండు ఎండలలో ఎండుటాకుల
నడుమున నుండె నా పండు ముసలి.

తడియారిన పెదవులు
చీకి చివికిన శరీరము
జడలు గట్టిన తెల్లటిజుత్తు
చెప్పక చెప్పు నతడతి వృదుడని.

ఆ గర్భ శ్రీమంతు డొకప్పుడు
గంజికి గతిలేదిప్పుడు
బాంధవ్యము త్రెంచుకొని
వెళ్ళిరి బంధు మిత్రాదులు.

లోపించిన చక్షువులలో
వ్యాపింపగా అంధకారము
బ్రతుకుపై రోసి, భుక్తికిలేక
ముక్తిని కోరుకొనె నా అంధుడు.

చలనము లేని ఆ కట్టెను పలు
కట్టెలతోచేర్చి, అగ్ని నంటించగా
గుడిలోని గంటలు గణగణ మ్రోగ
పట్టెడు బూడిద గాలిలో విహరించె.

సిహెచ్. రమేష్‌బాబు
IInd B. Sc.

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

"అంతా మనమంచికే"

యం. మురళీకృష్ణ, II B. Sc.

"అబ్బా" అని మరొక కేకపెట్టాడు వేణు టీచరుకొట్టే దెబ్బలుకోర్వలేక. "నిజంచెప్పు వెధవా లేకుంటే ఈరోజున అంతుతేలుస్తాను. ఇదివరకుకూడ చాలాసార్లు విన్నాను క్లాసులో ఏదో ఒకటి పోతుందని. ఇలా ఎంతమంది వస్తువులు ఎన్ని దొంగిలించావుచెప్పు. మర్యాదగా కరణంగా రబ్బాయిగోపి పుస్తకం యిచ్చావా సరేసరి, లేకపోతే నీ చర్మం ఒలుస్తాను" అంటూ మరొక దెబ్బవేశారు వీపుమీద.

"సార్! నాకేం తెలీదుసార్ అసలు నేనేం ఎరుగనుసార్. గోపీ పుస్తకం ఎవరుతీశారో నాకేం తెలీదు. నేనేం దొంగిలించలేదుసార్ అమ్మో! కొట్టకండిసార్" అని ఏడుస్తూ చెప్పాడు "ఆరేయ్ వేణూ! అబద్ధమాడ తప్పించుకోలేవు తెలుసా? ఈరోజు నీపాపం పండింది. దొరికావ్ అసలు గోపీపుస్తకం నీ పుస్తకాల్లో ఎందుకుంది. ముందుచెప్పు?" "ఏమోసార్! నేను యింటర్ వెల్ లో నాపుస్తకాలు డ్రాయర్లోవుంచి బైటి కెళ్లొచ్చానుసార్. తరువాత నా పుస్తకాలు చూసుకోలేదు." "వెధవ అబద్ధాలుకూడా నా పైగా! సరే నీ క్లాసయింతరువాత నీ పనిచెప్తాను. అంతవరకు బెంచిమీద నిలబడివుండు" అన్నారు టీచరు.

తరువాత పాఠం మొదలుపెట్టారు. వేణుకు ఏడ్చి ఏడ్చి ఎక్కిళ్ళురాసాగాయి. తన తప్పులే కున్నా కొట్టారు టీచర్. తను దొంగిలించలేదని నిజం చెప్పినా వినిపించుకోలేదు. ఒళ్ళంతా పచ్చి పుండులావుంది. వీపునిండా బెత్తం వాతలు పడ్డాయేమో శరీరం కదిపితే నొప్పిపుడుతుంది. ఒకసారి చేతులు చూసుకున్నాడు వేణు. అక్కడక్కడ చర్మం చిట్లి రక్తం వస్తుంది. టీచరుమీద పట్టరాని ఉక్రోషం వచ్చింది. కోపం వచ్చింది. వచ్చేదుఃఖం బలవంతంగా ఆపుకుని మౌనంగా ఆలోచించడం మొదలుపెట్టాడు. మేష్టారు సంగతి నాన్నకుచెప్తే అమ్మో! ఇంకేమైనవుందా. అసలే ఆయనకు తన్ను చూస్తేనేకోపం. తను అల్లరిగా తిరిగుతున్నానని రోజు కొక పోట్లాట తీసుకవస్తానని తనమీద ధుమధుమలాడు తుంటారు.

వేణు వాళ్ళ నాన్న పరంధామయ్యగారు ఏమంతకలవాడు కాదు. బ్రతికిచెడ్డమనిషి. తానున్న

వూర్లోనే తాలూకాఫీసులో గుమాస్తా వుద్యోగం చేస్తూ కుటుంబాన్ని పోషిస్తున్నాడు. వేణుకంటే పెద్దది రమ. రమ పుట్టినప్పుడు పరంధామయ్యగారి స్థితి బాగుందనేచెప్పాలి. ఆయనకు బాగా వున్నరోజుల్లో తినకలిగినంతతిని ఏదోశక్తికొలది, ఇతరులకు పెట్టేవారు. భార్య లక్షుమ్మగారుకూడ మంచిగావుంటూ నలుగురికి తల్లో నాలుకగా మెలిగి భర్తకుతగిన దనిపించుకుంది. రమకు రెండవ ఏడువచ్చే సరికి వాళ్ళకష్టాలు ప్రారంభమయ్యాయి అప్పటికింకా వేణు పుట్టలేదు. పరంధామయ్యగారికి బంధుప్రీతి ఎక్కువ. తగినట్లు మొగమాటపు మనిషి. కాబట్టి ఎప్పుడూ ఎవరో ఒకరు వారింట్లో తిష్టవేసి వారం పదిరోజులుకాందే కదిలేవారు కాదు. రానురాను రాబడి తగ్గింది. అప్పులు పెరగసాగాయి. ఐనప్పటికి పరంధామయ్యగారు తన ప్రతిష్టకేం భంగం వస్తుందోనని మొగమాటంకొద్దీ కాలం గడపసాగారు.

ఉన్నట్లుండి పరంధామయ్యగారి ఆస్తంతా అప్పులవాళ్ళపాలయింది. నలుగురూ తలోమాట న్నారు. 'మరీ అంతవిరగబాటు ఎందుకాయనకు ?' అని ఒకరు. 'చేసుకున్నవారికి చేసుకున్నంత' అని మరొకరు. "మేం మొదటినుంచి చెప్తున్నాము. వింటేగా" అని వేరొకరు అన్నారు. అన్నీవిని మౌనం వహించారు పరంధామయ్యగారు. "చెరువులో నీళ్ళయిపోగానే కప్పలు వెళ్ళిపోయాయ్. పూలమ్మినచోట కట్టెలమ్మలేక ఆవూరునుంచి వేరొకవూరికి మార్చారు కాపరాన్ని. ఊరుమారిన రెండు నెలలకు వేణుపుట్టాడు. ఆ కొత్తవూళ్ళో ఎలాగోలాగ తంటాలుపడి చివరకేదో ఆఫీసులో చిన్న ఉద్యోగం సంపాయించారు పరంధామయ్యగారు. ఆవచ్చే కొద్దిపాటి జీతంతో చాలీచాలని తిండితింటూ భారంగాగడుపు కొస్తున్నారు సంసారాన్ని. వేణు కడుపునపడ్డప్పుడే తమకు కష్టాలు మొదలయ్యాయని పరంధామయ్యగారికి కొడుకంటే ఒకవిధమైన ద్వేషభావం కలిగింది. కొందరీ లోకంలో కొచ్చేటప్పుడు తమతోపాటు ఆనందాన్ని తెచ్చి తమవారికి సంతోషం కలిగిస్తారట. అలాగే మరికొందరు కష్టాలు మూట కట్టుకుని వస్తారట. ఈభావాలు పరంధామయ్యగారి మనస్సులో బాగా నాటుకున్నాయి. ఈమాటే భార్యతో ఒకటి రెండుసార్లు చెప్పివిడిచాడు. పాపం, ఏంచేస్తుందా మాతృహృదయం ?" కష్టాలు మొదలైనపుడే పుట్టడం వాడి తప్పా ? దేవుడు మనమీద చిన్న చూపు చూచాడని ఎందుకనుకోకూడదు." అని సర్దిచెప్పేది భర్తకు. ఒక్కోసారి ఆయన అనే మాటలకు బదులు చెప్పలేక తనలో తనే కుమిలి కుమిలి ఏడ్చేది. "భగవంతుడా ! ఈబిడ్డను నాకిచ్చి నాకడుపున శోకం పోశావే ?" అని మొఱపెట్టుకొనేది.

క్రమంగా వేణు పెద్దవాడు కాసాగాడు. పరంధామయ్యగారు ప్రొద్దస్తమానం ఆఫీసుపనితో సతమతనువుతూ కొడుకుని గురించి అంతగా పట్టించుకొనేవాడుకాడు. ఆఫీసునుంచి రాగానే భార్య యిచ్చిన కాఫీ అనబడేది త్రాగి వుసూరుమంటూ ఈజీచైర్లో కూర్చుని గతాన్ని జ్ఞాపకం చేసుకుంటూ బాధపడటం అలవాటైంది. ఇకపోతే ఆయనభార్య లక్షుమ్మగారు కోడికూసింది మొదలుకొని ఇంటిపనులతో విసిగివేసారి పోయేది. కనుక ఆమెకూడ కొడుకు బాగోగులు చూడక నిర్లక్ష్యం చేసింది. పైగా ఆమెకు వయస్సు పెరుగుతున్నకొద్దీ అనారోగ్యం ఆవరించింది. ఇలాంటివాతావరణంలో పెరుగుతున్న వేణుకు క్రమంగా అల్లరిచిల్లర స్నేహితులు ఎక్కువయ్యారు.

వేణు ఆగడాలు రోజురోజుకు మితిమీరిపోతున్నాయి. రోజూ ఎవరో ఒకరు ఇంటిమీదకు పోట్లాటకు వచ్చేవారు. వాళ్ళకు నచ్చచెప్పి పంపే సరికి లక్షుమ్మగారికి తలంప్రాణం తోకకువచ్చేది. కోపంతో వాడ్ని యిష్టమొచ్చినట్లు కొట్టి తరువాత దుఃఖించేది. చిరాకుతో యిల్లుచేరిన పరంధామయ్యగారికి విషయం తెలిసి మరినాలుగు తగిలించేవాడు, ఇదీవరస.

తల్లి తన్ను కొట్టినప్పుడు ఒక్కోరోజు, వేణు యింటికిరాకుండా ఏ గుళ్ళోనో ఏ తోటలోనో ఒంటరిగా కూర్చుని ఏడ్చేవాడు తనస్థితికి. ఒక్కో సారి అతని మనసంతా మారిపోయేది "అమ్మ నాన్నలు నాకింతగా ఎందుకు చెపుతున్నారు? వాళ్ళు నాహితమేగా కోరేది. కుర్చీలో కూలబడ్డ నాన్నను చూస్తుంటే జాలివేస్తుంది. కాని నేనేం చెయ్యగలను?" అమ్మ నాన్న ఒక్కొక్కసారి పరాయివాళ్ళు తమ యింటిమీదికి వచ్చినప్పుడు "ఒరే వేణూ! ఎందుకురా మా ఈ బాధను అర్థం చేసుకోవు? మేము నిన్నుకన్నందుకు మాకు నీ వొరిగించేది యిదా? నాయనా! పరులజోలి మన కెందుకు చెప్పు? బుద్ధిగా చదువుకొని అందరిచేత ఔననిపించుకో. ఇలావుంటే ఎవరి కవమానమో తెలుసా? నీకేం కుర్రవాడివి. మంచిచెడ్డలు తెలియవు. అందరూ వేలెత్తి మమ్మల్నే అంటారు రా" అని మరీ చెప్పేవారు. అప్పుడప్పుడు అక్కయ్యకూడ యిలాగేచెప్పేది. అప్పుడు వినక పోయినా ఇప్పుడు తలచుకుంటే వాళ్ళమాటలు నిజమేననిపిస్తున్నయ్. రేపటినుంచి తప్పక అలాగే చేయాలి. బుద్ధిగా చదువుకోవాలి కాని మళ్ళీ మరుసటిరోజు యథాప్రకారం.

ఇప్పుడు వేణుకు పదమూడేళ్ళు. సెకండుఫారం చదువుతున్నాడు. అక్క రమ పెద్దతరగతి చదువు తుంది. తమ్ముడికికూడ చదువు చెపుతుంది. కాని వాడికి పెద్దవాళ్ళమాట చెవికెక్కదు.

వేణుసంగతి వాళ్ళకుటుంబస్థితి వాళ్ళ మాస్టా రుకుకూడ బాగా తెలుసు. వాణ్ణి మార్చటానికనేక ప్రయత్నాలు చేశాడు. చెప్పేటప్పుడు తలవూపే వాడు. తరువాత మామూలే. మాస్టారుకి వాడంటే కోపం వచ్చినా మనస్సులో ఏదో చెప్పరాని ప్రేమ. అదే ఆయన వాడికి బుద్ధులుచెప్పటానికి కారణమేమో?

ఆరోజు ప్రొద్దున్నలేవగానే ఎవరిముఖం చూశాడో వేణు. క్లాసుకువెళ్ళగానే మేస్టారుచేత ఉత్తపుణ్యానికి దెబ్బలు తిన్నాడు. నిజంగా తను నిరపరాధి. తనకేం తెలియదు. మాస్టారు కోపం పట్టలేకపోయారు. బాగా కొట్టారు. వేణు అహం దెబ్బతింది.

బెల్ కాగానే వేణు మాస్టారు కళ్ళబడకుండా గబగబా బల్లదిగి పుస్తకాలందుకొని బయటికి పరుగెత్తాడు. గోపీ పుస్తకం అక్కడే వొదిలేశాడు. వెనక్కుతిరిగితే ఎక్కడ మాస్టారి కంటబడవలసి వస్తుందోనని ఒక టేపరుగు...

వేసవికాలం కాబట్టి మధ్యాహ్నపుటెండ మండిపోతున్నది. వీధులలో జనసంచారమేలేదు. వేణు వూరిబయటికి వెళ్ళి తాటితోపులో నిలుచు న్నాడు. అతని పసిమనసు పరిపరివిధాల పోతున్నది. తను నిరపరాధి అయినా దొంగతనం నేరం తన మీదపడ్డది. 'తాను దొంగ' అనేభావం అతనికి ఎంతోబాధ కలిగించింది. ఎక్కడో దూరంగా ఒక పోలీసు కనిపించాడు. పోలీసులు దొంగలను పట్టుకునేందుకేగా? అతనికెందుకో భయం కలిగింది. ఒళ్ళంతా చెమటలుపట్టి గుండెదడ ప్రారంభమైంది. తననుకూడ దొంగతనం నేరానికి పోలీసులు పట్టుకుంటారేమో! మేస్టారు తనను అందుకేగా కొట్టింది?

పోలీసులను గురించి అనుకోగానే వేణుకి కళ్ళు బైర్లు కమ్మేశాయి. గజగజ వణకసాగాడు. ఎవరో దూరంగా వస్తున్నట్లు కన్పించింది. ఇక తనక్కడ నిలువకూడదు. వాళ్ళు తనను తీసుకెళ్ళి పోలీసుల కప్పగిస్తే! అమ్మో? భయం ఎక్కువైంది. ఇంకేమీ ఆలోచించకుండా చేలల్లో అడ్డంగాపడి పరుగె త్తాడు. వెనక్కితిరిగి చూసే ధైర్యంకూడా లేదు. వెనుకనుంచి తనను తరుముకొస్తున్నట్లున్నారు. వాళ్ళకి దొరక్కుండా తప్పించుకోవాలి. తనను పట్టుకొన్నారా జైల్లో పడ్డాడన్నమాటే. తిరిగి చూస్తే తన్ను గుర్తుపడతారేమో? ఆయాసం ఎక్కువైంది. కాళ్ళు తడబడుతున్నయ్. కళ్ళు

తిరుగుతున్నట్లున్నయ్. అల్లంతదూరంలో రైల్వే స్టేషను కన్పించింది. బ్రతికానుకొని బాగా పరిగెత్తాడు. రైలు కదలబోతుంది. ఒక్కపరుగున వెళ్ళి ఏదోపెట్టెలో ఎక్కేశాడు వేణు.

నెమ్మదిగా రైలు కదిలింది. తలుపుప్రక్కగా నించున్నాడు వేణు. జనంచాలా రద్దీగావున్నారు. అందుచే ఎవరూ అతన్ని గమనించలేదు. గుండెలు పీచుపీచుమంటున్నాయ్. ఇంతలో ఏదో స్టేషను వచ్చింది. భయంతో దిక్కులుచూస్తున్న వేణుకు ఒక పోలీసు కనపడ్డాడు. భయం మరీ ఎక్కువైంది. ఒకమూలకు నక్కిపోయాడు. రైలు మళ్ళీ కదిలింది నాలుగైదు స్టేషన్లు దాటిపోయాయి, భయం కొంచెం తగ్గినట్లయింది. ఊపిరితిత్తుల నిండుగా గాలిపీల్చుకున్నాడు వేణు. ఆకలివేస్తున్నట్లుంది. ఇంతవరకు తట్టుకోగలిగాడు ఎలాగోలాగ. ఇక ఆగలేకపోయాడు. జేబుచూచుకుంటే ఒక అణా దొరికింది. ప్రొద్దున్న అక్కయ్య తనకిచ్చింది. ఏమైనా కొనుక్కోమని. సరేనని రైలు ఆగగానే దిగి ఆ అణాకు వచ్చింది కొనుక్కొని తిని కడుపునిండా నీళ్ళుత్రాగాడు. ఇంతలో కొంత మంది పోలీసులు ఎవరినో తరుముతూ పరిగెత్తుకు వస్తున్నారు. అది చూడగానే వేణుకు మళ్ళీ గుండెదడ ప్రారంభమైంది. వాళ్లు తన్ను పట్టుకోటానికే వస్తున్నారేమో! తను ఎక్కివచ్చిన రైలు యిప్పుడే కదిలేట్లు లేదు. పోలీసులు తనకు మరీ దగ్గరగా వచ్చేసారు. ఇక అక్కడ వుండకుండా స్టేషన్ అవతలివైపుకు పరుగెత్తాడు.

ఇకముందు ఏంచేయాలో అర్థం కావడంలేదు. వేణుకు చీకటిపడసాగింది. మళ్ళీ ప్లాట్‌ఫారం మీదకువచ్చి రైలు ఎక్కుదామా అంటే పోలీసులు తనకోసం తిరుగుతున్నారేమో! ఏమీ తోచడంలేదు. స్టేషనంతా తెగతిరిగాడు. ఎక్కడ చూచినా జనమే. ప్రయాణాలొందరలో ఉన్న వాళ్ళు కొందరు, కబుర్లు చెప్పుకునేవాళ్ళు కొందరు. తనలాగా తిరిగేవాళ్ళు కొందరు. నిద్ర పోతున్నవాళ్లుకొందరు, కన్పించారు వేణుకు. అంతా విచిత్రంగా క్రొత్తగా కనిపించింది. అంతా కోలాహలంగావుంది. మరి తనను ఒక్కరూ పలకరించరేం? తను చెయ్యరానితప్పు చేసాడుగా. తనంటే ఎవరికీ అక్కరలేదేమో.

క్రమంగా చీకటిపడింది. స్టేషన్లో జనం రద్దీ కొంచెం తగ్గి నట్లుంది. రాత్రి ఎనిమిది కావస్తుంది. వేణు ఆకలికి వుండలేకపోతున్నాడు. ఎవరిని అడుగుతాడు? ఇంటిదగ్గరైతే అమ్మ తను అలిగినా ఏంచేసినా బ్రతిమిలాడి అన్నంపెట్టేది. అమ్మ కాకపోతే అక్కయ్య. తనవూళ్ళో అందరూ తెలిసినవాళ్ళే. ఎక్కడైనా వుండవచ్చు. ఇక్కడో ఎవరూ తనకు తెలియదు. అందరూ క్రొత్తవారె. తిరిగి తిరిగి కాళ్ళు చచ్చుపడ్డాయ్. నొప్పిగా కూడ వుంది. ఇక అడుగు ముందుకు వెయ్యలేడు. తన పరిస్థితికి వేణుకు ఏడ్పువచ్చింది. నిశ్శబ్దంగా ఏడ్చాడు. లేకుంటే ఇంటికి వెళ్ళిపోతే? అమ్మో! పోలీసులు! మళ్ళీ కడుపునిండా నీళ్ళుత్రాగి వచ్చి దగ్గరలో ఒక సిమెంటుబెంచిమీద పడుకున్నాడు ఉక్కపోస్తుంది. దోమలు నిద్రపోనివ్వడంలేదు. అటూ ఇటూ దొర్లినపుడల్లా కడుపులో నీళ్ళు 'బుడ బుడ' మంటున్నయ్. కొంతసేపటికి మాగన్నుగా నిద్రపట్టింది వేణుకు.

వేణు యింట్లో అతడు వెళ్ళిపోయినతరువాత వాళ్ళతల్లి తండ్రులు వాడికోసం కాళ్ళరిగేలా తిరిగారు. బంధువుల యిండ్లకు ఉత్తరాలురాసి కనుక్కున్నారు. కాని ఫలితం శూన్యం. ఎంతైనా కన్నప్రేమ. పరంధామయ్యగారు కొడుకుమీద బెంగతో సగం చిక్కిపోయారు. ఆఫీసుకు వెళ్ళటం లేదు. ఇక లక్షమ్మగారు కొడుకు కనపడ్డంలేదని తెలిసిన దగ్గరినుంచి కంటికి మంటికి ఒకేధార. నిద్రపోయి ఎన్నాళ్ళయిందో కండ్లు ఎర్రగా వాచాయి. ముఖం లోతుకు పీక్కుపోయింది. మంచంలో పడింది. రోజులుగడుస్తున్నకొద్దీ ఆమెరోగం ఎక్కువకాసాగింది. డాక్టర్లకు

చూపిస్తే మనోవ్యాధి అన్నారు. ఉన్నట్లుండి ఆమెకు ఆయాసం ఎక్కువైంది. 'వేణూ' అని ఒకటే కలవరింతలు, డాక్టర్లిక లాభంలేదన్నారు. వేణువస్తే ఆమె బ్రతుకుతుందేమో అన్నారు. 'వేణూ' అనటానికి కూడ శక్తిలేకపోయింది. అలాగే ఆయాసంతో ఆమె చివరసారిగా 'వేణూ' అని ఒక్కగావు కేకపెట్టి కన్నుమూసింది. ఇల్లంతా గొల్లుమన్నారు.

'అమ్మా' అని గట్టిగా కేకపెట్టాడు వేణు సిమెంటు బెంచిమీదనుంచి క్రిందపడి. నిద్రపోతున్నారేమో ఎవరికి అతనికేక విన్పించినట్లు లేదు. వాడికి ఏమిజరిగిందో అర్థంగావడంలేదు. అంతా అయోమయంగావుంది. కళ్ళు నులుముకొని చూచాడు. ఎగురుగా తనిదివరకున్న స్టేషనే. అయితే తను కలకన్నాడో? ఏమో? ఆకల తలచుకుంటేనే ఒళ్ళు జలదరిస్తోంది. "వెంటనే ఏమైనాసరే ఇంటికి వెళ్ళాలి. ముందు అమ్మను చూడాలి" అనుకొని లేచి మళ్ళీ ఫ్లాటుఫారంమీద కొచ్చేడు. అంతలో ఒకరైలు కదులుతుంది. ఇక ఆలోచించకుండా ఎక్కేసాడు. ఇంటిమీద ఆలోచనలతో గడిపాడా రాత్రి వేణు.

తెల్లవారింది ఏదో స్టేషనువచ్చింది పరకాయించిచూచాడు. ఆశ్చర్యం సంతోషంకలిగాయి. అతను బయలుదేరిన స్టేషనే. ఆరైలు ఎక్కడికి తీసుకుపోతుందోనని భయపడ్డాడు. కాని చివరకు తనవూరికే జేర్చింది. ఇంటికి ఎప్పుడుపోతానా అనే ఆతృతపెరిగింది. దిగి యింటివైపు నడకసాగించాడు.

"ఎంత నడిచినా దూరం తరగదేం? ముందు అమ్మనుచూచి క్షమాపణ చెప్పుకోవాలి. నాన్న కూడ నాకోసం దిగులుపడుతున్నాడేమో. ఎందుకు పడడు. నాన్నకు నామీదప్రేమే లేకుంటే నాకోసం అన్నికష్టాలుపడతాడా? నా మేలుకోరే వారందరికి దూరంగా వెళ్ళిపోదామనుకున్నాను. ఎంత బుద్ధితక్కువపనిచేసాను? తనయింట్లోలేంది పరాయిచోట దొరకుతుందంటే తన అవివేకానికి నవ్వువచ్చింది వేణుకు. "ఆలోచిస్తూ నడిచేసరికి ఎదురుగా వూరుకనపడింది. ఆతృత ఎక్కువైంది. భయంకూడ కలిగింది. పరుగెత్తాడు ఇంటికి.

ఇంటిదగ్గరికి వెళ్ళేసరికి అంతా నిశ్శబ్దంగావుంది వేణుగుండెల్లో రైళ్ళు పరుగెత్తాయ్. తలుపుదగ్గర నుంచుని తొంగిచూసాడు. అమ్మ ఒక మూలగా ఏడ్చిఏడ్చి నిద్రపోతుంది. నాన్న ఈజీచైరులో కండ్లుమూసుకు కూర్చున్నారు. ఇక వుండలేక పోయాడు. 'అమ్మా' అని ఒక్కసారి పిలిచాడు. ఆ కంఠంలో ప్రేమ, ఆప్యాయత, పశ్చాత్తాపం స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. నిద్రపోతున్న లక్షుమ్మగారు 'ఎవరూ' అని తలుపువైపుచూచి "నాయనా వచ్చావా" అని పరుగెత్తి ఒక్కసారి కొడుకుని కౌగలించుకుని ఏడ్చింది. పరంధామయ్యగారు సంతోషంతో కళ్ళు తుడుచుకున్నారు. లక్షుమ్మగారు ఎక్కడికి "వెళ్ళావురా ఇంతవరకు? నీవేమైపోయావో నని నిన్నటినుంచి తిరుగుతున్నాము. మా మీద కోపంవస్తేమటుకు అలా వెళ్ళిపోవడమే? నీకేం తెలుసురా కడుపుతీపి. అసలు నీకు మనసెలా వచ్చింది వెళ్ళిపోవటానికి. మీ నాన్నవైపుచూడు. నీకోసం ఎంతదిగులుపడుతున్నారో" అంది ఏడుస్తూ. అదంతా వినేసరికి వేణుకు దుఃఖం కట్టలుతెంచుకు ప్రవహించింది. భోరున ఒక్కసారి ఏడ్చేసాడు. జరిగిందంతా తల్లికిచెప్పాడు. పరంధామయ్యగారు "ఎంతపని చేసావు వేణూ! మాస్టారు నీకోసం ఎంతో కష్టపడ్డారే అలాంటి మంచివాళ్ళపట్ల యిలాగేనా ప్రవర్తించడం? ఆయనదగ్గరకుపద పోయివద్దాం పద. జరిగినదేదో జరిగింది." అని కొడుకుతలను ప్రేమగా నిమిరారు. వేణుకు సగంబరువు తగ్గినట్లయింది. పారిపోయినందుకు ఏమంటారోనని భయపడ్డాడు తను. ఎంతమంచివారు! నాన్నకాళ్ళమీదపడి క్షమాపణ చెప్పుకుని ఇకమీదట తను బుద్ధిగావుంటానని చెప్పాడు. చాలా సంతోషించారు పరంధామయ్యగారు లక్షుమ్మగారు.

అందరూ మేస్టారుగారింటికి వెళ్ళారు. రమ తమ్ముని "భయంలేదులే మన మాస్టారేగా" అని సముదాయించింది. తల్లి తండ్రులుకూడ ఫరవా లేదని చెప్పారు. కాని వేణుకు ధైర్యం చాలటం లేదు. తనుచేసిన అపరాధం అదే, కనపడకుండా పోవటం... తలచుకుంటే భ య ం వే స్తుం ది. నెమ్మదిగా లోపలికిపోయారు. మాస్టారు మంచం మీద పడుకుని వున్నారు. కళ్ళుమూసుకుని ఏదో ఆలోచిస్తూ వున్నారు. చుట్టూ వేణుక్లాసు కుర్రాళ్ళు కొంతమంది వున్నారు. వేణుకు కళ్ళనీళ్ళు జలజల రాలాయి. "మాస్టారూ" అని నెమ్మదిగా పిలిచాడు. మెల్లగా కళ్ళెత్తిచూసారు మేస్టారు. ఆయనకు చాలా సంతోషమైంది. వేణుని చూడగానే పట్టలేని ఆనందం కలిగింది ఆయనకు. వేణు మాస్టారుకాళ్ళమీదపడి ఆయన పాదాలను తడిపివేసాడు. కన్నీళ్ళతో ఎంతో చెప్పుకుని మాస్టారును క్షమాపణ కోరుదామను కున్నాడు. కాని కంఠం పూడ్చుకుపోయింది. ఉద్వేగంతో మాటలురావడంలేదు. "నన్ను క్షమిం చండి మాస్టారూ" అని మెల్లగాఅని కాళ్ళు గట్టిగా పట్టుకుని ఏడ్చాడు వేణు. మాస్టారు మనసు జాలితో నిండిపోయింది.

చిరునవ్వుతో వేణుని లేవదీసి తన ప్రక్కన కూర్చొపెట్టుకొన్నాడు. కన్నీళ్ళు తుడిచి తల నిమురుతూ 'ఛ! ఏమిటది వేణూ! ఇంకా ఎందుకు ఏడవటం నీవేం తప్పు చేసావసలు నిన్నుక్షమించ టానికి ? ఏదో చిన్నతనం కొద్దీ చేశావు. ఒక విధంగా నేనే తప్పుచేశానేమో! నిజానిజాలు తెలుసుకోకుండా నిన్ను కొట్టాను.లే మరేం పర్వా లేదు" అన్నాడు ఆప్యాయంగా. ఆశ్చర్యంతో చూస్తున్నాడు వేణు మాస్టారువైపు. తను మళ్ళీ ఏమన్నా కలకంటున్నాడా ? జరిగేదంతా నిజమా అనిపించింది.

"అసలేం జరిగిందో తెలుసా ! ఆరోజు నీపుస్త కాల్లో గోష్పీపుస్తకం ఉంటే నిన్ను కొట్టానా ? అప్పుడు నీవు తీయలేదనిచెప్పావు కూడ. కాని నేనే వినిపించుకోలేదు. తరువాత నీవు పారిపోవ టం జరిగింది. నిన్నరాత్రి ఎప్పుడో సరిగ్గా జ్ఞాపకం లేదు మనక్లాసులో రాము లేడూ ? వచ్చి నాకు అంతా చెప్పుకున్నాడు. తనే నీపుస్తకాల్లో గోపిపుస్తకం పెట్టానని, తమాషాకు పెట్టానని, ఇలా జరుగుతుందనుకోలేదనిచెప్పి వెళ్ళాడు. మరి నీవు దొంగతనం చేయలేదుగా అంచేత నీవు తప్పు చేయ్యలేదన్నమాట. అడుగో రాముని చూడు ఎలా ఏడుస్తున్నాడో తను చేసినపనికి" అని చూపించారు. మాస్టారు.

రాముని చూచాడు వేణు. జరిగిందంతా మరచి పోయి ఒక్కసారి వెళ్ళి స్నేహితుని కాగలించు కున్నాడు. రాము కళ్ళవెంట నీళ్ళురాలాయి. బహుశా వేణు తనను క్షమించాడని ఆనందభాష్పా లేమో ! మెల్లగా "నన్ను క్షమిస్తావుకదు వేణూ" అన్నాడు. వారినిష్కల్మషమైన స్నేహం చూచి మాస్టారు చిరునవ్వుతో కూడిన మొఖంలో కాంతి రేఖ తళుక్కునమెరిసింది.

తరువాత అందరూ బయటికివచ్చారు. వేణు రాముచేతిని పట్టుకొని మరొకచేత్తో అక్కయ్య చేతిని పట్టుకుని నడుస్తున్నారు. దూరంగా పోలీసు కనిపించాడు. అయినా తన కిప్పుడేం భయంలేదు. తను దొంగకాడు. ముఖ్యంగా మాస్టారు తనను క్షమించారు. అందువల్ల తనను పోలీసులు పట్టు కోరు. ఎప్పుడూ మంచిగావుండి, అ ం ద ర్ని ప్రేమతో చూసుకుంటూవుంటే, ఎవరికీ ఏ అప కారమూ చెయ్యకపోతే తననెప్పుడూ పోలీసులు పట్టుకోరు.

వేణు ధైర్యంగా ముందుకు అడుగులు వేశాడు. " పెద్దలూ ఉ పా ధ్యా యు లూ మనలను శిక్షిస్తారు?" అయినా అది అంతా మనమంచికే అని పించిందతనికి.

3)

నాడు - నేడు

పి. పి. సారధి,
III B. Sc., C. B. Z.

నాడు :

గతకాలపు వీణానాదం
సుందరాంగుల యందెలరావం
కవిత్వ మాధురి రసప్రవాహం
ప్రాచీన కాలపు ప్రశాంత జీవనం.

దేశభక్తుల ప్రబోధగీతం
జానపదుల విలాసగానం
ఉల్లాసపర్చే నర్తకి నాట్యం
నాటికాలపు ప్రశాంత జీవనం.

సాహిత్య సేవకులు నడపిరి గంటం
స్వేచ్ఛాప్రియులు కలపిరి కంఠం
ధరించినారు దీక్షాకంకణం
ఖండించినారు దాస్య శృంఖలం.

అణుమాత్రం జంకనిధైర్యం
ప్రాణంసైతమర్పించేత్యాగం
దేశరక్షణే పవిత్రాశయం
నాటివ్యక్తుల ఏకైకలక్ష్యం.

అర్చన చేసిన సుగంధధూపం
చర్చలు జరిగిన సభాస్థలం
భక్తులు చేసిన ఆత్మనివేదనం
శక్తులు కూర్చెను దానికిఫలం.

పర్వతపంక్తుల గాంభీర్యం
పర్వులెత్తే నదులవేగం
పుష్పవనములు కూర్చిన యందం
కల్పించెను ప్రకృతికి రామణీయకం.

నేడు :

విషపూరిత మేఘారావం
మారణాయుధపు మర్మరధ్వానం
అశాంతి దేవత యపహాస్యనాదం
నేటి జీవితపు విచిత్రజీవం.

స్వార్థపరుల కోర్కెల దాహం
వ్యర్థజీవుల విషాదనాదం
పదవీవ్యామోహపాదఘట్టనం
నేటికాలపునీతికి చిహ్నం.

ప్రేలే అణ్వాస్త్రం
వ్రాలే విషధూమం
మానవ మేధాజనితం
తన జాతికే మహాపకారం.

దినం దినం అనుక్షణం
బ్రతుకు కొరకు పరితాపం
యుగం యుగం ప్రతినిమిషం
అసహాయుని జీవితం.

బలవంతుని వీరాలాపం
చెలికానిపై కాలు దువ్వడం
కలికాలపు మూఢునిధ్యేయం
ప్రళయానికి ఆగమచిహ్నం.

పెరిగెను నాగరికతా వ్యామోహం
కలిగెను నైతికపతనం
విభిన్నశక్తుల విలయతాండవం
ప్రపంచానికిక భవితవ్యం శూన్యం.

అనుబంధాలు ఆనందాలు
అనుమానపు నిలయాలు
బాంధవ్యం బాధ్యతలూ
బాధలకు వలయాలు.

భవిష్యపు బాటలపైన
జీవితమనెడి శకటముపైన
అశాంతిదేవి యారోహిస్తే
ప్రశాంతి యింధనమవబోతున్నది.

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

నాగార్జునసాగరు - మా విజ్ఞానయాత్ర

ఎ. నారాయణస్వామి,
II B.Sc., C.B.Z.

అబ్బ! ఎంతో కాలమునుండి నే గన్నకలలు ఫలవంతము లయ్యేడు కాల మాసన్నమయ్యెను. నా యాశలు నెఱవేఱు సమయమొచ్చినది. నా అదృష్టవశాత్తు నొకనాడు నేను హాస్టలు నోటీసు బోర్డునందు "నాగార్జున సాగరుకు విహారయాత్ర" యను పేరుతో నుంచిన కాగితమును జదివితిని. అతిస్వల్ప వ్యయముతో నాగార్జున సాగరు యాత్రా సందర్శన లాభము లభించుచున్నందులకు నేనెంతో యానందించితిని. కాని నలుబదిమందిని మాత్రమే ఎన్నుకొని తీసుకొని వెళ్లుదురని తెలిసి నేను చాలా నిరుత్సాహపడినమాట వాస్తవమే. అయిన ఎందుకైన మంచిదని నా పేరును గూడ వ్రాయించితిని. నా అదృష్టవశాత్తు నేను కూడ నాగార్జున సాగరు వెళ్లుటకు ఎన్నికైనాను. ఈ విషయము నాకు మిగుల ముదావహమైనది. మేము విహారయాత్రకుగాను బయలుదేరి వెడలుటకు జనవరి 13, 14 తేదీలు నిర్ణయింపబడినవి. అందుల కన్ని సక్రమమైన యేర్పాట్లు గావించబడినవి.

మేము 13వ తేది ఆదివారము వేకువజాము ననే మేల్కాని, కాలకృత్యాదులను ముగించుకొని, స్నానముచేసి, అల్పాహారమును సేవించి ఉదయము 7 గంటలకు కాలేజిహాస్టలునుండి బస్సులో బయలుదేరినాము. మా వెంట ఫాదరు వర్కీ (Vice-Principal,) మఱియు ఫాదరు ఆంటోని (Assistant warden,) గార్లు వచ్చినారు. చల్లని వేళలో, చక్కని బాటపైన, యప్పుడే యుదయించుచున్న బాలభాస్కరుని లేతకిరణముల వెచ్చదనములో, క్రిష్ణానది యిసుక తిన్నెల పైనుంచి వీచు చల్లని పిల్లతెమ్మెరలను చీల్చుకొనుచు, మేము విజయవాడ పట్టణప్రాంతమును వీడితిమి. దారివెంట మా ప్రయాణము దేవుని దయవల్ల ఎటువంటి ఒడుదుడుకులు లేకుండ సుఖప్రదముగా సాగినది. గుంటూరు ప్రాంతము నందలి చక్కగా పెరిగిన చిక్కగా, పచ్చగా యున్న పొగాకుపంటలు, ఉషఃకాంతుల లేత కిరణములలో, తళతళ మెఱయుచు బంగారు కాంతుల నీనుచున్న లావైన కంకులతో, పచ్చని ఆకులతో సర్వాలంకృతయైన ధాన్యలక్ష్మి మా యెదుట సాక్షాత్కరించినదా యని తలపింపజేయు జొన్నచేలు కన్నుల పండుగ గావించుచుండ, పగడములవంటి ఎఱ్ఱని మిఱుపపండుతో ఎంతో

శోభలనీనుచు మనస్సున కాహ్లాదము గావించు మిఱుపచెట్లను తిలకించుచు, ప్రకృతి వింత సౌందర్యమును కడు నాసక్తితో పరిశీలించుచు, మా ప్రయాణ బడలికను విస్మరించి, ఎంతో వేడుకతో మా ప్రయాణమును సాగించినాము. కొంతమంది విద్యార్థులు బస్సులో పాటలతో మాటలతో కాలమును గడిపినారు. ఈ విధమైనటువంటి ఆనందోత్సాహములతో మేము సత్తెనపల్లి యను గ్రామమును జేరితిమి. అచట మేము మాతోపాటు తీసుకొనివెళ్ళిన ఫలహారము నారగించినాము. అచటి నుండి బయలుదేరి "రెంటచింతల"యను గ్రామమును చేరితిమి. అచట మేము బస్సునుండిదిగి "The School for the Blind" (గ్రుడ్డివారి పాఠశాలను)సందర్శించినాము. ఆరోజు ఆదివారము. శెలవుదినమైనప్పటికి, అచటి విద్యాధికారి (ఫాదరు) మా పైనిగల అభిమానముతో కొంతమంది బాలబాలికలను రప్పించి, వారిచే కొన్నిమాటలను వ్రాయించి, కొన్నిపాటలను పాడించి, సంగీత వాయిద్యములను వాయింప జేసినాడు. పుట్టు గ్రుడ్డివారైన వారిని చూచునపుడు మాకెంతో జాలి వేసినది. వారు తడుముకుంటూ, కేవలము తమ చేతులతో తడుముకుంటూ, స్పర్శజ్ఞాన సహాయముతో వారి గదులనుండి వచ్చి తమ నిర్ణీత స్థానములలో వారికై వారే కూర్చుండుటచూచి, వారి దుర్విధికి, యవస్థకు మేమెంతో వగచినాము. వారి కన్నులను నిర్దాక్షిణ్యముతో పెకలించివేసిన భగవంతుఁడు, వారికి సుమధురములైన కంఠములను ప్రసాదించినాడని చెప్పవచ్చును. వారి కంఠములు కోకిలారవములు. వారు పాడిన పాటలు తీయని తేనె మూటలు, వారి పలుకులు సౌన్నాయి నొక్కులు, వారిమాట లమృత మయములు. వారు తమ సుమధురములైన కంఠములతో మాకు కొంచెముసేపు వేడుకను గల్గించి, మా ఆదరాభిమానములకు పాత్రులైనారు. తత్ఫలితముగా మేము వారి దీనస్థితికి జాలిగొని, మే మందరము మా కుచితమైన రీతిగా డబ్బును చందావేసి ప్రోగుచేసి మా తిరుగు ప్రయాణములో వారికి కాలేజీ తరుపున కాన్కగా అందజేసినాము. మే మచటినుంచి భోజనవేళకు మాచెర్ల గ్రామము చేరుకొంటిమి. అచట మేము "రామక్రిష్ణ సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ" యందు మా బస నేర్పాటు గావించు కొంటిమి. ఆ ఫ్యాక్టరీ మేనేజరు సహకారముతో మేము మా భోజనాదులను ముగించుకొనిన తర్వాత సిమెంటు ఫ్యాక్టరీని జూడబోయితిమి. సిమెంటు ఉత్పత్తి యయ్యే విధానమును గూర్చి మావెంట వచ్చిన ఫ్యాక్టరీ "chief chemist" విశదీకరించి విపులముగా జెప్పినాడు. అచటి యంత్రాగారముల నన్నింటిని జూపినాడు. అవి పనిజేయు విధానమును వివరించి, విడమర్చి చెప్పినాడు. మేము కొంతసేపు విశ్రమించి, సాయంకాలము అల్పాహారమును తీసుకొన్న తర్వాత, 4-30 గంటలకు మాచెర్లనుండి బయలుదేరి "ఎత్తిపోతల జలపాతమును" జూడబోయితిమి. అచటి జలపాత దృశ్యము, కన్నుల పండుగ నొనరించినది. అచటి నదిపాయలు చేయు మర్మరధ్వనులు వీనుల విందుగా యున్నవి. అచటి చల్లని పిల్లవాయువులు మెల్లగా వీచుచు చిత్తాహ్లాదము గల్గించినవి. అచటి ప్రకృతి దృశ్యములు మనోరంజకములుగానున్నవి. కొంతమంది విద్యార్థులు ఎంతో ఉత్సాహముతో, ఉల్లాసముగా కేరింతలు పెడుతూ, తమతమ శరీరములపైని దుస్తులను వదలి పరుగులు పెడుతూ అచటి నీటిలో, కరుణాపూరిత మాతృమూర్తి వడిలో ఆటలాడుకొను పసిబాలురవలె, వారందరానందముతో ప్రకృతివడిలో ఈదులాడ మొదలిడిరి. ఇంతలో సూర్యుడు పశ్చిమాద్రి నస్తమించెను. చీకటి తెరలు నలుమూలల గ్రమ్మెను. దీనిని చదువునపుడు ఎత్తిపోతల యెచటగలదను అనుమానమునీకు స్ఫురింపవచ్చును. ఇది మాచెర్లనుండి, నాగార్జునసాగరుకు వెళ్ళుమార్గములో యించుమించు ఏడు, ఎనిమిది మైళ్ళదూరమందుండును. దీనిని చేరుకొనుటకు మనము కంకరరోడ్డును వదలి, దానికి ప్రక్కగా సుమారొక మైలు ప్రయాణము చేయవలసియున్నది.

మే మచటినుండి బయలుదేరి సాగరు రాత్రి శోభను తిలకించుటకు వెళ్ళితిమి. కాని మా దురదృష్టవశమున ఆ దర్శన భాగ్యము మాకు లభించ లేదు. మా రాత్రి బస మాచెర్లయందే నిర్ణయించి యుంటిమిగాన తిరిగి వచ్చునప్పటికి రాత్రి చాలా ప్రొద్దు పోవునను కారణముచేత మేము కొంత దూరము మాత్రమే పోయి రాత్రియందు చంద్రుని కాంతులను గూడ క్రిందుబరుచుచున్నటువంటి విద్యుద్దీపపు వింత కాంతులతో, దూరముగానుండి చూచుమాకు వినువీధినుండు నక్షత్రములవలె తళ తళ మెఱయుచు, సర్వశోభలకు నిలయమైన దేవేంద్రుని పట్టణమును కూడ మించునటువంటి సౌందర్య రుచులతో, భూలోక స్వర్గమా! యని చూపరులకు భ్రాంతిని కల్గించుచు, చూచుకొలది యింకను చూడవలయుననుకోరికను గల్గించునదియు నైన నాగార్జునసాగరు పురవైభవమును చూచితిమి. తర్వాత మాచెర్లకు తిరిగి వచ్చితిమి.

రాత్రి మా భోజనములైన తర్వాత నేను, మఱియు కొంతమంది విద్యార్థులు కలసి ఫాదర్ యొక్క అనుమతినిబడసి, అచట పూర్వము బాల చంద్రుని తండ్రియైన బ్రహ్మనాయుడు కట్టించిన చెన్నకేశవస్వామి దేవాలయమును జూడబోయి తిమి. అచటికి వెళ్ళి, స్వామిదర్శనము చేసికొని, తీర్థప్రాసాదములను గైకొని మరలి మా బసకు చేరుకొని నిద్రపోయితిమి.

మఱుసటి దినము తెల్లవారుజాముననే మేల్కాంచి కాలకృత్యములను దీర్చుకొని, స్నానాదులను ముగించుకొని, అల్పాహారము నారగించి, ఉదయము 7-30 గంటలకు నాగార్జునసాగరు చూడపోయితిమి. దారిలో "కారంపూడి"కి దారి యను బోర్డును చూచినపుడు బాలచంద్రుడు, ఆతని సాహసకృత్యములు, నాయకురాలు నాగమ్మ, ఆమె దుశ్చర్యలు నా స్మృతిపథములో మెదలినవి. తర్వాత మేము నాగార్జునసాగరు ఆనకట్ట కుడి కాలువకుచేయు సొరంగమార్గము (Right canal tunnel) వద్దకు వెళ్ళితిమి. అచటికి చేరునప్పటికి ఉదయము 9 గం. లైనది. అచట కుడికాలువకు సంబంధించిన నిర్మాణపటములను, అచటి పనిచేయు మనుష్యుల సంఖ్య మొదలగు వివరములను తెలిసి కొంటిమి. వానిలో కొన్నింటిని నేనీదిగువ పేర్కొను చున్నాను.

NAGARJUNA SAGAR DAM

Labourers	Right canal	Left canal
Technical	550	400
Administrative	700	500
Skilled workers	4,000	2,500
Unskilled workers	40,000	30,000

Quantity of Excavation	R. canal	L. canal
Rock excavation	285 M.cft	170 M.cft.
Earth work excavation	2,930 ,,	1,536 ,,
Earth work in embank etc.	818 ,,	975 ,,

DAILY REQUIREMENTS OF MAN POWER

Technical	350
Administrative	450
Skilled	4,000
Unskilled	40,000

ఇచట మా కొఱకు ఒక యింజనీరు ముందుగనే వేచియుండిరి. వారు తమ జీపుకారులో మా బస్సుకు ముందుగా మార్గదర్శకత్వము వహించు చుండ మే మచటినుండి నాగార్జునకొండ ప్రాంతమునకు పోయితిమి. దారివెంట అచటి కొండ నెమలులు మా కానందమును గల్గించినవి. మార్గ మధ్యములో మేము "Archaelogical Survey of India" అను ప్రాంతము సందర్శించితిమి. అచట అచట ఆప్రాంతపు త్రవ్వకములో బయల్పడిన పురాతన వస్తువులన్నింటిని సేకరించి ఒక

ప్రదర్శనశాలలో భద్రపఱచినారు. మేము వానినన్నింటిని జాగ్రత్తగా పరిశీలించితిమి. మేము చూచిన వస్తువులను గొన్నింటిని ఉదాహరణముగా యిచట వ్రాయుచున్నాను.

అచట భద్రపరచిన వాటిలో Neolithic tools, Neolithic grave maps, Megalithic Pottery, Buddha Statues, Buddha's foot prints, Kubera deity, Virangana statue, some large food storage pots, the skeletons of Asvamedha Horse in map, some beads, crucibles, seals, Hand axes. మొదలగు వస్తువులు సుప్రసిద్ధములైనవి. ఆనాటి ప్రజలు ధరించుకొను కొన్ని బంగారు శరీర ఆభరణములను జూపెట్టినారు. వీని నాధారముగా తీసుకొని ఆనాటి ప్రజల సాంఘిక వ్యవహారములను వూహింపవచ్చును. అచట మరికొన్ని శిధిలప్రాంతములను దర్శించి, అచటనుండి సరిక్రొత్తగా నిర్మించుచున్న "వస్తు ప్రదర్శనశాలను" చూచితిమి. దానికి వెనుక భాగమున అగాధమైన లోయవలె గాన్పించు, దిగుటకు మెట్లుగల "Reservoir"ను చూచితిమి. దానిలోతు + 590.00 అడుగులు అచటనుండి "పునర్నిర్మిత స్నానఘట్టమ"ను ప్రాంతము చేరుకొంటిమి. దీనికాపేరెందులకు వచ్చినదనగా, త్రవ్వకములలో కృష్ణానది ఒడ్డున శిధిలావస్థలో బయల్పడిన యిటువంటి ఘట్టములను భారత ప్రభుత్వము వారదేవిధముగా, అనువైన స్థలములో యిటుకలతో నిర్మించి వానికాపేరు పెట్టినారు. ఈవిధముగనే అచటగల మఱికొన్ని పునర్నిర్మిత ప్రదేశములలో "పునర్నిర్మిత మహాస్తూపము" పునర్నిర్మిత అశ్వమేధ యాగశాల" (అవ బృధ స్నానఘట్టము) మొదలగు వానిని చూచితిమి. అచటనే ఒకచోట తథాగతుని, నిలువుగా నున్న, నిండైన పాలరాయి శిలావిగ్రహమును చూచితిమి. దానియందు బుద్ధభగవానుడు అర్ధని నిమీలిత లోచనుడై, శాంత శమ దమాది గుణములతో, మోమున కారుణ్యముట్టిపడుచుండ తన దివ్య సందేశమును లోకమునకందజేయుచున్నాడా యని తోచునట్లుండెను. అచటికి మఱి కొంతదూరములోనున్న వేఱొక "వస్తు ప్రదర్శనశాలకు వెళ్ళితిమి. అందు పలురకములైన బుద్ధవిగ్రహములు, శిలాశాసనములు, బుద్ధుని జీవిత చరిత్రమునకు సంబంధించిన శిలా ప్రతిమలు మొదలగు వాని నెన్నింటినో సేకరించి భద్రముగా నుంచినారు. అచట శిలా ఫలకముల యాదిభాష (inscription) ప్రాకృతము (prakrit) అక్షరములు (characters) మాత్రము (Brahmi). అచట పలువిధములైన జాతక శిలాఫలకములుగలవు. బుద్ధభగవానుని జీవితములోని వివిధఘట్టములకు సంబంధించిన విషయములను, ప్రాచీన మహా శిల్పులచే వివిధభంగిమలలో చిత్రించిన శిలాపలకలు గలవు. ఉదాహరణమున కొకచోట బుద్ధభగవానుడు తన సర్వస్వమును త్యజించి (the great renunciation) చివరకు దుస్తులను, ఆభరణములనుకూడ తీసి, తన రథసారధికి యిచ్చునటువంటి ఘట్టము, అచటనే అతడు తన అందమైన, కోమలములైన శిరోజములను కత్తితో కత్తిరించి ఆకసమువైపు విసరివైచినపుడు, ఆ పవిత్రశిరోజముల నొక్కదానినైన క్రింద పడనీయక దేవలోకము నుండి దేవతలు దిగివచ్చి బంగారుపళ్లెములో వానిని పెట్టుకొనిపోవు దృశ్యము, వేఱొకచోట సూతుడు తిరిగి నగరమునకు వచ్చి శుద్ధోదన మహారాజుకు, బుద్ధుని పలాయనముగూర్చి చెప్పునపుడు, అతడు యింక నేను ఈ కర్ణకఠోరములైన పలుకుల ములుకులు వినచాలనని, శోకహృదయుడై ఒకచేతితో చెవులమూసుకొని, ముఖమటు ప్రక్కకు ద్రిప్పి, మఱియొక చేతితో యింక నాకు చెప్పవలదని అతనిని వారించుచుండు దృశ్యము, దానిలోనే బుద్ధునిభార్యయైన యశోధరాదేవి యెనలేని శోకముతో, కంపితహృదయయై, విహ్వలచిత్తయై దీనవదనముతో బుద్ధుడు పయనించిన గుఱ్ఱముతో "నీవుకూడ స్వామిద్రోహ మొనరించితివా" యని పలుకుచున్నదా అన్నటుల, ఆమె నుపశమింప

జేయుటకు అంతఃపుర కాంతల బాధలను చిత్రించిన చిత్రములను, అటువంటివే మఱికొన్ని చిత్రములను చూచునపుడు, ఆ సజీవ చిత్రములతో బుద్ధుని జీవితచరిత్ర మన కండ్లముందు ప్రత్యక్షమయ్యినటులుండును. చివరకు బుద్ధుని నిర్యాణమును గూర్చిన శిల్ప చిత్రముకూడ గలదు. ఈప్రదర్శనశాలను 1941 వ సంవత్సరములో నిర్మించినారట. 1954 నుంచి క్రమముగా పురాతన వస్తుసేకరణ మొదలిడినారట.

తర్వాత మేమచటినుండి బయలుదేరి నాగార్జున సాగరు ఆనకట్టను జూడపోయితిమి. అచటికి పోయి ఆంధ్రప్రదేశమున కన్నదాత, భారతదేశపు భాగ్యలక్ష్మి, సాంకేతిక నిపుణుల ప్రజ్ఞా ప్రాభవములకు వఱిపిడిరాయి యైనటువంటి నాగార్జున సాగరు ఆనకట్టను తిలకించితిమి. ఆరోజు శెలవుగావున పనిచేయుకూలీలను గాంచబడయమైతిమి. అచటినుండి క్రొత్తగా కృష్ణానదిపై నిర్మించిన బస్సువంతెనమీదుగా ఆవలగట్టును జేరుకొంటిమి. అచట నాగార్జునసాగరుయొక్క "Model Dam" (ఆనకట్ట ప్రతిరూపము)ను చూచి, అచటికి చేరువనే యున్నదియు, ప్రధానమంత్రి శ్రీ జవహరులాల్ నెహ్రూగారిచే ఆనకట్టకు శంఖుస్థాపన చేయు సందర్భములో నిర్మించబడినదియు నైన "పైలాన్ (pylon)" యను పేరుగల స్థూపమును దర్శించితిమి. దానిపైన 1955 వ సంవత్సరము డిశంబరు 19వ తారీఖున శ్రీ నెహ్రూగారు శంఖుస్థాపనచేసినట్లు శిలాఫలకముగలదు. అచటకు సమీపములోనున్న "View Point" అను స్థలమును చేరితిమి. అది ఆనకట్టకు చాలా దగ్గరగాయుండుటచేత, మనకు ఆనకట్ట బాగుగా కనుపించును. అచటనే ఒకగదిలో ఆనకట్టకు సంబంధించిన చిత్రపటములను (plans), ఆనకట్ట పూర్తి స్వరూపమును చూపు పటములు గలవు. ఈ విధము మేమతిస్వల్ప వ్యవధిలోనే వీలైనన్ని ఎక్కువస్థలముల గాంచితిమి. అన్ని చూచినప్పటికి మధ్యాహ్నము 2-30 గం॥ లైనది. అపుడు మా నిర్ణీత బసకువచ్చి భోంచేసినాము. మా అన్నమునకేర్పాట్లు అచటి సూపరెండెంటు ఇంజనీరుగారైన శ్రీ చలపతిరావుగారు యేర్పాటుచేసి యున్నందున వంటలు చాలా రుచికరముగా యున్నవి. అందులకు వారెంతో అభినందనీయులు. భోంచేసిన తర్వాత వారివెంట "Lake view" అనుప్రాంతమునకు వెళ్ళితిమి. అచటికి నీరు నిలువయుండు సరస్సు చాలా అందముగా నగుపించును. తర్వాత వారివద్ద శెలవుగైకొని మా తిరుగు ప్రయాణమును 4-45 గం॥ మొదలుపెట్టినాము.

తిరుగు ప్రయాణము చాలా హాయిగా ఉన్నది. ఆరోజు సంక్రాంతి పండుగగావున ఒక గ్రామము వద్ద ప్రజలు గుంపులుగూడి కోడిపందెము లాడుచు గన్పట్టినపుడు, గురిజాల యను గ్రామము పేరు జదివినపుడు నా స్మృతిపథములో బ్రహ్మనాయుడు, నాయకురాలు, వారికోడి పందెములు మొదలగు విషయములు సినిమారీళ్ళవలె మెదలినవి. సూర్యభగవానుడు మమ్ములను సాగనంపుటకై వెంట కొంతదూరము ప్రయాణించి మమ్ము వీడలేక వీడిపోవు నతిథివలె పశ్చిమాద్రి నస్తమించాడు. గడ్డిమోపు నెత్తినుంచుకొని, కడునాయాసముతో నడుగులు వేయుచు గృహోన్ముఖులై వచ్చుచున్న పల్లెపడుచులు, ఆలమందలు ఎదురుపడినారు. రాత్రి 10-30 గం॥ మేము తిరిగి హాస్టలుకు చేరుకొంటిమి.

చివరగా వ్రాయడమేమనగా మేము మా యాత్ర యందొకచోట, కొండపైభాగమున, చదునుగా వుండు ప్రాంతములో, నాగార్జున కొండకు వెళ్లు మార్గములో విమానాశ్రయమునకై విశాలమైన బయలుప్రాంతమును సేకరించినారు. అచట విమానములు దిగుట కవకాశములు గలవు.

ఇటువంటి సకల రవాణా సౌకర్యములు, నివాసయోగ్యములైన చక్కని వసతిగృహములు,

ఆరోగ్యవంతమైన వాతావరణము, అన్నపాన సదుపాయములను, గల్గిన, నాగార్జున సాగరు, అనతికాలములోనే గొప్ప పురోభివృద్ధిని సాధించి భారతదేశములోని నగరముల కన్నింటికి తలమాణిక్యమై, సకల కళలకు, విద్యాసంపదలకు నిలయమై, తన యశః కాంతులను ప్రపంచపు నలుమూలల విస్తరింపజేసి, పూర్వపు ఔన్నత్యమునకన్న వేయిరెట్లతో శోభించగలదని ఆశించుచున్నాను. అందులకు భగవంతుడు సర్వవిధముల తోడ్పడవలయునునని ప్రార్థించుచు నా యీ వ్యాసమును ముగించుచున్నాను.

—: శుభం :—

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

వివేకానందుడు - జీవితవిశేషములు

కె. రామచంద్రారెడ్డి,
II B. Sc. (C. B. Z.)

ప్రపంచ ప్రజాకోటికి జ్ఞానభిక్షను ప్రసాదించి భారతీయ మహాపురుషులలో అగ్రశ్రేణికి చెందిన వాడు స్వామి వివేకానంద. స్వామి వివేకానంద శతజయంత్యుత్సవములు నేడు దేశదేశములలో జరుగుచున్నవి. ఈ మహనీయుడు జన్మించి నేటికి పూర్తిగా ఒక శతాబ్దమైనది. ఇట్టి సమయమందతని జీవితవిశేషములు తెలిసికొనుట యెంతేని యావశ్యకము.

శ్రీ వివేకానందస్వామి కలకత్తాలోని కాయస్థ క్షత్రియ కుటుంబములో, 1863 వ సంవత్సరం, జనవరి 12 వ తేదీనాడు జన్మించెను. ఈయన అసలు పేరు నరేంద్రనాథ్ దత్తు. తల్లి పేరు భువనేశ్వరీదేవి. దైవభక్తి సంపన్నురాలు. ఆయన తండ్రి విశ్వనాథుడు, ప్రముఖ న్యాయవాది, నుదారస్వభావుడు. భువనేశ్వరీదేవి తన కుమారునకు బాల్యమునందునే, భారత రామాయణాది గాథలను వినిపించడమువలన అతనిలో దైవభక్తి బీజములు నాటినది. దానిఫలితముగా బాల్యమునుండి నరేంద్రునకు దైవధ్యానమలవడినది. "పూవు పుట్టగనే పరిమళించును గదా!" యన్నట్లు బాల్యమునందునే ఆయనయందు తత్వ జిజ్ఞాస పొడసూపినది. ఆరవ ఏడు రాగానే నరేంద్రునకు తలిదండ్రులు అక్షరాభ్యాసముచేసి స్కూలులో ప్రవేశపెట్టిరి. స్కూలులో చేరిన కొద్దికాలమునకే యాతడు తన శ్రద్ధాసక్తులచే బాగుగా విద్య నభ్యసించెను.

కొంతకాలము తరువాత నరేంద్రుని తండ్రి తన కుటుంబమును కలకత్తానుండి రాయపూరునకు మరలించెను. రాయపూర్‌నున్న సమయమందు నరేంద్రుడు వ్యాయామ శిక్షణపట్ల చాల శ్రద్ధ చూపెను. అందువలననే ఆయనకు బుద్ధిబలముతో పాటు దేహబలముకూడ సమానముగా వృద్ధిచెందినది. తరువాత కొన్ని సంవత్సరములకు వారు తిరిగి కలకత్తా చేరుకొనడము, అచ్చట నరేంద్రుడు ప్రవేశపరీక్షలో నుత్తీర్ణుడై కళాశాలలో చేరడము జరిగినది. అప్పటికి నరేంద్రుని వయసు పదహారు సంవత్సరములు. కళాశాలలో చేరిన తరువాత నరేంద్రుడు కేవలము పాఠ్యపుస్తకములనే గాక యనేక విజ్ఞానదాయకమైన విషయములను తెలిసికొనగలిగెను. వివిధరకములైన, ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంఘిక, ఆధ్యాత్మికాది విషయములకు సంబం

ధించిన పెక్కు పుస్తకముల నాసక్తితో చదవడమువలన, చిన్నవయస్సునందే ఆయనకు ఆంగ్లభాష, ప్రపంచచరిత్ర మంచినీటిప్రాయమైనవి. ఇతనియందలి నాంగ్లభాషా ప్రావీణ్యమున కిదియే కారణమని చెప్పవచ్చును.

నరేంద్రునకు యుక్తవయసువచ్చినది. పలువురు యాతని మేధాశక్తిని, గుణగణములను కొనియాడుచుండిరి. ఈ సమయమున తలిదండ్రులాతని వివాహము చేసుకొనుటకై ప్రోత్సహించిరి. కాని నరేంద్రుడందుల కంగీకరించలేదు. అతని దృష్టి ఎల్లప్పుడు దైవముపైననే కేంద్రీకృతమై యుండెడిది. భగవానుని సందర్శనమే యాతని ప్రగాఢ వాంఛ. ఈ కారణముచే యాతడు సన్యసించి, బ్రహ్మసమాజములో చేరెను. బ్రహ్మసమాజములో నాతడు, అచ్చటి కార్యకలాపములలో పాల్గొనుచుండెను. కాని యది, నాతని లక్ష్యసాధనకు తోడ్పడదని గ్రహించి, తన ఆశయమును సిద్ధింపజేసుకొనుటకై పరిపరివిధముల కృషియొనర్చుచుండెను. నరేంద్రు డీవిధముగా దైవసందర్శనమునకై తహతహలాడుచున్న సందర్భముననే రామకృష్ణ పరమహంస ప్రజ్ఞా ప్రభావములను గురించి తెలసికొను సదవకాశ మతనికి లభించినది. వెంటనే రామకృష్ణ సందర్శనమునకై దక్షిణేశ్వరము వెళ్ళెను.

"మానవ పరిగర్భితభావదర్శనము ముఖము" (The face is the index of the mind) అన్నట్లు, నరేంద్రునిచూడగానే, రామకృష్ణుడు, ఆతని పరిగర్భితభావములను గ్రహించినవాడై, పట్టరాని సంతోషముతో పులకితుడాయెను. ఈ తొలి దర్శనముతోడనే ఆ గురుశిష్యులమధ్య సెడతెగని సంబంధము లేర్పడెను. కొన్నాళ్ళ తరువాత నరేంద్రుడు, రామకృష్ణుని రెండు మూడు పర్యాయములు సందర్శించెను. ఆయన దర్శనసందర్భములందు చూచిన సంఘటనలవలన రామకృష్ణుడు దివ్యపురుషుడన్న నమ్మకము నరేంద్రునకు కలిగి, తాను ఆయనకు శిష్యుడాయెను. రామకృష్ణుడు తన శిష్యులందరిలోను, నరేంద్రునిపట్ల మిక్కుటమైన యభిమానమును చూపుచుండెను. ఇదియేకాక, నీ గురు శిష్యులిద్దరు యొకరినొకరు పరీక్షించుకొన్న సయయములు లేకపోలేదు. దీనివలన వారి గురు శిష్యసంబంధము విడదీయరాని దైనది.

అట్లు నరేంద్రునకు రామకృష్ణునిపై అమితమైన గౌరవాభిమానము లేర్పడినవి. ఈవిధముగా ఆధ్యాత్మికరంగ మందు రామకృష్ణునివద్ద శిష్యరికము నెరపుచునే 1884 వ సం॥న నరేంద్రుడు బి.ఏ. పరీక్షయందుత్తీర్ణు డాయెను. ఆ సమయముననే నరేంద్రుని తండ్రి స్వర్గస్థుడాయెను. దీని కారణముగా కుటుంబమం దనేక విధములైన ఆర్థిక చిక్కు లేర్పడెను. ఇట్టి క్లిష్టపరిస్థితుల నెదుర్కొనుచునే ఆయన న్యాయశాస్త్ర మభ్యసించెను. తరువాత కొంతకాలమునకు (1886) తన గురువైన రామకృష్ణ పరమహంస పరమపదించెను. ఈసంఘటన నరేంద్రునకు తీరని విచారము కలిగించెను. దీనితో నరేంద్రుని జీవితమందొక క్రొత్తశక మారంభమాయెను.

రామకృష్ణుని నిర్యాణానంతరము, నరేంద్రునకు భారతదేశమందలి వివిధప్రాంతములను సందర్శించి ప్రజల స్థితిగతులను తెలిసికొనవలయునను కుతూహలము కలిగెను. కాలినడకతో నాతడు ఆసేతు హిమాచల ప్రాంతములన్నింటిని సందర్శించి, దేశములో నధిక సంఖ్యాకులు తినతిండి, కట్టుబట్ట, నిలువనీడ లేక నానాయాతనలు పడుచున్నారని తెలిసికొనెను. దారిద్ర్యముచే పరితపించు నిర్భాగ్యులకు మతబోధనవల్ల ప్రయోజనము లేదని రామకృష్ణ పరమహంస చెప్పిన అమృతవాక్యము లాతని చెవులలో మారుమ్రోగెను. భారతీయుల సముద్ధరణమే తన ప్రస్తుత కర్తవ్యమని గమనించినవాడై నరేంద్రుడు, పశ్చిమరాజ్యములలో పర్యటించి అక్కడ ధనమును సేకరించి తన సోదరభారతీయుల నుద్ధరించుటకు యత్నించవలయునని సంకల్పించెను.

నరేంద్రుని యుపన్యాసములు భారతదేశమందలి ప్రజానీకమును విశేషముగా ఆకర్షించినవి. భారతదేశపు ఆధ్యాత్మిక దివ్యసందేశమును పాశ్చాత్యుల కందజేయడానికి నరేంద్రుడు నిశ్చయించుకొన్నాడన్న సంగతి తెలియగానే భారతమందలి ప్రజానీకము ఆయనకు సహాయమొనర్చుటకై ముందుకువచ్చిరి. నరేంద్రుని ప్రజ్ఞా ప్రభావములను గ్రహించిన యనేకమంది మిత్రులు ఆతని విదేశ పర్యటనకు కావలిసిన సదుపాయములను కల్పించుటతో 1893వ సం॥ మే 31 వ తేదీన నరేంద్రుడు వివేకానందుడుగా విదేశములకు బయలుదేరెను.

అమెరికా యందలి చికాగో నగరమందు జరుగనున్న విశ్వమత మహాసభకు, భారతదేశ ప్రతినిధిగా ప్రసంగించుటకై నాతడు చికాగో నగరము చేరెను. తొలుత వివేకానందుడు యనేక కష్టములకు గురియాయెను. అదృష్టవశాత్తు వివేకానందునకు అమెరికాలో మిస్. శాన్ బరన్ అను నామెతో పరిచయమేర్పడెను. ఈమె సహాయమువనే వివేకానందునకు విశ్వమత మహాసభలో పాల్గొనుటకు అవకాశ మేర్పడినది. ఆ మహాసభయందలి వివేకానందుని గంభీరోపన్యాసము విని, విదేశీయులందరు నాతని యూహాతీతమైన ప్రజ్ఞావిశేషములను పలువిధముల కొనియాడిరి. దీనిచే నాతని పేరు విదేశములలోని పలుప్రాంతములలో మారుమ్రోగెను. తరువాత వివేకానందుడు పలుదేశములను సందర్శించి, తన దివ్య సందేశములను పలువురకు వినిపించి, యెంతయో డబ్బు ప్రోగుచేసెను. దీనిచే తన మాతృదేశమందనేక సేవాసంస్థలు నెలకొల్పవలయుననునదే నాతని ఆశయము. ఇట్లు భారతీయ తత్వశాస్త్రమును, హిందూమత తత్వమును, తన నుపన్యాసములచే పాశ్చాత్య ప్రపంచమునకు వినిపించిన మొదటి వ్యక్తి వివేకానందుడు.

ఈ విధముగా విదేశ పర్యటనను ముగించుకొని మాతృదేశమునకు తిరిగి వచ్చిన తరువాత వివేకానందుడు భారతదేశ సేవకై తన గురువుపేర "శ్రీ రామకృష్ణ సేవాసంఘము"ను నెలకొల్పెను. విశ్వమానవ కల్యాణము కొరకై రామకృష్ణ పరమహంస పేర్కొన్న ధర్మసూత్రములను వ్యాపింపచేయడము, వాటి ఆచరణలో నితరులకు తోడ్పడడము దీని ముఖ్యలక్షణము. వివేకానందుని తీవ్ర కృషిచే యీ సంఘములు, భారతదేశమందే కాక, విదేశములలోను స్థాపింపబడి, నాటినుండి దిన దినాభివృద్ధి చెందసాగినవి. ఆనాడు స్వామి వివేకానంద నెలకొల్పిన ఈ సంస్థలు నేడు ప్రపంచ ప్రఖ్యాత సంస్థలుగా శాశ్వత పేరు ప్రతిష్ఠల నార్జించుకొని గణనీయమైన సేవ చేయుచున్నవనుటలో నతిశయోక్తి లేదు. ఆయన కేవలము జ్ఞానయోగి మాత్రమే కాక కర్మయోగి యనుట కిది చక్కటి నిదర్శనము.

తన సుఖ, సౌఖ్యములను కలలోనైనా కాంక్షించక తన విజ్ఞాన, వైజ్ఞానములను, ఒక్కమాటలో తన సర్వమును మాతృదేశ సౌఖ్యమునకు, విశ్వమానవ కళ్యాణమునకు ధారవోసినవాడు స్వామి వివేకానందుడు. నలుబది సంవత్సరములైనా నిండకమునుపే, 1902 వ సం॥న జూలై 4 వ తేదీన పరమపదించెను. అయినా "కాకిగా కలకాలం జీవించే బదులు, హంసగా ఆరునెలలు బ్రతికితే చాలు" నన్న లోకోక్తి జ్ఞప్తికి తెస్తుంది ఈ మహాపురుషుని జీవితము. ఆయన భౌతికదేహము పంచభూతములతో కలసిపోయినను, ఆయన దివ్యసందేశములు మానవాళి కెల్లప్పుడూ నుత్తేజమును కలిగించుచునే యుండును. ఇట్టి మహాపురుషుని స్మృతి కివే మా నివాళులు.

1963

कर्मवीर

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA

डी० हनुमन्तराव, P.U.C. (M.P.S.)

1963

जो अपना काम खुद करता जाता
सब लोगों की सेवा करता
अच्छे गुणों से प्रपूरित होता
वह कर्मवीर जग में कहलाता ॥

जो सत्य पथों पर चलता रहता
शांति दया को भूल न पाता
क्षमा गुणों से पूरित होता
वह कर्मवीर जग में कहलाता ॥

कल का काम जो आज ही करता
और आज का काम अभी ही करता
कभी समय को वृथा न करता
वह कर्मवीर कहलाता जग में ॥

जो अपने सुख को ख्याल न करता
औरों के काम करता रहता
जो ठीक समय पर करता रहता
वह कर्मवीर जग में कहलाता ॥

जो मातृ-भूमि की सेवा करता
जो मानवता की पूजा करता
स्थिर कर्तव्य को भूल न पाता
वह कर्मवीर जग में कहलाता ॥

मुरझाया फूल

के. सुलैमान, (पी. यू. सी.) 'विशारद'

एक दिन मुरझाये फूल के पास था खडा,
सुनकर गुन गुनाना तरफ उस की मैं मुडा;
तो गीत विषाद उस का मुझे सुनाई पडा,
सुन ने गीत दिल मेरा गया था खडा ॥

पास मेरे खडे तुम को क्या मिला ?
अब नहीं हूँ फूल वह मैं खिला,
अरुण की मृदु किरणों ने मुझे जगाया,
वायु ने कोमल हाथों से अपने झुलाया ॥

देख प्रेम उन का फूल न समाया,
इसलिए अब यह दुर्भाग्य पाया,
देख कोमल यौवन आया भ्रमर मेरे पास
मधुर मकरंद पी बुझायी अपनी प्यास ॥

जीवन के मैं खो चुका उजियाले ।
क्रूर काल ने ही मुझे मुरझा दिया;
बुझ गया है अब मेरे आनंद का दिया ।
"क्या हुआ" कह आतृत से बैठा मैं पूछ ;

नीरव पल्लव से मुस्काया कुछ
फिर भी प्रसन्नता मुख पर थी कुछ
हाय ! इतना तू नहीं समझ पाता
रस लोलुप को कौन है नहीं पहचानता ॥

देने भ्रमर को है क्या अब मेरे पास,
अब बुझा नहीं सकता वायु की अमंद आस,
नहीं पास मेरे रुप, रस, आनंद के प्याले.
तो अरुण किरण किस से अब खेले ॥

एक यात्रा के संस्मरण

वि. वेणुगोपाल, (पी. यू. सी.)

आखिर में वह दिवस आ गया जिसकी हम इतने समय से प्रतीज्ञा कर रहे थे। कौन ऐसा विद्यार्थी होगा जिसे परीक्षा समाप्त होने पर ऐसा न लगा हो कि कारागार से अभी ही मुक्त मिली है। फिर हमने तो कितनी ही योजनाएँ बनाई थीं। मित्रों से फिर से विचार हुआ और हम लोग दिल्ली के आकर्षण से न छुट सके। दिल्ली के सामने और ऐतिहासिक स्थानों का मूल्य फीका पड़ गया। बिस्तरे और ट्रंक ठीक होने लगे और हम लोग रात के साढ़े नौ बजे 'अपर इन्डिया' पर सवार होने के लिए रेल्वे स्टेशन पर उपस्थित हुए।

यात्रा केवल रात्री की थी। कुछ सोच-विचार के बाद हमने यह तय किया कि बारी बारी से हम चार लोगों में से दो लोग सोचें और दो लोग सामान की रक्षा करें। एक दो स्टेशन आने तक तो सब ठीक रहा पर उसके पश्चात सामान की रक्षा किसने की यह तो ऊपर वाले जानें। सुबह जब मैं उठा तो सूरज कि किरणों चारों ओर फैली हुई थी और अपने दोस्त खर्राटें ले रहें थे। दिल्ली अब अधिक दूर नहीं थी। सबको जगाकर सामान टीक करना प्रारम्भ कर दिया। दिल्ली में ठहरने की समस्या सामने आएगी इसलिए एक धर्मशाला का पता मालूम करके चले थे। पर वहाँ पहुँचे तो धर्मशाला का तो पता ही न था एक होटल वहाँ खडा था। खैर, एक कमरा २ रु० दिन के हिसाब से मिल गया। उसमें जगह तो इतनी थी कि हम चार मुस्किल से उसमें समा सके। कुछ खा पीकर विश्राम किया और चल पड़े घूमने दिल्ली।

दिल्ली में इतने दर्शन स्थान हैं कि हम लोग यह तय न कर सके कि पहले किधर जायें। होटल पुरानी दिल्ली में थी। इसलिए यही निश्चय हुआ कि पहले लाल किला, जामा मस्जिद और चाँदनी चौक ही देखे जायँ। चाँदनी चौक जाने के लिए ताँगे वाले से बात कर ही रहे थे कि पीछे ट्राम की घंटी सुनाई दी। इसमें अधिक भीड़ होने पर भी हम लोग चढ़ ही गये। ट्राम से उतरकर चाँदनी चौक की सैर की, और चल पड़े लाल किले की तरफ।

लाल किला एक लाल पत्थर का बना किला है। इसके चारों ओर गहरी खाई है। किले के भीतर दर्शनीय स्थानों में 'दिवाने आम' और 'दिवाने खास' मुख्य हैं। इनमें शाहजहाँ तथा मोघल वंश के सम्राट का दरबार होता था। हमने वह स्थान भी देखा जहाँ कोहिनूर जटित 'तख्ते ताऊस' रखा ज़ाता था। फिर हम लोग किले के अन्य दर्शनीय स्थानों को देखते रहे जितमें ब्रिटिश द्वारा अयोजित एक संग्रहालय भी था। इसे देखते समय एक घंटी बजी। क्यों कि समय हो गया था। यद्यपि हमने इसे पूरा न देखा या हमें बाहर निकलना ही पड़ा। उसके सामने बनी हुई जामा मस्जिद दिखाई दी और फिर हम उसी की सीढ़ियों पर चड़ने लगे। यह एशिया की सबसे बड़ी मस्जिद है।

दूसरे दिन प्रातः हो हम लोग चल पड़े नई दिल्ली में बिड़ला बन्धुओं द्वारा बनवाया हुआ प्रसिद्ध लक्ष्मी नारायण मंदिर को देखने। इस मंदिर की जितनी भी प्रशंसा की जाय थोडी है। हिन्दुओं के प्रमुख देवी, देवताओं की यहाँ मूर्तियाँ हैं। मंदिर में बहुत दीवारों पर ऐतिहासिक दृश्य प्रदर्शित किये गये हैं। यज्ञस्थल, नाट्यशाला, उद्यान और जलाशय सभी कुछ यहाँ है। एक स्थान पर एक बड़े हाथी की मूर्ति है। यह मंदिर देखते देखते हम लोग समय और खाने के बारे में ही भूल गये।

अगले दिन सबेरी ही कुतुबमिनार देखने के लिए महरौली की बस पर सवार हुए। मार्ग में बहुत से नगर पड़े। ये सब नई बस्तियाँ हैं। बीच में बहुत से मकबरे और ऐतिहासिक भवनों के ध्वंसावशेष देखें। कुतुबमिनार के पास ही एक लौह स्तम्भ खड़ा है जिस पर जंग का नाम नही था। यह किसी हिन्दु सम्राट द्वारा बनवाया गया है। उसे देखने के पश्चात कुतुबमिनार की कुछ उजेली और कुछ अंधेरी लगभग तीन सौअस्सी सीढ़ियाँ चढ़कर उसकी चोटी पर पहुँचे। वहाँ से नीचे देखने पर ऐसा लगता था कि जैसे हम बादलों की गोद से पृथ्वीतल का अवलोकन कर रहे हो। दस बारह मील दूर स्थित लाल किला और जामा मस्जिद भी स्पष्ट दीख रहे थे। वापस होते होते सायंकाल हो गया। फिर नई दिल्ली का

प्रसिद्ध बाजार कनाट सर्कस देखा। कनाट सर्कस एक बड़ा गोल सा भवन है जिसमें कोई भी सामान खरीदने मिलता है।

एक संसद्-सदस्य महोदय की कृपा से संसद् का अधिवेशन देखने के लिए प्रवेश पत्र हमें मिल गया और इसलिए अगले दिन संसद् भवन पहुँचे। थोडे समय तक तो सदस्यों की बातचीत में कोई आनन्द न आया परन्तु बाद में किसी प्रश्न पर पंडितजी और विरोधी दल के नेता में झड़प हो गई, उस समय काफी आनन्द आया। उसके बाद हमने राष्ट्रपति भवन देखने का प्रवेश पत्र प्राप्त कर लिया और उसे भी घूमने चले। वहाँ के उद्यान बहुत सुन्दर हैं। इन्हीं में पार्टी भी दी जाती है। वापस मार्ग में जंतर मंतर देखा। पहले तो उन टेढ़ी मेढ़ी सीढ़ियों का कुछ रहस्य समझ में नही आया, परन्तु संयोग में उस दिन एक अमरिकी दम्पती भी उसे देखने आये थे उन्हें जन्तर मन्तर के अधीक्षक स्वयं विस्तार के साथ सबकुछ समझा रहे थे। उन्हीं के साथ हमने भी देखा। कि किस प्रकार इन टेढी मेढी देखने वाली सीढ़ियों से सूर्य, चन्द्र और और नक्षत्रों की गति का अनुमान लगाया जाता है।

दिल्ली में शायद हर हफ्ते कोई न कोई राजा या मुख्यमंत्री के दर्शन न होते तो आश्चर्य की बात होती। हमारे दिल्ली आगमन के पाँचवें दिन उस के राष्ट्रपति वहाँ आ रहे थे। उनके स्वागत के लिए जगह जगह स्वागत स्वागत द्वार बताए गये थे और सारे मार्गों पर सजावट की गई थी। उनका स्वागत देखने इंडिया गेट पहुँचे जहाँ हजरों लोग मार्ग के दोनों ओर पंक्तियों में खडे थे। उनका स्वागत देखने के बाद इडिया गेट की छवि देखी। उसके निकट बनी नहर में कुछ देर नौका विहार किया और रात होते होते अपते निवास-स्थान पर वापस आये।

दूसरे दिन हम लोग भारतीय औद्योगिक मेला देखने चल पड़े। यह मेला (F.I.C.C.I.) फ०. ऐ. सी. सी. ए. द्वार नियोजित है। यह १८० एकड़ भूमि पर बना है। इसमें २१ बाहरीय देशों ने भाग दिया है। इसे पूरा खतम करने के लिये हमें ३० मील चलना पडना है। यह मथुरा रोड पर स्थित है और इसके चार द्वार हैं। यह मेला भारत की दूसरी पंचवर्षीय योजना को औद्योगिक प्रगति का हमें चित्र देता है। इसमें भारतीय औद्योग के करीब २०० मंडप हैं। अमरीकी मंडप को हम लोग दूर से ही पहचान सकते हैं क्यों कि सोने की गुम्भों से बना है। इसमें ऐरोकार (Aerocar) सबसे अच्छा प्रदर्शन था। ब्रिटिश मंडप में एक छोटा गेट

हवाई जहाज अहने आप उडता था। इस प्रकार यह मेला सब देशों की औद्योगिक प्रगति दिखाता था। जर्मनी के मंडप में एक शीशे की औरत हमें मनुष्य के बारे में सब कुछ बताती थी।

इस समय तक हम लोग यमुना में नहीं स्नान कर पाये थे औरत ही दिल्ली यूनिवर्सिटी देख पाये थे । ये सब जल्दी देख कर हम लोग तैयार हो गये वापसी यात्रा के लिये। देखा तो पता लगा कि हमारे पास पैसे की कमी थी। थोडे बन्धुओं के लिए उपहार खरीद कर चल पडे स्टेशन। राह में एक दोस्त की जेब किसी से हल्का कर दी और उसे अपनी रुमाल से अलग कर दिया क्यों कि पर्स में केवल वही था। ऐसा कहा जा सकता है कि दिल्ली की यात्रा उतनी असफल नही हुई।

ग्रामसेवा

टी. चंद्रकलाधरराव, II B. Sc.,

सेवा क्या है ? भारत एक बहुत बडा राष्ट्र है। यह गाँवों का देश है। इन ग्रामों में रहनेवाले लोग खेती पर निर्भर रहते हैं। इनमें से कई लोग अनपढ रहते हैं। देश की उन्नति में ग्रामों का उद्धार होना है। यदि हम देश का उद्धार करना चाहते है, तो हमें गामों को उद्धार करना चहिए, यही ग्रामसेवा है। ग्राम की सेवा ही ग्रामसेवा है।

सेवा की आवश्यकता:- भारत बडा संपन्न राष्ट्र नहीं है। इस का मुख्यकारण ग्रामों के हमेशा पीछा रहना है। ग्राम में शहर में मिलनेवाली सुविधाएँ नहीं होतीं। पढने केलिए पाठशालाएँ नहीं होतीं, पानी आदि निकालने केलिए नल नहीं होते। कहीं कहीं पानी का अभाव भी होता है। ग्रमों में रहनेवालों से अधिकांश लोग किसान होते हैं जो खेती पर निर्भर रहते हैं। ये लोग अनपढ हैं। इसलिए अधिक अन्न उपजाना नहीं जानते। इसी से भारत में अन्न की कमी है। यदि हम पंचवर्षीय योजनाओं के द्वारा देश का उद्धार करना चाहते, और यदि हम अधिक अन्न उपजाने का प्रयत्न करना चाहते, तो हमें उन किसानों को शिक्षा देनी चाहिए। इसलिए उन लोगों की हमारी सेवा की आवश्यकता है।

गरीबी के कारण:-गाँधिजी और विनोबाजी के अनुसार किसान ही समाज और देश की रीढ हैं। जब तक उनका उद्धार नहीं हो सकता, तब तक देश का उद्धार नहीं हो सकता। विनोबाजी के अनुसार राजनीतिक स्वतंत्रता की अपेक्षा आर्थिक स्वतंत्रता की अधिक आवश्यकता है। किसानों को दीन, दुखी और गरीब बनने का मुख्य कारण ग्राम की लक्ष्मी का शहरों की तरफ भागना है। पशु और जमीन की पैदावार ही सच्ची लक्ष्मी है। ग्रमीणलोग बाजार, शादी-ब्याह में साहूकार और व्यसन में बहुत खर्च करते हैं। फलस्वरुप वे गरीब लोग बनते हैं। अत: हमें उन्हें ठीक सलाह देनी है।

सेवा के प्रयत्न:- देहात में प्रेम होता है; भाईचारा होता है। शहर में स्वार्थ और लोभ है। वहाँ केवल धन है; भोग है।

किन्तु सच्ची लक्ष्मी ग्राम में ही होती है। देहात को गोकुल की तरह होना चाहिए। हमारी सर्कार इस दीन स्थिति को हटाने केलिए भर सक कोशिश कर रही है। उसने प्रथम पंचवर्षीय योजना में खेती को प्रधानता दी है। द्वितीय और तृतीय योजनाओं में वह भगीरथ प्रयत्न कर रही है। किन्तु ग्रामीणों को भी अपने ग्राम के प्रति भक्ति होनी चाहिए। जब तक यह नहीं होती, तब तक सर्कार के सब प्रयत्न बेकार हैं। सभी ग्रमीणों को अपने ही पर निर्भर रहने की आदत सीखने की आवश्यकता है। तब बहुत आसानी से ग्रामों का उद्धार हो सकता है।

नवयुवकों का कर्तव्य:- सभी नवयुवकों को अपने देशके प्रति भक्ति होनी चाहिए। अत: उनको अपनी पढाई खतम करने के बाद देहातों की तरफ जा कर, वहाँ के लोगों को पढाना चाहिए। यदि वे अनपढ ही रहते, तो यह लज्जाजनक विषय है। हम सब भाई हैं। विद्यामाता की प्रसन्नता केवल हम में ही रखना स्वार्थपरता है। अगर हम उनको अच्छी शिक्षा देते हैं, तब वे भी विज्ञान आदि विषयों में प्रतिभा दिखा सकते हैं। मेरी यह बात सुन कर कुछ लोग हँस रहे हैं। फिर भी यह याद रखना है कि मेरी बात असत्य नहीं होगी। हमें उन्हें सुशिक्षित करके देखना है। तब वे लोग हमारे शहरवालों से भी बढ सकते हैं।

ग्रामीणों का कर्तव्य:- सभी ग्रमीणों को "यह मेरा ग्राम है" समझना चाहिए। "हमारी उन्नति केवल हम पर निर्भर है। वह हमारे हाथों में ही है"—ऐसा समझना है। अपनी उन्नति का भार केवल दूसरों पर लादना लज्जाजनक है। जब सर्कार किसी प्रयत्न करने की सोच रही है, तब ग्रामीणों को अपना हृदयपूर्वक सहयोग देना चाहिए। उनका आगे आ कर सर्कार को रास्ता दिखाना चहिए। तब ग्राम की उन्नती जल्दी होगी।

पक्षों के प्रभाव:- यह सच है कि ग्रामों में विविध पक्ष होते हैं। जहाँ प्रजाराज्य होता है, वहाँ पक्ष जरुर रहते हैं। इन पक्षवालों से मैं एक बात कहना चाहता हूँ। यह याद रखना चाहिए कि हम सब मानव हैं। हम सब एक हैं। हमारे अभिप्रायभेदों के कारण हम ऐसे पक्षवाले हुए। तब एक ग्रामीण को दूसरे ग्रामीण से व्यवहार करना आसान है।

निष्कर्ष:- ग्रामीणों को अच्छी आदतों को सीखना चाहिए। हर बात में झगडा करने की आदत छोड देनी चाहिए। सहयोग की संस्था की स्थापना करनी चाहिए। अपने कामों को करते समय उसकी अच्छइयों और बुराइयों के बारे में एक बार सोचना चाहिए। तब झगडे नहीं होंगे। ग्राम की उन्नति अवश्य होती है।

जब कोई भी ग्रामीण यह समझता है कि "हम सब भाई भाई हैं" तब ग्रामसेवा जरूर हो सकती। उनकी सेवा वे ही कर सकते। सर्कार का उत्तरदायित्व घट जाता है।

प० सूर्यकान्त त्रिपाठी 'निराला'

घनश्यामदास, B. Com., (Final)

'निराला' का नाम वाणी पर आते ही एक एसा व्यक्तित्व सामने आता है जिसने विरोधों और संघर्षों में ही अपने जीवनकी सार्थकता समझी, आदर्श और स्वाभिमानकी वेदी पर अपनी आहुति प्रदान की।

१५ अक्तूबर, १९६१ को उनके निधन से हिन्दी काव्यका एक स्तम्भ टूट गया। १८९६ में बंगालमें मेदिनीपुर जिले के महिषादल नामक स्थान में वसँत पंचमी को उनका जन्म हुआ था। वे उत्तर प्रदेशके उन्नाव जिलेके गढाकोला गाँव के निवासी थे। उनका आरम्भ का नाम सूर्य कुमार था। वे बचपन से ही सहनशील थे। बंगाला के अतिरिक्त संस्कृत तथा अंग्रेजी की जो स्कूली शिक्षा प्राप्त हुई वह संक्षिप्त थी। वे कसरत तथा कुस्ती के बड़े शौकीन थे।

निरालाजी को आरम्भ से ही आर्थिक कठिनाइयों का सामना करना पड़ा। आरम्भ में 'समन्वय' पत्रिकाके संपादक बने। उसके बाद उन्होंने 'मतवाला' को सँभाला और अपना उपनाम 'निराला' रखा। प्रेमचन्द, प्रसाद, पन्त, महादेवी वर्मा-आदि से उनकी धनिष्ठता रही। उनका साहित्यिक जीवन १९२० ई. से शुरु हुआ। कलकत्ता, लखनऊ और गढाकोला तथा प्रयाग (अन्त समय तक) उनके साधना स्थल रहे। निरालाजी को इस क्षेत्र में भी काफी संघर्ष करना पड़ा।

निरालाजी निर्भीक, स्पष्टवादी एवं उद्दंड प्रकृतिके थे। वे सदैव कृत्रिम शिष्टाचार के विरोधी रहे। महात्मा गांधी के प्रति निर्भीकता पूर्वक प्रकटकिये गये उनके ये शब्द अविस्मरणीय हैं "मैं हिंदी साहित्य सम्मेलनके

सभापति महात्मा गाँधीजी से मिलने आया हूँ, राजनीतिक नेतासे नहीं।" निरालाजी को यह असह्य था कि, कोई उनकी बात टाल दे। चाहे फिर जल पान की ही क्यों न हो।

निरालाजी हठी और सनकी भी बहुत थे। एक बार उन्हें किसी कारणवश अंग्रेजी में ही सम्भाषण आदि की सनक सवार हुई। एक वर्ष तक सिवाय अंग्रेजी के कोई दूसरा शब्द उन्होंने नहीं बोला।

निरालाजी का साहित्य गद्य तथा पद्य दोनों में ही है। उपन्यास, कहानी, नाटक और निबन्ध भी उन्होंने लिखे। अप्सरा, अलका, निरुपमा, पभवती, कुलीचमार, बिल्लेसुर, बकरिहा आदि उनके उपन्यास हैं। सखी और लिली कहानी संग्रह हैं। प्रबन्ध प्रतिमा, प्रबन्ध पद्म और रवीन्द्र कविता कानन गद्य संग्रह हैं। उषा नाटिका भी उन्हीं की रचना है। अनामिका परिमल, गीतिका, तुलसीदास, कुकुरमुता, अणिमा, वेला आदि कविता संग्रह है। निराला पौरुषके कवि थे। उनके प्रगतिवाद का उदाहरण 'कुकुरमुता' कविता से मिलता है।

"खून खींचा खाद का तूने अशिष्ट,
डालपर इतरा रहा है कापिटलिस्ट।"

एक भिक्षुक का रूप देखिए।

"पेटपीठ दोनों मिलकर हैं एक,
चल रहा है लकुटिया टेक,
मुट्टी भर दाने को,
भूख मिटाने को,
मुँह फटी पुरानी झोली फैलाता,
दो टूक कलेजेके करता पछताता
पथ पर आता।"

इसी कविता का अन्तिम चित्र बडा ही कारुणिक है :-

"चाट रहे हैं जूटी पत्तल
वे कभी सड़क पर खड़े हुए।
और झपट लेने को उनसे
कुत्ते भी हैं अड़े हुए।

"जुही की कली" हिन्दी साहित्य की एक उत्कृष्ट अमूल्य निधि है। 'राम की पूजा' हिन्दी का अतिष्टेष्ठ खंड काव्य है। 'तुलसी दास' भी उन्हीं का एक उत्कृष्ट खंड काव्य है।

निरालाजी हिन्दी के पक्षपाती थे। इसलिए नहीं कि वे उत्तर प्रदेश के निवासी थे और हिन्दी में कविता करते थे। निरालाजी में राष्ट्रीय भावना का जोश कुछ कम नहीं था। वे हिन्दी के अमर कवि हैं। वे चिरस्मरणीय हैं।

राष्ट्रीय एकता

जि. शिवप्रसाद, II U. C.

आजकल हम "राष्ट्रीय एकता" के बारे में बहुत सुन रहे हैं। हाल ही में भारत के बड़े-बड़े राजनीतिज्ञों, वैज्ञानिकों तथा शिक्षा-शास्त्रियों का दिल्ली में समावेश हुआ। उन्होंने राष्ट्रीय एकता की एक संस्था की स्थापना की। सचमुच, यह आजकल की एक समस्या है। इसी को सुलझाने का हमारे नेता प्रयत्न कर रहे हैं।

"राष्ट्रीय एकता" का मतलब यह है कि देश के सभी लोग मिलजुल कर रहें। इस उलझन के सुलझाव की इतनी जल्दी का कारण यह है कि हमारे नेता अभी इसे पहचान सके हैं। यह भी सच है कि भारत में एकता के न रहने से भारत उन्नति के शिखर पर चढना बहुत मुश्किल है। "राष्ट्रीय एकता" कहीं आसमान से नहीं गिरती और एक ही लपहें में प्राप्त नहीं हो सकती। सभी भारतीयों के हृदयों में एकता की आवश्यकता का पूर्ण रूप से अनुभव होवे, तभी यह संभव है।

विभिन्नता से बहुत नष्ट हैं। इससे 'एकता' नहीं होगी। हमारे देश की वृद्धि कुंठित हो जायेगा। फिर, सब लोगों को आवश्यक चीजें नहीं मिलती। विद्या आदि क्षेत्रों में देश पीछे पड जायगा। राजनीतिक कार्यों में भी धर्म और जात का अंतर मानने से, हमारा देश सर्वतंत्र स्वतंत्र देश नहीं कहा जा सकता। उद्योग-धंधों और विद्याक्षेत्र में धर्म और जात का भेद दिखाने से योग्य पुरुष पीछे रह जाते हैं और देश की उन क्षेत्रों में शक्ति और भी क्षीण होगी।

इसलिए आजकल भारत की केंद्रीय सरकार "राष्ट्रीय एकता" की स्थापना के लिए बहुत कुछ कोशिश कर रही है। पहले पहल

विद्या पद्धति में नवीनता ला कर 'एकता' बढाने की कोशिश की जा रही है। अगर बच्चों के नन्हे दिमागों में एकता की भावना प्राथमिक पाठशाला ओं में बैठ जाय तो उन में सहयोग भावना उत्पन्न होगी। वैसे ही बडे बडे महाविद्यालयों में। आज के शिक्षित लोग भारत के नवनिर्माण में भाग लेंगे। दूसरा तरीका यह है कि धर्म और जात की भेद भावना जनता के दिमाग से अदृश्य हो जाय। इस भेद के न रहने से सबको बराबर अवकाश मिलेंगे। तभी भारत सर्वतंत्र स्वतंत्र देश कहा जा सकता है। तीसरा मार्ग जिससे देश की उन्नति होवे वह यह सहयोग और सहकारी भावना बढे। सब लोग देश को सुसंपन्न बनाने में मिलजुल कर समाज का बल अधिक बनावे। भाषा-भेद, धन और जात का भेद या ऊँच-नीच भेद भाव को किसीके दिल में जम न रहे। जो भी काम करें, समाज-हित अपना लक्ष्य बनाकर करें।

एकता लाने का यह अर्थ नहीं है कि कोई बढ़ा बने और अन्य सभी उसके अनुयायी। ऊँच-नीच भेद भाव के लिए कोई जगह न रहे। क्योंकि, इस भावना से आपस में नफरत की बढने की संभावना है। दूसरों की जात या धर्म कुछ भी हो, हमें उनसे नफरत नहीं करनी चाहिए। कोई भी स्वेच्छा से किसी भी धर्म का अनुयायी बन सकता है। पर दूसरों को न हानि पहुँचावें। हमारे धर्मशास्त्र कहते हैं कि मानव सब भाई-भाई हैं। ऐसी ही भावनामानवों के आपसी व्यवहार की नींव बने। गाँधीजी यहाँ रामराज्य कायम करना चाहते थे। रामराज्य में सब लोग सब तरह से स्वतंत्र और सुखी हो सकते हैं। इसलिए हमारे भारत को रामराज्य बनाने के लिए हमें एकता की पहले आवश्यकता है। इसी 'एकता' से नवभारत का निर्माण हो।

कवींद्र रवींद्र

वि० लक्ष्मय्या शेट्टी, III B. Sc.,

भारत-वर्ष संत-रत्नाकर है। महात्मा-बुद्ध, कवि-कुल तिलक कालिदास आदि इसी भारत-भूमि पर जन्मे हैं। जाति-पिता गान्धी और गुरुदेव रवींद्रनाथ ठाकुर १९-वीं सदी के दो महापुरुष थे। म० गान्धी ने भारत को दास्य शृंखलाओं से विमुक्त किया है। और रवींद्र ने भारत के एक सच्चे प्रतिनिधि के रुप में और संसार को विश्व बंधुत्व का संदेश दिया है। फ्रेंचतत्ववेत्ता रौमारोला के शब्दों में "गान्धी जी और रवींद्र रुपी दो महान् नदियाँ भारत-भूमि और उसके द्वारा सारी दुनिया को पुनीत करती हैं।

रवींद्र की प्रतिभा सर्वतोमुखी है। मुख्यत: वे एक श्रेष्ठ कवि हैं। उन्होंने एक हज़ार से ज्यादा कविताएँ और दो हज़ार से अधिक गीत रचें। उनकी ओजस्वनी लेखनी से निसृत "गीतांजलि" एक श्रेष्ठ तथा अमर काव्य-कृति है जिनकी गिनती विश्व की श्रेष्ठ काव्य-कृतियों में हो रही है। इसीसे उन्हें नोबेल पुरस्कार मिला तथा भारत का मान बढ़ा। "मेरी स्मृति तथा मेरे बचपन के दिन" 'माली', 'चंद्रकला', 'फल-संग्रह', कबीर के दोहे' आदि उनकी पद्य-रचनाये हैं।

गिताकार के रुप में तो शायद वे अद्वितीय हैं। "उनके गीतों में विरह, विषाद, विक्षेपग्रस्त मन का क्रंदन नहीं है, बल्कि उनमें अत्यधिक आशा, आह्लाद और आलोक की अमित आभा है। उनके गीतों में विश्वात्मा से विमुख आत्मा की अपने पुरातन विराट् रूप से एकाकार होने की उत्कंट आकांक्षा है।" उनके गीतों से विदित होता है कि कवि ने उस विश्वात्मा के चरणों में अपने को समर्पित करने के लिए ही गीतों का आश्रय लिया है। उनके शब्द पृथ्वी की

तरह प्राचीन, ऐतिहासिक तथा सुंदर हैं जो पृथ्वी के हृदय पर अविराम गति से बहता हुआ अद्भुत गीतों का एक मधुर झरना है। अपने जगमगाते अलंकारोंकी सहायता से सौंदर्य के प्रति अपने पाठकों को एक नई सहानुभूति दी है। पाश्चात्य लेखकों ने भी उनके गीतों की प्रशंसा की है। डब्लयू० वी० ईटर के शब्दों में, "रवींद्र की कविता की एक पंक्ति पढ़ना संसार के कष्टों को भूल जाना है।"

विश्व के सर्वोत्तम उपन्यासकारों और नाटककारों में भी उनकी गणना है। 'गोरा', 'विनोदिनी', 'घर और संसार' आदि उनकी गद्य रचनाये हैं। 'चित्रा', वाल्मीकि', 'त्याग' आदि उनके नाटक है। कहानी कार के रुप में उनका स्थान विश्व के ३-४ कहानीकारों में हैं। 'काबूलीवाला', 'क्षुदा पीड़ित पत्थर'तथा अन्य कहानियाँ" उनकी छोटी कहानियाँ हैं। समालोचक के रूप में भी उन्होंने ऊँची प्रतिभा का परिचय दिया। जिन लेखकों के विचार उनसे नहीं मिलते थे, श्री ठाकुर उनकी भी प्रशंसा करते थे और सहानुभूति रखते थे।

उन्होंने अपने साहित्य में पुरातन संस्कृति और आधुनिक विचारधारा का ठीक उसी तरह सामंजस्य स्थापित करने की चेष्टा की जिस प्रकार एक चतुर स्वर्णकार खरे सोने की अँगूडी में हीरे का नग जड़ता हैं। वे एक ओर भारत की पुरातन कुरीतियों का विरोध करते थे। और दूसरी ओर वे पश्चिम की कर्मनिष्ट प्रकृति का स्वागत भी करते थे। समस्त विश्व के अत्याचार और विरोध को नष्ट करके प्रेम और एकता की स्थापना चाहते थे। अपने इस महान् भावों की महानता के कारण ही वे एक भाषा के कवि होते हुए भी विश्व के कवि हो गये हैं।

रवींद्र के साहित्य में राष्ट्रीयता के भाव भी पर्याप्त प्रबलता से विद्यमान है। उन्हें वंग-विच्छेद के आँदोलन से विशेष सहानुभूति थी और सक्रिय रुप से भाग न लेकर भी वे सदा उस राजनैतिक आँदोलन का समर्थन करते रहे।

रवींद्र प्रकृति प्रेमी भी है। प्रकृति को चाव से देखा है। प्रकृति उनके जीवन का एक अंग है। किसी आलोचक ने उचित ही कहा है, "उनकी महानता अपनी सार्वलौकिक प्रकृति की अतिलोलुप-रमणीयासक्तता पर आधारित है जो की अनंत-विश्व के उपदेश को ग्रहण करती है।

लेकन में नहीं, संभाषण में भी गुरुदेव अद्वितीय थे। उनके संभाषण से जान पड़ता था कि किसी विश्व कोश को अत्यधिक मधुर भाषण शक्ति मिल गई है। जिसमें दो और महान् गुणों का सम्मिश्रण हो गया है - "एक कभी न क्षीण होनेवाला आशावाद और दूसरा कभी असफल न होनेवाला बल।"

रवींद्र एक उच्च कोटि के संगीतज्ञ भी है। शुरु में उनकी संगीत की शैली भारतीय थी, बाद में उन्होंने पश्चिमी संगीत का भी पुट दिया। उनकी यह संगीत-शैली 'रवींद्र संगीत' के नाम से विख्यात है।

रवींद्र एक उच्च कोटि के चित्रकार भी हैं। दस वर्षों में उन्होंने तीन हज़ार चित्र बना डाले। इन चित्रों की शैली उस समय की शैली से बिलकुल भिन्न है। उनकी चित्र रचना देखकर विदेशी चित्रकार भी चकित होते थे। 'श्री नंदलाल बस' जी के शब्दों में "उनकी चित्रकला में व्यंजना की नई प्रणाली है। उसमें शक्ति और ताजगी का बराबर महान् गुण है जो पुरातन को नवीन बनाता है।

यों हम देखते हैं "रवींद्र मौलिक ज्ञान का उपासक, महात्मा, धार्मिक सुधारक, चित्र-कार राजनैतिक तत्वज्ञानी, एक नहीं, किन्तु मानव जीवन का संक्षिप्त संग्रह है।"

ऐसे साहित्यकार आज हमारे बीच नहीं हैं। किंतु भूमि की तरह, चाँद की तरह, तारों की तरह उनकी दीप्ति प्रनल मूर्ति शोभा पाति रहेगी। पं० नेहरु जी के शब्दों में, "ओ! हृदय तो शून्य हैं, किंतु उनकी वाणी हमारे कानों में प्रतिध्वनित हो रही है और उनका प्रज्वलित नया संदेश हमारा पथ-प्रदर्शक नक्षत्र है।"

ANDHRA LOYOLA COLLEGE
LIBRARY
VIJAYAWADA